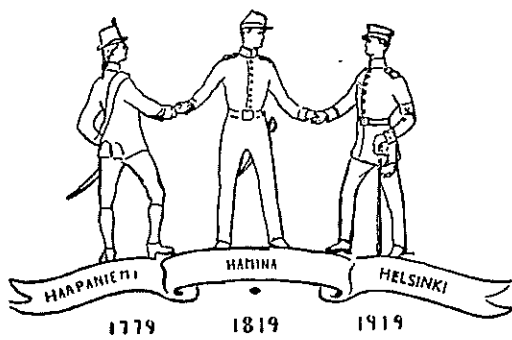

МЛДРАУТА

N:o 3/1966

10071

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellenoa kylkiraudan

Piirfeifä Suomen Marsalkasta

Konraaliluutnantti T V Viljanen

Upseerijärjestöjen yhteistoimintaelimen

juhlakokouksessa 4. 6. 1966

pidetty esitelmä

Minua pyydettiin tänne puhumaan Suomen Marsalkasta tänään, kun on kulunut yhdeksänkymmentäyhdeksän vuotta hänen syntymästään. Marsalkkaa on kovasti ylistetty, mutta viime aikoina myös tahdottu syöstä jalustaltaan sellaisten toimesta, jotka tuskin tunsivat häntä. Minä koetan välttää näitä äärimmäisyyksiä.

Mennäkseni heti itse asiaan on todettava se yleisesti tunnettu tosiasia, että Marsalkka ei ollut saanut sotapäällikön koulutusta, mutta hän oli ollut ratsuväen komentajana suuressa sodassa ja tietenkin sitten ylipäällikkönä vapaussodassa. Hänen toimissaan ylipäällikkönä näkyi ehkä joskus jonkinlainen sotakorkeakoulutuksen tai vielä ylemmän koulutuksen puute, mutta melkein aina se korvautui toisaalta sillä, että Luoja oli antanut hänelle epäilemättä terävät aivot ja toisaalta siten, että hän oli lähinnä Venäjällä joutunut niin suuriin ja toisella tavalla vaativiin oloihin, että ne olivat kouluttaneet hänen yleisen arvostelukykynsä erittäin suureksi. Huomattava osuus oli myös sillä, että hän oli onnistunut valitessaan lähimmän alaisen operatiivisella puolella. Ei ole Marsalkan alasetämistä, jos esittää sen tosiasian, että kenraali Airo oli operaatioiden tosiasiallinen suunnittelija. Marsalkan merkitys oli silti ratkaiseva sotatoimissa.

Marsalkka oli ollut valtion päämiehenä ja saanut siinä ominaisuudessa ja sittemmin suhteillaan erityisesti länsivaltojen johtohenkilöihin laajan pohjan koko Euroopan olojen arvostelemiseksi. Englannin hallitushan tarjosi hänelle joskus päivällisiä keskusteluineen, Churchill juttukumppaninaan ja niin edespäin. Niinpä Suomen hallitus tuskin teki ainoatakaan päätöstä sotien kautena neuvottelematta ensin Marsalkan kanssa. Tietenkin tarkoitan suuria ratkaisupäätöksiä.

Tultuaan puolustusneuvoston puheenjohtajaksi vuonna 1931 Marsalkka kävi silloisen Suomen Pankin pääjohtajan luona pyytämässä tämän tukea puolustusvoimien perushankintojen rahoittamiseksi. Loppuvastaus oli: "Miksi antaa puolustusvoimille paljon rahaa, kun sotaa ei kuitenkaan tule." Tämä vastaus on sittemmin muodostunut yleiseksi, kun on ollut kysymys puolustusvoimien määrärahoista. 1930-luvun puolustusneuvosto koetti kehittää puolustustyötä, mutta sen ajamat asiat jäivät suureksi osaksi toteuttamatta. Nykyaajan silmillä katsoen oli ehkä osasyynä se, että Marsalkka pysyi poliittisille johtohenkilöille verätkä vieraana, ja ettei hallitusta mahdollisesti informoitu kylliksi puolustuskysymyksissä. Puolustusneuvostohan oli silloin melkein yksinomaan sotilaiden neuvosto ja se, sanottaisiinko nyt virhe, koetettiin välttää, kun 1950-luvun alkupuolella,

niin presidentti Paasikiven luona kuin muutenkin, ajettiin uuden puolustusneuvoston aikaansaamista, mikä sitten onnistuikin täsmälleen sotilasjohdon haluamassa muodossa.

Palataksemme 1930-lukuun niin, kuten tiedämme, hallituksen ja Marsalkan mielipiteet erosivat kovasti toisistaan vuosikymmenen loppupuolella, kun Saksa alkoi laajentaa alueitaan. Marsalkka, kuten Churchillkin, näki asian yksinkertaisena ja luonnollisena — kehitys johtaisi sotaan. Kaikkia asioita voidaan silti arvioida toisinkin, niin tekivät Chamberleinin ministerit Englannissa ja silloisen hallituksen johtavat miehet Suomessa. Marsalkka oli niin huolissaan kaikista viivyttelyistä ja hankintojen hitaudesta, että hän pyysi mielenosoituksellisesti eroa puolustusneuvoston puheenjohtajan tehtävistä kesäkuussa 1939. Silloinkin kun oli rahaa, tavallaan viivyteltiin. Oli perustettava esimerkiksi tykkitehdas, jonka tuotanto alkaisi parin vuoden kuluttua, kun Marsalkan mielestä oli tykkejä saatava heti. Sensijaan pääministeri vielä 12. elokuuta 1939 piti tunnetun puheensa, jossa hän, aivan oikein, esitti Suomen taloudellista vaurastumista, mutta lausui tyytyväisyytensä, ettei puolustusvoimille ennen oltu hankittu aseita, koska ne olisivat ehkä jo vanhentuneita ja romutettavia, kuten pääministeri asian esitti. Nyt tulisi uusia. Hän ei kuitenkaan sanonut, että kestäisi vuosia, ennenkuin kaikki olisivat valmiina. Hän ei myöskään tiennyt, että kuukautta myöhemmin oli pakko hakea ympäri Eurooppaa romutettuja aseita, kun muuta ei saatu. Hän katsoi, että puolueettomuuspolitiikka oli varmin tie ulos silloisesta maailman tilanteesta. Kuukautta myöhemmin Stalin sanoi Paasikivelle neuvottelussaan Moskovassa, että hän uskoo Suomen pyrkivän olemaan puolueeton ja kaikkien selkkausten ulkopuolella, mutta vakuuttaa, että se on mahdotonta. Suurvalat eivät tule sitä sallimaan. Saksahan oli jo silloin "myynyt" Suomen, kuten sanottiin. Marsalkan arvio oli poliittisen tilanteen kehityksestä osoittautunut oikeaksi. Tavallaan tragikoomillinen oli keskustelu puolustusministerin huoneessa 1. 9. 1939 aamulla, kun Saksa oli yöllä hyökännyt Puolaan. Marsalkka sanoi: "Uskooko herra ministeri nyt vihdoin, että sota voi tulla ja on jo syttynyt." Tällöin ministeri vastasi: "En tahdo oikein vieläkään jaksaa uskoa." Ei ole tarkoitus jollain tavoin mustata näitä miehiä, on tarkoitus esittää, että asioita on ennen ajateltu eri tavalla ja voidaan ajatella tulevaisuudessakin.

Haluaisin nyt puuttua nähdäkseni tärkeään, mutta kesken jääneeseen Marsalkan toimintaan rauhan aikana. Jääkärit olivat jo Lockstedtissa tottuneet näkemään pataljoonan toiminnassa. Osaksi sen vuoksi vapaussodassa oli valkoisella puolella pataljoona, ja sen yläpuolella joukko pataljoonia, mutta ei yhtenäisesti johdettuja rykmenttejä. 1930-luvun rauhan ajan armeijakunta oli tarkoitettu sotajoukkojen komentoportaatiksi. Sitä ei silloin voi moittia siitä, että harjoitukset

järjestettiin suojajoukkotilanteiden mukaisiksi, pataljoona siellä, toinen täällä kaukana toisistaan. Yleisesikunta ei ehkä vaatinut harjoituksia kenttäarmeijan operaatioiden mukaisina, siis suuremmat joukot ahtaammilla alueilla juuri ratkaisutaistelujen tapaan. Pienillä joukoilla ei operatioita voitu harjoitella. Seurauksena oli, että strategiaa laiminlyötiin ja vaivuttiin aina vain taktiikan tasolle. Varojen puute esti suuret sotaharjoitukset, mutta se tuskin olisi estänyt suuria karttahaarjoituksia tai sotapelejä koko armeijan puitteissa.

Vuoden 1938 alussa Marsalkka sai oman pienen yleisesikuntansa. Näyttää siltä, että Marsalkalle nyt tarjoutuneet mahdollisuudet välittömämmin tarttua asioihin olivat ainakin yksi syy siihen, että tammikuussa 1939, siis vuosi tämän uudelleenjärjestelyn jälkeen, järjestettiin päällystökoululla minun tietääkseni ensimmäinen suuri karttahaarjoitus, joka käsitteli kenttäarmeijan toimintaa Kannaksella. Komentajina olivat oikeat miehet, tulevat divisionien komentajat ja armeijakunnan komentaja. Nyt oli kyseessä vanhimpien upseerien siihen saakka ehkä laiminlyöty koulutus. Yleensä oli katsottu, että venäläiset tulisivat hyökkäämään Kannaksella kuusi divisioonaa etulinjassa. Tässä harjoituksessa heillä oli siellä kaikkiaan kolme-toista divisioonaa, mikä kauhistutti ainakin joitakin silloin harjoituksessa olleita upseereita. Talvisodan lopussa ja myös kesäkuussa 1944 heillä oli lähes 30 divisioonaa. Sivullisena mukana olleen upseerin kannalta joukkojemme liikkeet olivat ihmeellisen nopeita. Se tahtoo sanoa, että johto hyväksyi kovin optimistiset aikalaskelmat. Vastahyökkäys tapahtui lopulta Heinjoen luota, vinotain Viipurin edustalle Kämärän seudulle. Se suoritettiin kahdella divisioonalla ja sillä vihollinen lyötiin. Ei tarvinnut paljon ymmärtää nähdäkseen, kuinka tottumattomia kaikki johtajat olivat näin suurten joukkojen ollessa kyseessä. Joka tapauksessa silloin tammikuussa 1939 saattoi vielä toivoa, että kaikki komentajat ehtisivät ainakin kymmenen kertaa olla edes karttahaarjoituksissa tällaisissa puitteissa, ennenkuin kukin väärä päätös maksettaisiin verellä. Siihen ei jäänyt tilaisuutta tai sanottakoon, että oli aloitettu liian myöhään. Tällaisia harjoituksia olisi voitu pitää ainakin kymmenen vuotta sen jälkeen, kun oma sotakorkeakoulu oli toiminut viisi vuotta.

Entä sitten todellisuus? Joulukuun 23. päivän hyökkäys 1939 Kannaksella kävi aivan samaan tapaan kuin tuo Heinjoen hyökkäys, kuten kehityksen kannalta olikin luonnollista. Nyt oli kovana erotuomarina todellisuus. Hyökkäys tarttui kiinni heti alkuvaiheessa, ei niinkään paljon vihollisen vaikutuksesta kuin aikalaskelmissa tapahtuneiden erehdysten, tottumattomuuden, vasta nyt selvinä ilmenevien viestivaikeuksien ym vuoksi. On tietenkin helppoa arvostella ja vaikeata on toimia. Joka tapauksessa Marsalkka oli tyytymätön. Hän oli vastenmielisesti antanut hyökkäysluvan. Nyt oli

Suomen Marsalkka tarkastuskäynnillä rintamalla.

paljastunut, että yhtenäinen iskuvoima oli puuttunut. Joukot hajosivat erillisiksi pataljooniksi ja monet niistä menettivät oikean suunnan. Tämä oli ollut varsin tavallinen kuva 1930-luvun sotaharjoituksissakin. Sodassa niitetään sitä, mitä rauhan aikana on kylvetty. Kerron vielä pienen lisäyksen. Kun meiltä hyökkäsi siellä suunnilleen 5 divisioonaa, niin venäläiset kaapatut radiosähkeet ilmoittivat, että suomalaiset partiot ovat tunkeutuneet heidän majoitusalueittensa väliin.

Kaikella on kuitenkin hyvät puolensa. Väli- rauhan aikana kiinnitettiin erityinen huomio ilmenneisiin puutteisiin ja v. 1941 hyökkäysoperaatiot sujuivat jo paremmin, mutta totuuden nimessä on sanottava, että vastassa oli yleensä varsin heikot voimat. Niin, oli ilmennyt tottumattomuutta suurten joukkojen johtamiseen, joka oli niissä olosuhteissa täysin luonnollista. Suomalaisia upseereita joko ei ollut päässyt tai ei ollut oikein pontevasti koetettukaan saada tavallisia sotakorkeakouluja korkeampiin sotilasopetuslaitoksiin ulkomaille, siis Saksan Wehrmacht akatemiin, ei siis Kriegsakademiiin, Ranskan Centre des hautes études militairesiin tai Englannin Imperial Defence Collegeen. Neuvostoliiton silloinen Vorošilovin akatemia, nykyinen yleisesikunta-akatemia, ei tullut tietenkään kysymykseen. Niissä opetettiin armeijain, armeijaryhmien ja koko sotavoimien johtoa. Luulen, että jos Marsalkalla olisi ollut tilaisuus pitää yleisesikuntansa muutaman vuoden, niin tähän asiaan olisi kiinnitetty huomiota.

Marsalkka oli joka tapauksessa suurten linjojen mies, kaikkea muuta kuin näpertelijä. Hän vastasi kokonaisuudesta. Hän ei tarkastanut yksityiskoh- tia, menikö mies asemaan puun oikealle tai vasemmalle puolelle. Hänen näköalansa olivat suuremmat. Minä uskon, että Marsalkan toimintaan syventyminen auttaisi jokaista, joka tahtoo velvollisuudentuntoisesti valmistautua sellaisiin tehtäviin, jotka voivat odottaa korkeita upseereita. Ne ovat toisenlaisia kuin rauhanajan jokapäiväisessä elämässä niin joukoissa kuin esikunnissakin tai sotaharjoituksissa esiintyy. Ne ovat epäilemättä myös toisenlaisia 1960-luvun loppupuolella kuin oli 1939—1945, mutta pääasia on, että on tottumusta katsoa sillä tavalla laajoissa puitteissa asioita kuin Marsalkalle oli ominaista.

Ylimmissä johtoportais- sahan on niin, että komentajan ympärillä kuohuvat erilaiset mielipiteet. Jos asiat ovat niin, kuin niiden pitäisi olla, niin komentaja saa kuulla monenlaisia kantoja, sillä esikunnassa on monta tärkeätä miestä ja monta mieltä. Ketä uskoo, ketä ei. Tällaisten valintojen eteen joutui Marsalkkakin. Näennäisesti vahva johtaja voi olla siinä suhteessa heikko, että hän kerää ympärilleen vain sellaisia miehiä, jotka ainakin sanoissaan ovat aina samaa mieltä kuin hän. Toisin ajattelevat eivät ehkä uskalla lausua ajatuksiaan julki. Sellainen oli ainakin loppuaikoi- naan Hitler. Voi olla myös johtajia, jotka aina ovat samaa mieltä kuin viimeinen heidän luonaan ollut esittelijä tai muu henkilö. Marsalkka ei ollut

kumpaakaan näistä tyypeistä. Hän kuunteli eri mielipiteitä ja teki sitten päätöksensä. Hänellä oli monesta suuresta asiasta jo oma perusnäkemysensä. Hänen ympärillään oli erilaisia miehiä, toiset uskalsivat olla eri mieltä, lähinnä kenraali Airo, toiset eivät. Tuli kenraali Airokin joskus esittelystä ja sanoi: "Se oli käydä mun kurkuuni." No, no minkä takia? Sitten Airo selitti senkertaisen erimielisyyden. Kenraali Airolla oli kuitenkin aina se valtti, että hän pyysi päästä rintamalle. Kun vähän aikaa oli kulunut, niin huoneeseen tuli hiljaisiin askelin (tottumuksesta: Marsalkan ympärillä ei kolistu) Marsalkan adjutantti, silloinen everstiluutnantti Grönvall ja sanoi: "Marsalkka pyytää Herra Kenraalia iltagrogille." Marsalkka tunsikin kenraali Airon arvon.

Talvisodan loppupäivinä oli ollut — palataksemmen ajassa vähän taaksepäin — tehtävä suuri valinta, pyytääkö länsivaltojen joukkojen apua vai ei. Siitähän oli äskettäin Suomen Kuvalehdessä kirjoitussarja. Marsalkka näki silloin ennakoita, minkä me voimme nyt todeta, kun tiedämme, että pääosa Norjaan tarkoitettuista länsivaltojen joukoista olisi noussut maihin kaukana etelässä Bergenin myöten ja vain yksi pienehkö kolonna Narvikissa, mistä Ruotsin kautta olisi päässyt Suomeen, ellei kolonna olisi jäänyt pitämään hallussaan Kiirunan kaivoksia. Länsivaltain suunnitelma retki Skandinaviaan tähtäsi toisiin tarkoituksiin kuin Suomen auttamiseen. Mutta uhka, että Neuvostoliitto voisi joutua selkkauksiin länsivaltojen kanssa, oli jo tehnyt paljon. Neuvostoliitto oli heittänyt Kuusisen hallituksen yli laidan ja suostui neuvottelemaan Rytin hallituksen kanssa, jota se ei aikaisemmin tunnustanut. Marsalkka katsoi, että jousta ei pitänyt kiristää liian kireälle, jota avunpyyntö joka tapauksessa verrat heikoilta länsivalloilta hänen mielestään olisi merkinnyt. Marsalkka halusi rajoittaa tavoitteet kohtuullisiksi arvioimiinsa, sellaisiksi ettei Neuvostoliittokaan menettäisi kasvojaan, niinkuin sanotaan, ja hallitus hyväksyi tämän kannan. Hurjapäisimmille tämä ei riittänyt. Nyt me kuitenkin tiedämme, mihin tehty ratkaisu johti, mutta me emme tiedä, mitä olisi tapahtunut, jos olisi menetetty toisin.

Hyppään elokuuhun 1940. Marsalkalla oli silloin suuri osuus, niinkuin tiedämme, siihen, että tartuttiin oljenkorpeen, jonka taivas näytti lähettäneen hukkuvan avuksi, saksalaisten vähäiseen kauttakulkuun, joka merkitsi jonkinlaista tukea ja jonka vastapainoksi saatiin ostettua maahan välttämätöntä aseistusta. Miten olisi Suomen käynyt Molotovin vieraillessa marraskuussa 1940 Berliinissä, jos Marsalkka vanhana saksalaissuuntauksen vastustajana olisi ajanut toista kantaa. Seuruksena ilmeisesti olisi ollut toinen talvisota heti, kun tiet olivat tulleet pakkasen vaikutuksesta raskasta liikennettä kestäviksi. Joka asialla on toinenkin puolensa. Kyllä Marsalkka, koko elämänsä Saksaan varsin pidättyvästi suhtautuneena ym-

märsi, että läheisistä suhteista Saksaan voisi seurata pahoja komplikaatioita. Ensin oli kuitenkin torjuttava lähin, joka hetki tuholla uhanut vaara, muuten olisi kaikki loppunut siihen. Sitten piti katsoa kuinka edelleen tultiin toimeen.

Marsalkan yleisen arviointikyvyn näytteitä on sekin, että hän Saksan suurimpienkin voittojen päivinä näki kauemmaksi, ymmärsi Saksan ja sen vihollisten hyvin erilaiset resurssimäärät, eikä mitenkään hurmioitunut, vaikka sellaisiakin oli. Hänen mielestään oli kysymys siitä, ennättäisikö Saksa saavuttaa ratkaisevat voitot, ennen kuin muiden selän takana aina rauhanvuosina miehiään säästäneet Englanti ja sittemmin Yhdysvallat ehtisivät hyvin hitaasti saada armeijoita pystyyn, siis kuten ensimmäisessäkin maailmansodassa. Aivan oma lukunsa oli se tekniikka, jolla Marsalkka, edelleen varovana ja suurvaltojen, tällä kerralla Saksan, omanarvontunnon huomioonottaen ja pyrkien välttämään sen selvää loukkaamista, osasi pitää Suomen sotatoimet erillään Saksan tarkoituksista ja siis Suomen varsin suuressa määrin riippumattomana Saksasta, lukuunottamatta elintarvikehankintoja, joita ilman Suomen kansa olisi kuollut nälkään. Ruotsista eikä muualtakaan olisi voitu saada tarpeeksi ruokaa.

Marsalkan kylmä arviointi ilmeni mm silloin, kun venäläiset joulukuussa 1941 aloittivat talvihyökkäyksen saksalaisia vastaan. Hän piti täyttä katastrofia saksalaisille mahdollisena. Ilman Hitlerin aivan rautaista johtoa se luultavasti olisi tullutkin. Kun saksalaiset runsaan vuoden kuluttua olivat menettäneet Stalingradin, Marsalkka helmikuun alussa 1943 ilmoitti presidentille kantanaan, että Saksa ei enää voisi voittaa sotaa. Tämän jälkeen Suomen hallitus alkoi kaikessa hiljaisuudessa valmistella irtaantumista sodasta. Kaikki eivät kuitenkaan olleet samaa mieltä kuin Marsalkka. Saksalaisten hämäyskampanja piti vielä paljon myöhemmin monia sinänsä viisaita suomalaisia pauloissaan, niin että heidän arviointikykynsä jossain määrin näytti seonneen. Talvella 1944 oli kysymys saksalaisten kestämisryvystä Leningradin ja sitten Narvajoen varrella. Syksyllä 1944 oli kyseessä, mitä riskejä venäläisiin nähden voitaisiin ottaa, jotta ei suututettaisi saksalaisia. Näitä asioita ei vielä ole selvitetty. Marsalkalla oli kuitenkin oma perusnäkemysensä eikä hän jälkimmäisellä kerralla mukautunut edes sellaisten miesten käsitykseen, joille hän oli antanut suuren arvon.

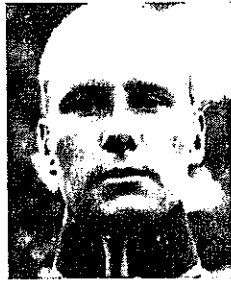
Tahtoisin vielä kosketella erästä asiaa, nimittäin Marsalkan johtotapaa. Jo vapaussodassa oli päämajan kokoonpano sellainen, että yleisesikunnan päälliköllä ei ollut niin keskeistä asemaa kuin saksalaisessa esikuntapalveluksessa. Päämajoitustemari, niinkuin silloin sanottiin, esitteli sotatoimet suoraan ylipäällikölle eikä ollut ketään, joka olisi koonnut ja sulauttanut eri alojen asiat yhdeksi kokonaisuudeksi ennen niiden tuloa ylipäällikön käsiteltäviksi. Ylipäällikkö oli siis oma esikunta-

Jatkuu sivulla 8

IN MEMORIAM

Majuri
Urho Johannes Toivonen
 * 4. 1. 1904
 † 17. 5. 1966
 Kadetti n:o 592
 10. Kurssi

Majuri
Arvo Johannes Laine
 * 30. 8. 1906
 † 17. 6. 1966
 Kadetti n:o 572
 10. Kurssi

Eversti
Georg Johan W Lucander
 * 7. 8. 1895
 † 23. 7. 1966
 Kadetti n:o 25
 1. Kurssi

Everstiluutnantti
Helmer Sahro
 * 19. 2. 1900
 † 31. 7. 1966
 Kadetti n:o 212
 4. Kurssi

Everstiluutnantti
Antti Ilmari Ihamuotila
 * 30. 11. 1918
 † 6. 8. 1966
 Kadetti n:o 2746
 27. Kurssi

Kapteeni
Lauri Kalervo Nousiainen
 * 10. 8. 1916
 † 2. 9. 1966
 Kadetti n:o 1645
 22. Kurssi

Kapteeni
Eino Ilmari Antila
 * 31. 3. 1903
 † 14. 9. 1966
 Kadetti n:o 391
 7. Kurssi

Majuri
Svante Artturi Timonen
 * 18. 8. 1900
 † 24. 9. 1966
 Kadetti n:o 295
 5. Kurssi

päällikkönsä ja vain hän oli kaikkia aloja yhdistävä johtaja. Vapaussodan pienissä olosuhteissa se kävi vielä hyvin päinsä ja rakenteeltaan suoraviivaisessa talvisodassa samoin, mutta jatkosodassa, Suomen varsinaisesti ensimmäisessä totaalissa sodassa, jossa tilanteet vaihtelivat paljon enemmän kuin talvisodassa, alkoi näkyä tämän järjestelmän heikkouksia. Kenraali Heinrichs kirjoittaa Marsalkan sanoneen hänelle tästä systeemistä: "En halua olla yhden miehen orja." Se on todella asian toinen puoli. Toinen on, että ylipäällikkö otti itselleen valtavan urakan saattaa kaikki alat yhteistointaan. Tietenkin jo toimistopäälliköt keskenään ja sitten osastopäälliköt keskenään ja vielä ylemmät esikunnan upseerit voivat tarkastella yhdessä jonkin alan aikomaa käskyä tai laatimaa suunnitelmaa. Tällöin heillä oli tilaisuus tehdä siihen oman alansa kannalta tärkeitä vastaehdotuksia, mutta sittenkin tämä järjestely oli puutteellinen. Niin uskaltaa sanoa. Jos nämä henkilöt tulivat hyvin toimeen keskenään ja kaikki todella tahtoivat olla sopuisassa yhteistoinnassa, niin asiat vielä luistivat hyvin. Mutta jos oli huonosti toisiinsa sopivia kollegoja tai sellaisia, jotka eivät halunneet antaa toisten sekaantua asioihinsa, niin jäi ylipäällikön asiaksi huomata, mitä eri alojen yhteistoinnin puutteita oli siinä käskyssä tai suunnitelmassa, joka esitettiin hänelle hyväksyttäväksi. On selvää, että se olisi ollut hyvin vaikeata paljon nuoremmallekin miehelle kuin iäkkäälle Marsalkalle.

Minulla on ollut tilaisuus seurata sellaisen koordinoivan henkilön toimintaa tosin vähän vaatimatommalla paikalla kuin ylipäällikön läheisyydessä. Sellainen työ on raskasta. Päivät eivät usein siihen riitä, yö on otettava avuksi. Eri alojen sinänsä hyviä, mutta kokonaisuuden kannalta jossain suhteessa heikommin sopivia ja puutteellisia suunnitelmia kaadettiin raaka-aineena sellaisen miehen päähän ja siltä niiden piti lähteä yhdensuuntaisina silloiseen tilanteeseen ja arvioituun tilanteenkehitykseen sopivina kiinteinä kokonaisuuden osina. Monet alaiset kiroilivat tällaista pikkutarkkaa tarkastajaa ja piiskaa, ollen tyytymättömiä odottelemiseen eteishuoneessa, kun jonkun muun asioita puitiin tarkasti sisällä. Mutta loppujen lopuksi vain sillä tavalla vältettiin monia sellaisia puuttuvan yhteistoinnin ja yhteisymmärryksen ja ehkäpä huolettomuuden seurauksia, kuin esimerkiksi ilmeni Kannaksella kesällä 1944. Tuntui kuin silloin olisi tarvittu piiskaa. Ehkä tiedustelussa olisi pitänyt ottaa pohjaksi pahin mahdollisuus, johon useat tiedot viittasivat, eikä selittää tätä mahdollisimman edullisesti meille. Tiedän tämän alan ympärillä vallinneet ristiriidat, mutta en niihin puutu. Radiomiehet totesivat radiohiljaisuuden, joka yleensä merkitsi hyökkäystä, mutta tämä havainto ei tullut tarpeeksi esille. Uusien panssaritorjunta-aseiden lähettäminen joukoille viivästyi, kun joku tykistökomentaja oli lomalla. Ilmavalokuvat oli tosin otettu ja ilmavoimien

kuvakeskuksen specialistit laskeskelivät, kuinka monta venäläispatteria niissä kussakin oli, mutta kun kukaan ei kiirehtinyt, niin keskenään he vain ihmettelivät lukumäärää ja jatkoivat tutkimustaan. Tärkeät johtajat eivät silloin saaneet tietoja pattereista, ennenkuin ne jo olivat paljastaneet olemassaolonsa suurtulivalmistelulla.

Parinkymmenen kilometrin matkan päässä etulinjasta Kivennavalla oleva päämajan reservidivisioona lähti ensimmäisenä tykistövalmistelupäivänä ja vielä seuraavanakin aamuna 10.6.1944 uuden tulivalmistelun kestänyt kolmisen tuntia, tavalliseen tapaan linnoitustoihin maastoon. Kaikki elivät omaa elämäänsä. Ensimmäisen taistelupäivän illalla loppuneiden ampumatarvikkeiden tilalle ei rykmentteihin eikä patteristoihin saatu uusia. Syystä tai toisesta niitä ei enempää toimitettu. En voinut tarkastaa, mitkä ne syyt olivat. Alempien portaiden oma-aloitteisuus kilpistyi liikennepartioihin ja ajokieltoon tiettyjen linjojen taakse. Kukaan ei ollut peruuttanut rauhallisen ajan liikennerajoituksia. Vastaavasti sitten jäi Viipurissa 20. Prikaati ilman ampumatarvikkeita. Kun kaikkea tätä joutui seuraamaan vierestä, palasi ajatus vanhaan aiheeseen, Päämajan jossain määrin hajanaiseen toimintaan. Vain vanha Ylipäällikkö oli ainoa teoreettisesti yhteistoinnasta vastuussa oleva henkilö, eikä hän jaksanut suorittaa tätä ylivoimaista tehtävää. Voidaan tietenkään sanoa, ettei kaikki riippunut vain päämajasta ja Ylipäälliköstä. Se on oikein. Sattui vain niin, että tarpeellista yhdistäjää, valvojaa ja piiskaa ei löytynyt alemmistakaan portaista.

Mielenkiintoinen aihe olisi tarkistaa kenraali Heinrichsin kertomus, että Marsalkka ei suostunut joukkojen vähentämiseen Itä-Karjalassa ja niiden siirtämiseen Kannakselle. Ilmeisesti myöhempi tarkempi tutkimus tulee selvittämään, milloin nämä esitykset tehtiin ja millaiseksi vihollistilanne Kannaksella oli hänelle silloin kuvattu. Esitettiinkö se sellaiseksi, kuin päämajan asianomainen osasto sen kuvasi muille päämajan osille vielä 9.6.1944 venäläisten tykistövalmistelujen ensimmäisen päivän aikana. Sotahistoriallisen toimiston paperien mukaan venäläisillä sanottiin silloin voivan Kannaksella olla, entisen kolmen divisioonan lisäksi, pari uutta divisioonaa, eli siis yhteensä 5 divisioonaa, kun niitä todellisuudessa oli 25 tai 26 sekä lisäksi kaikki ns. Stalinin neljännen iskun 1944 vaatimat tykistödivisioonat, panssarijoukot ym. Vasta lähempi tutkimus voi ratkaista, oliko kysymyksessä Marsalkan puolelta kovin valitettava strateginen virhe, vai onko asialla muita selityksiä.

Marsalkasta on puhuttu ja kirjoitettu paljon, mutta vähemmän hänestä operatiivisena johtajana. Minä olen yrittänyt valaista nyt tätäkin puolta jonkin verran ja sellaisen henkilön kannalta, joka kylläkin on ollut tekemisissä hänen kanssaan vain ajoittain ja silloin yleensä yhden tai kahden välipoortaan takana.

Clausewitzista Kissingeriin eli palasia sotatieteellisestä opetuksesta ja opinnoista Englannissa

The British Council organisaation myötävaikutuksella allekirjoittaneella oli tilaisuus menneen lukuvuoden aikana harjoittaa sota- (po sotilastai maanpuolustus-) tieteellisiä opintoja Lontoon yliopistossa. Koska tämän luonteisen opin saaminen ja alan tutkimuksen harjoittaminen siviilioppilaitoksessa on verrattain uusi ja esimerkiksi meillä Suomessa "outo" asia, on tarkoitukseni seuraavassa lyhyesti kuvata niistä saamiani kokemuksia mainitsemassani yliopistossa.

Ennen varsinaiseen aiheeseen siirtymistä muutamia piirteitä the British Council'ista. Mainitun organisaation toiminta käynnistyi runsaat kolmekymmentä vuotta sitten, tarkemmin sanoen vuonna 1934. Järjestö pyrkii edistämään Iso-Britannian tunnetuksi tekemistä maailman kansojen keskuudessa ja nimenomaisesti kehittämään kansainvälistä sivistyksellistä kanssakäymistä. Tämä tapahtuu lähinnä tarjoamalla opintomahdollisuuksia Englannissa ulkomaalaisille opiskelijoille, tiedemiehille ynnä muille tutkijoille sekä myös käytännön ihmisille. Ensisijaisesti on tarkoituksena jatko-opintomahdollisuuksien tarjoaminen jo kotimaassaan loppututkinnon suorittaneille henkilöille. Näitä varten varattujen koko lukuvuoden stipendien lisäksi on mahdollisuus hakea apurahoja myös lyhytaikaisia, muutaman viikon tai kuukauden kestäviä opintoja varten.

Viimeksi kuluneena lukukautena 1965—1966 koko vuoden stipendiaatteja oli lähes viisisataa edustaan 89 eri kansallisuutta. Suomalaisia mainittuun joukkoon mahtui viisi henkilöä, joiden opintojen kohteena olivat erikseen maarakennustekniikka, Englannin kirjallisuus, teoreettinen fyysikka, puheterapia ja sotatieteet.

The British Council'illa on toimistonsa lukuisissa eri maissa. Stipendien hakeminen tapahtuu näiden toimistojen välityksellä. Niiden suorittaman alkuvalinnan pohjalta lopullinen stipendiaattien valitseminen suoritetaan "päämajassa" Lontoossa. Hakuaika on syksyisin.

Saamieni kokemusten perusteella the British Council'in huolenpito stipendiaateista on organisoitu hyvin. Jokaiselle stipendiaatille on määrätty ohjelman järjestäjä (programme organizer), jolle tulee ilmoittautua heti Lontooseen saavuttua. Ohjaajat auttavat stipendiaatteja kaikissa mahdollisissa vieraissa oloissa esille tulevissa opintoihin, asumiseen, ympäristöön tutustumiseen, harrastuksiin yms liittyvissä kysymyksissä. Näiden ohjaajien välityksellä valvotaan toisaalta stipendiaattien edistymistä opinnoissa. Stipendiaattien on jätettävä heille syyslukukauden lopussa sekä opintojen päätyttyessä kirjallinen, mainitun järjestön stipendiaattiosastolle osoitettu selvitys edistymisestään ja tuloksista. Asianomaisen korkeakoulun on teh-

tävä stipendiaateista omat raporttinsa vastaavina aikoina.

Br. Council'in stipendiaatteina Englannissa opiskelleilla on oma yhdistyksensä "The British Council Scholars Association". Yhdistyksellä on haaraosastoja niissä maissa, joista stipendiaatteja on kutsuttu. "The Newsletter" julkaisussaan yhdistys kertoo Br. Council'in toiminnasta ja sen kehittymisestä, entisten stipendiaattien työstä ja menestymisestä kotimaassaan ym.

Sotatieteitten opinnoista Lontoon Yliopistossa

Lontoon Yliopistoon kuuluu yhteensä yli 20 Collegea, joissa annetaan opetus, yliopiston toimiessa tutkintovaatimukset asettavana, tutkinnot toimeenpanevana sekä oppiarvoja antavana johtoportaanana. Erään näistä, kaupungin keskustassa, Strandin varrella sijaitsevan King's Collegen filososofisessa tiedekunnassa (Faculty of Arts) on siviilioppilaitoksessa harvinainen sotatieteellinen osasto (Department of War Studies).

King's College on perustettu vuonna 1829. Sen opiskelijamäärä on n 2400. Englannin kuningatar on laitoksen suojelija. Ulkonaisissa muodoissa esiintyy vielä vanhojen perinteiden vaalimista, mikä ilmenee mm siinä, että professorit ja muut opettajat esiintyvät mustissa viitoissa opetustehtäviänsä hoitaessaan. Saamani käsityksen mukaan perinteet eivät kuitenkaan estä opetusta olemasta tehokasta ja aikaansa seuraavaa. Erityisesti kiintyi huomioni siihen tiukkaan valvontaan, jonka alaisina ensimmäistä tutkintoaan opiskelevat ylioppilaat ovat opintojensa aikana. Myöskin jatkoopinnot mm Master of Arts (suomalaista maisterin tutkintoa vastaava) ja vastaavia tutkintoja varten suoritettiin johdettujen kurssien muodossa.

King's Collegen sotatieteellisessä osastossa voidaan opiskella kolmea eri tutkintoa, ns akateemista diplomia (Academic Postgraduate Diploma in War Studies) sekä maisterin (Master of Arts in War Studies) ja tohtorin (Doctor of Philosophy) tutkintoja varten. Kuten edellä mainitsin lopulliset kuulustelut tapahtuvat yliopiston johdossa, joskin ne suoritetaan asianomaisessa opetusta antaneessa oppilaitoksessa. Tohtorin arvon saaminen edellyttää itsenäisen, maanpuolustukseen liittyviä historiallisia, sotilaallisia, poliittisia, teknisiä, taloudellisia tai muita kysymyksiä koskettelevan analyttisen tutkimuksen (väitöskirjan) laatimista ja hyväksymistä sekä siihen liittyvän suullisen, arvostelulautakunnan edessä suoritettujen tutkinnon läpäisemistä. Kahden alemman tutkinnon suorittaminen vaatii mainittujen kysymysten yleistä tuntemusta ja sen osoittamista lukuvuoden lopulla tapahtuvassa kirjallisessa kuulustelussa. Academic Diploma-tutkintoon kuuluu kirjallinen kuulustelu kolmessa, Master of Arts-tutkintoon neljässä oppiaineessa. Oppiaineet ovat:

1. Sodan asema kansainvälisissä suhteissa (War in International Relations).
2. Sotateoria (Theory of War).

3. Sotilaalliset organisaatiot ja siviiliyhteiskunta (Military Establishments and Civil Society).
4. Erikoisaine opiskelijan valinnan mukaan seuraavista:

- Sotahistoria
- Suurvaltojen laivastopoliittikka
- USA:n turvallisuuspolitiikka vuoden 1945 jälkeen
- Ydinase- ja ohjustekniikka
- Aseistariisunnan ja aseistuksen valvonnan ongelmat
- Puolustustalous
- Kansainvälinen lainsäädäntö ja sodankäynti
- Miesvoimatutkimukset

Akateemista diplomia varten opiskelevat valitsevat kolmesta ensiksi mainitusta aineesta kaksi erikoisaineensa lisäksi.

Ensiksi mainitun oppiaineen opetuksen yhteydessä käsiteltiin mm seuraavia aiheita:

- Sotien syyt ja seuraukset (poliittiset, sotilaalliset, taloudelliset jne). Näitä koskevat eri teoriat.
- Sodankäynnin muodot primitiivisestä sodasta täydelliseen ydinasotaan.
- Laki, moraalit ja voimankäyttö kansainvälisessä politiikassa.
- Yleisen mielipiteen muodostuminen sotien ja muiden selkkausten yhteydessä. "Sotapuolueiden" ja "rauhanpuolueiden" esiintyminen ja vaikutus.
- Kansainvälisten konfliktien analysointi. Eskalaatio ja sen ehkäiseminen. Kansainvälisten yhteyksien sekä "signaalien" antamisen ja ymmärtämisen merkitys kriisien estämisessä ja laukaisemisessa.
- Diplomatia sodan ja muiden kriisien aikana.
- Kansainvälisten järjestöjen merkitys sotien ehkäisemisessä.
- Peliteorian soveltaminen kansainvälisten kriisien analysointiin sekä strategiaan.

Toinen oppiaine, sotateoria, oli jaettu kahteen osaan, ensimmäisen käsitellessä strategisen ajattelun kehitystä 1700-luvun jälkimmäiseltä puoliskolta toiseen maailmansotaan. Clausewitz'in, Jomini'n, vanhemman Moltken, Schlieffen'in, Foch'in, Mahan'in, Douhet'in, Fuller'in ja Liddel-Hart'in teoriat muodostivat tämän osan käsittelyn rungon. Geopolitiikka sekä sen huomatuimmat edustajat Kjellen'istä Haushoferiin ja Spykmaniin olivat saaneet myöskin sijansa ohjelmassa. Tähän osaan liittyvien luentojen ja seminaarien tarkoituksena oli vielä nykyaikana käyttökelpoisten aineiden "inventoiminen" mainittujen tutkijoiden teoreettisesta ajattelusta. Mainittakoon, että Clausewitzin tutkiminen tuntuu koskevan eräänlaista renessanssia sekä Englannissa että USA:ssa. Käsitykseni on, että hänen teorioihinsa ruvettiin anglosaksisessa maailmassa lähemmin syventymään vasta 2. maailmansodan aikana.

Koko ohjelman keskeisimmän ja samalla mielenkiintoisimman osan muodosti strategian kehitystä toisesta maailmansodasta nykypäivään koskettava jakso. Tähän osaan liittyvä opetus kesti koko lukuvuoden edellä mainitsemani, ensimmäisen osan tullessa läpikäydyksi syyskauden aikana. Toisen maailmansodan strategia, ydinaseiden ja muun tekniikan kehittymisen vaikutus strategiseen ajatteluun ja käytäntöön, suurten liittoutumien organisaatiot, sotilaspolitiikka ja strategia viimeaikaisine kriiseineen, Englannin, USA:n ja Neuvostoliiton keskeisimmät strategiset kysymykset, Kauko-Idän ongelmat, "kylmän sodan" keinot ja ilmenemismuodot sekä aseistariisuntaan ja aseistuksen valvontaan liittyvät näkökohdat muodostavat tämän osan ohjelman rungon.

Huomatuimmista strategian tutkijoista, joiden ajatuksiin oppilaat joutuivat perehtymään tämän jakson yhteydessä mainittakoon André Beaufre, Bernard Brodie, Herman Kahn, Henry Kissinger, B.H. Liddel Hart, Mao-Tse-Tung, Robert Osgood, Thomas Schelling ja V.D. Sokolovsky.

Sotilasorganisaation ja siviiliyhteiskunnan välisiä suhteita käsittelevä oppiaine sisälsi seuraavia aiheita:

- Siviili- ja sotilasjohdon keskinäiset suhteet. Sotilaiden vaikutus kansallisen politiikan harjoittamisessa. Poliittisen johdon suoritama sotilasjohdon valvonta. Upseerikunta erilaisissa yhteiskunnissa. Piirteitä sotilasvallankaappauksista. Puolustusvoimien suhde kansanedustuslaitokseen. Puolustusvoimat ja yleinen mielipide.
- Puolustusvoimien suhdetta siviilijohtoon ja yhteiskuntaan säätelevä lainsäädäntö.
- Puolustusvoimien, puolustusministeriöiden, sotilaallisten esikuntien ja erilaisten johtamisjärjestelmien organisointi.
- Puolustusmenot kansantalouden kokonaisuudessa.

Puolustustalouden asemaa kansantalouden kokonaisuudessa oli mahdollisuus opiskella erikoisaineena, jonka aiheista mainittakoon

1. Rauhan aikana suoritettavat puolustustaloudelliset valmistelut. Puolustusmenojen osuus kansakunnan kokonaisuutena ja niiden vaikutus muihin kansantalouden sektoreihin. Taloudellisen puolustuspotentialin arvioiminen. Taloudellinen strategia, raaka-aineiden saannin turvaaminen ja kansainvälinen kauppa.
2. Sodan ajan puolustustalous. Kansantalouden siirtäminen sodan kannalle. Asevoimien mobilisointi ja tuotannon organisoiminen. Säännöstelytoimenpiteet. Sodankäynnin rahoittaminen ja maksutaseongelmat. Taloudellinen sodankäynti ja sen vaikutus puolueettomiin maihin.
3. Kansantalouden palauttaminen rauhankannalle.

Opetus oli käsitykseni mukaan hyvin organisoitu. Kurssin johtajana toimi King's Collegen sotatieteellisen osaston johtaja, professori Michael E Howard. Hän on toiminut mainitussa opetuslaitoksessa 1940-luvun jälkipuoliskolta alkaen. Kun sotatieteitten opiskelu — ilmeisesti hänen vaikutuksestaan — 1960-luvun alkupuolella organisoitiin itsenäisen osaston puitteissa tapahtuvaksi, professori Howard oli sen itseoikeutettu johtaja. Vaikutelmiani oli se, että Howardia pidetään Englannin historian uutena Liddel-Hart'inä. Howard'in julkaisemista teoksista mainittakoon "Franco — Prussian War 1870—1871" sekä hänen toimittamansa "Soldiers and Governments" ja "The Theory and Practice of War", joka viimeksi mainittu teos ilmestyi Liddel-Hart'in syntymäpäivän kunniaksi viime keväänä.

Kurssi, jolle osallistuin oli laatuaan ensimmäinen Englannissa ja niin muodoin kokeiluluonteinen. Osanottajina oli sekä upseereita että siviilimiehiä.

Teknillisesti opetus ja opiskelu tapahtuivat luentojen, ns luokkien, seminaarien, harjoitustutkielmien kirjoittamisen sekä kurssikirjallisuuden lukemisen muodossa.

Oppiaineisiin liittyi 2—6 luentosarjaa kuhunkin. Ylivoimaisesti suurin luentotuntimäärä oli strategian opetuksessa, jonka yhteydessä mm prof Howard piti selkeät, koko lukuvuoden jatkuneet luennot sotilaallisen voiman kehittymisestä Napoleonin ajoista nykypäivään. Hänen toinen luentosarjansa käsitteli toisen maailmansodan jälkeistä suurvaltojen sotilaspolitiikkaa. Oppilaitoksen omien opettajien pitämien strategian opetukseen liittyvien luentojen lisäksi mieleeni jäi erityisesti Lontoossa sijaitsevan Strategisen tutkimuksen instituutin (Institute for Strategic Studies) johtajan Alastair Buchan'in luentosarja tekniikan kehityksen vaikutuksesta strategiseen ajatteluun.

Silmiinpistäväänä piirteenä opetuksessa oli seminaarien ja ns luokkien tehokas käyttö opetuksessa. Seminaarissa esiintyi alustajina myös ulkopuolisia, tiettyjen alojen erikoistuntijoita mm Englannin puolustusministeriöstä, Strategisen tutkimuksen instituutista, USA:sta ja Intiasta. Luokissa alustajina toimivat vain varsinaiset opettajat ja oppilaat. Tärkein seminaari oli koko lukuvuoden jatkunut maanantai-iltaisin toimeenpantu strategisen tutkimuksen seminaari, joka toimeenpantiin yhdessä kivenheiton päässä sijainneen London School of Economics and Political Science nimisen oppilaitoksen kanssa. Mainitun seminaarin lisäksi strategiassa toimeenpantiin myös koko lukuvuoden jatkunut luokka, jollainen kuului luentojen lisäksi myös kaikkien muiden aineiden opetukseen. Seminaareissa ja luokissa oppilaat joutuivat pitämään 1—2 alustusta kussakin.

Erittäin tehokkaana opetusmuotona pidin koko kurssin ajan jatkunutta lyhyiden tutkielmien kirjoittamista ohjelmaan liittyvistä aiheista. Osaston johtajan apulainen antoi aiheet, joista voi myös

esittää omia toivomuksiaan. Kahden viikon kuluttua aiheen saamisesta kirjoitus käytiin esittämässä hänelle, siitä keskusteltiin sekä sovittiin seuraava aihe. Näiden lisäksi kirjoitimme tutkielmia valitsemiemme erikoisaineiden opettajille, joskin huomattavasti harvemmin.

Lukuvuoden aikana suoritettavat harjoitustyöt samoinkuin yleinen tutkintoon valmistautuminen edellyttivät perehtymistä kurssin kestoajkaan nähden huomattavan suureen määrään kirjallisuutta. Kurssin ollessa laatuaan ensimmäinen loppututkiminnon vaatimustaso oli tietynlaisena jatkuvana "peikkona". Lukemista ja opiskelua yleensä helpotti paljon se, että osastolla oli oma hyvin täydellinen sotatieteellinen kirjasto, johon oli tilattu myös tärkeimmät alan aikakauslehdet. Hyväksi avuksi oli myös lähellä sijainneen Strategisen tutkimuksen instituutin kirjasto, joka mm erinomaisine lehtileikekokoelmineen oli myös käytös-sämme.

Loppututkinto toimeenpantiin lukukauden loppulla kirjallisena kuulusteluna erikseen kussakin oppiaineessa. 12—16 tehtävän sarjasta oli vastattava kolmeen tehtävään, kolmen tunnin aikana. Arvostelun suoritti lautakunta, johon kuului Lontoon Yliopiston määräämien opettajien lisäksi edustajia muista Englannin yliopistoista. Tällaisen menettelyn syyksi selitettiin se, että sillä pyritään säilyttämään tutkintojen vaatimustaso yhtenäisenä koko maassa.

Yhteenvetona kurssista voin todeta sen olleen hyvin organisoidun ja ohjelmaltaan monipuolisen. Erityisesti kiintyi huomioni siihen ennakkoluulottomuuteen, jolla vaikeitakin kysymyksiä pyrittiin selvittämään mm seminaarien yhteydessä. Useasti korostettiin pyrkimystä asioiden ymmärtämiseen, syy- ja seurausilmiöiden tutkimiseen — tämä pyrkimys näkyi juuri lukuisissa seminaareissa, tutkielmien kirjoittamisessa sekä myös kaikkien aineiden tutkintojen sijoittamisessa lukuvuoden lopulle.

Vaikutelmakseni jäi, että tarkoitetun oppimäärän perusteelliseen hallitsemiseen kurssin kesto-aika oli liian lyhyt. Toisaalta todettakoon, että nykyisen tutkintojärjestelmän vallitessa opiskelu saattaisi reputtamistapauksessa venyä pitkäksi, koska tutkinto toimeenpannaan vain kurssin päättyessä ja se on uusittava kaikissa aineissa vaikka epäonnistuminen olisi sattunut vain yhdessä.

Sotatieteellinen opetus ja tutkimustyö on laajenemassa Englannissa. Saamani tiedon mukaan tulevana syksynä alkavan, King's Collegessa toimeenpantavan kurssin osanottajamäärä on runsaasti kaksinkertainen ensimmäiseen kurssiin verrattuna. Englannin parlamentissa oli keväällä otettu esille kysymys kyseisen toiminnan kehittämistä ja laajentamisesta myös muissa yliopistoissa tapahtuvaksi. Tietävästi Englannin puolustusvoimat tulevat komentamaan yliopistoihin tulevaisuuden lukukaudeksi upseereita suorittamaan sotatieteellistä tutkimustyötä.

KENRAALILUUTNANTIKSI

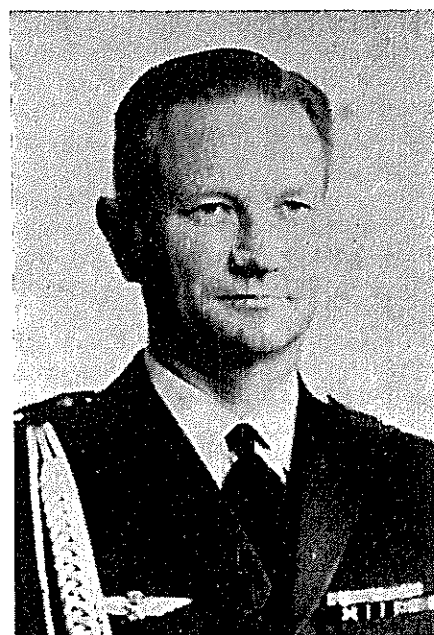
Kaarlo Olavi Leinonen
4. 6. 1966
18. Kurssi

Paavo Oskari Halttu
19. 7. 1966
17. Kurssi

Paavo Ilmola
19. 7. 1966
20. Kurssi

Reino Johan Turkki
12. 9. 1966
20. Kurssi

KENRAALIMAJURIKSI

Kauko Ilmari Pöyhönen
4. 6. 1966
23. Kurssi

Lauri Johannes Sutela
4. 6. 1966
22. Kurssi

Eero Ilmari Nuolimaa
7. 6. 1966
10. Kurssi

Jouko Untamo Hynninen
4. 7. 1966
16. Kurssi

Allan Tuomas Hallila
19. 7. 1966
22. Kurssi

Esko Martti Armas Vahla
15. 8. 1966
14. Kurssi

Jouko Kalevi Pirhonen
7. 8. 1966
10. ME-kurssi

KONTRA-AMIRAALIKSI

Kadettikunnan puheenjohtaja
kenrni T S Saukkonen

60 vuotta

15. 8. 1966

Kylkirauta yhtyy lukuisiin onnittelijoihin

Suomalaiset sofurit vieraila faisfelukenfillä

Majuri N Lappalainen

SUOMEN JÄÄKÄRIT SAKSAN ARMEIJASSA VV 1915—18

Jääkäriliike liittyi siihen sekä aktiiviseen että passiiviseen olemassaolon taisteluun, jota maamme isänmaalliset piirit kävivät venäläisten noudattamaa sortopoliittikka vastaan. Venäläisten isäntien tekemät oikeuden loukkaukset kasvattivat varsinkin nuorisossa voimakkaan kansallistunteen ja isänmaanrakkauden. Erityisesti se ilmeni ylioppilaspireissä.

Maailmansodan syttyminen herätti Suomessa aluksi toiveita, että Venäjän politiikka muuttuisi vapaamielisemmäksi. Kävi kuitenkin päinvastoin. Näissä olosuhteissa heräsi ajatus, että Suomen on irroittauduttava Venäjän keisarikunnasta. Aseellisen yhteenoton varalta olisi sen vuoksi pyrittävä saamaan suomalaisille miehille sotilaskoulutusta ulkomailla. Vuoden 1914 syksyllä käännyttiin aktivistien taholta Ruotsin hallituksen puoleen, mutta Ruotsi kieltäytyi kouluttamasta suomalaisia. Syksyllä 1914 pidettiin Pohjalaisen osakunnan huoneistossa Ostrobotniassa, maisteri Väinö Kokon johdolla kokous, jossa päätettiin kääntyä Saksan puoleen sotilaskoulutuksen saamiseksi. Saksan sotaministeriö suostui pyyntöön

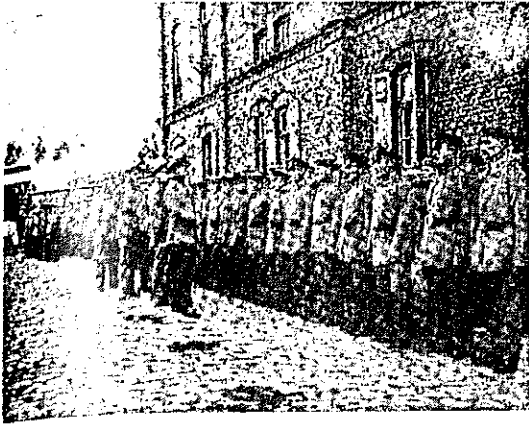
26. 1. 1915 luvaten kouluttaa n 200 miestä 4—6 viikkoa kestäväällä kurssilla, josta käytettäisiin salaamissyistä nimeä "Pfadfinderkursus" — partiokurssi. Osanottajat käyttäisivät partiopukua ja heitä puhuteltaisiin partiolaisiksi.

Värväys

Ensimmäiset suomalaiset vapaaehtoiset värvättiin pääasiassa Helsingin ylioppilaspireistä. Noin 75 % oli akateemisen loppututkinnon suorittaneita tai ylioppilaita ja heistä lähes puolet Uusmaalaisesta osakunnasta. Varsinaisia värväreitä ei tarvittu ja rajan ylitysikin kävi vielä päinsä tavallisella passilla. Vapaaehtoiset kuljetettiin pääasiallisesti Tornion kautta Ruotsin kautta Saksaan. Ensimmäiset kurssilaiset saapuivat koulutuskeskukseen, Hampurin lähellä olevalle Lockstedtin leirille, 25. 2. 1915. Kaikkiaan oli kurssin vahvuus suurimmillaan 182 miestä.

Alunpitäen oli selvää, etteivät ilmoitettu koulutusaika ja miesmäärä olleet riittävät. Niinpä suomalaisten taholta pyrittiin tarmokkaasti laajentamaan alkuun saatua sotilaskoulutusta. Saksassa opiskellut suomalainen varatuomari Fritz Wetterhoff saikin 25. 8. 1915 tilaisuuden esitellä kurssin laajentamissuunnitelman Saksan Suuressa päämajassa, joka tällöin hyväksyi perustettavaksi suomalaisen jääkäripataljoonan.

Tämä päätös edellytti värväystoiminnan aloittamista koko Suomessa. Pienehkö määrä vapaaehtoisia saatiin myös muissa pohjoismaissa ja

Pukutarkastus sunnuntaiamuna.

Saksassa oleskelevista suomalaisista. Ylioppilaskunnat tulivat muodostamaan värväystoiminnan rungon. Keskuselimenä oli erittäin salaisena pidetty A.K.järjestö. Maa oli jaettu 85 piiriin, joissa kussakin olivat omat asiamiehensä. Pääreitit maasta Ruotsiin ja sieltä edelleen Saksaan kuljivat Kemini ja Vaasan alueen kautta, mutta Tornion ja Muonionkin välillä oli useita ylikulkupaikkoja. Suurin osa vapaaehtoisista käytti Kemini etappia. Avoveden aikana kuljettiin veneillä ja talvella hiihtäen. Siirtyminen Suomesta Ruotsiin oli jo sinänsä vaikea suoritus. Ainakin Uumajan reitillä tiedetään kahden miehen kuolleen väsymykseen ja kylmään. Ruotsissa tulevat jääkärit matkustivat Tukholmaan, jossa he saivat passin ja matkarahaa Saksaan. Saksan rajalla olivat vastassa suomalaiset oppaat. Yhteensä siirtyi Suomesta tässä yhteydessä n 2000 miestä Ruotsiin, joista osa ei kuitenkaan ilmoittautunut jääkäripataljoonaan. Näin suurta yritystä ei voitu pitää salassa. Niinpä lukuisia värväreitä ja vapaaehtoisia joutuikin santarmien käsiin. Kokonaisuutena onnistui värväys silti erinomaisesti. Kuitenkin on syytä mainita, että joukkoon pääsi melkoisesti sopimatontakin ainesta, joka onneksi karsiutui nopeasti.

Suomalaisen jääkäripataljoonan kokoonpano ja vahvuus

Pataljoonan ensimmäiseksi komentajaksi määrättiin Pfadfinder-kurssin johtaja majuri Maximilian Bayer. Pataljoonaan kuului esikunta, neljä jääkärikomppaniaa, konekiväärikomppania, pioneerikomppania ja 17. 3. 1916 alkaen myös tykkijaos. Syksyllä 1917 perustettiin pataljoonaan vielä toinen kk-komppania, ratsuosasto ja tiedonanto- (viesti)-osasto, joten siitä lähtien pataljoona käsitti kaikki maavoimien silloiset aselajit. Tykkijaos laajennettiin v 1916 syksyllä kevyeksi haupitsipatteriksi. Komppanioiden päälliköt ja väapelit olivat syksyyn 1917 saakka saksalaisia. Heitä oli myös eräissä muissakin tehtävissä. Pataljoonaan kirjoittautuneiden jääkäreiden

Kk-asema Riianlahdella.

määrä oli 1930 miestä sekä kaksi sairaanhoitajaa. Heistä 1620 kuului pataljoonaan vähintään kaksi vuotta. Jääkäreiden keski-ikä oli 1916 keväällä 23,5 vuotta. Nuorin oli Saksaan saapuessaan 15-vuotias ja vanhin 49-vuotias. He edustivat kotiseutunsa ja ammattinsa puolesta koko Suomen kansaa, sillä jääkäreitä oli kaikista Suomen maakunnista. Heidän joukossaan oli 53 eri ammattialan edustajia, sivistystasoltaan lukutaidottomasta tohtoriin. Ylioppilastutkinnon suorittaneita oli vain 391, joten suurin osa jääkäreistä ei hallinnut saksan kieltä. Ammattien moninaisuus osoittaa myös, ettei kyseessä ollut mikään "porvariskaarti". Suurimman ryhmän jääkäreistä muodostivatkin siviiliammattinsa puolesta työmiehet, ja pataljoonassa olivat edustettuina kaikki puolueet.

Jääkärit joutuivat allekirjoittamaan suppean palvelussopimuksen, jonka olennainen kohta oli se, ettei Saksa ole velvollinen avustamaan työkyvyttömäksi mahdollisesti tulevaa jääkäriä, eikä omaisilla myös ole mitään oikeuksia saada Saksan valtiolta korvauksia.

Koulutus

Pfadfinder-kurssin opetustarkoituksena oli: "Sotilaallisen hengen omaksuminen, kurssi jalkaväkipalveluksessa sekä siinä saavutettujen tietojen varmentaminen, maatyöt, erilaisten rakenteiden sekä satamalaitosten ja laivojen hävittäminen, partiosota ja alkeellinen taito johtaa harjoituksia". Päämääränä oli kouluttaa suomalaisista lähinnä sissijoukkojen johtajia.

Kurssi jakautui kahteen komppaniaan (1. ja 2. Feldjägerkompanie). Aluksi oli ohjelma partiolaisvoittoista, mutta muuttui pian täysin sotilaalliseksi vastaten lähimain reservinupseerikoulutusta antavien saksalaisten sotakoulujen ohjelmaa. Mm taktiikka, ohjesäännöt, topografia, linnoitusoppi ja aseoppi sisältyivät teoreettisina aineina opetusohjelmaan. Taktillisissa tehtävissä saattoi olla jopa rykmentin tai divisioonan tilanne pohjana. Vain 4-6 viikon pituiseksi suunniteltu koulutusvaihe pitkittyi puoleksi vuodeksi päättyen jääkäripataljoonan perustamiseen.

Kurssin merkitys oli varsin suuri, koska tuleva pataljoona sai siltä auktoriteetin ja melkoisen pätevyuden omaavaa suomalaista alipäällystä. Elokuun 28. päivänä ylennettiin 66 suomalaista eriasteisiin aliupseerin arvoihin. Suomen puolustuslaitos sai myöhemmin tämän kurssin käyneistä 25 kenraalia.

Saksan keisarin vahvistettua suomalaisen jääkäripataljoonan perustamisen muuttui Pfaundler-kurssi 31. 8. 1915 pataljoonan kantajoukoksi. Alokaiden saavuttua kotimaasta syntyi vähitellen varsinainen pataljoonakin, josta käytettiin ensiksi nimeä "Ausbildungstruppe Lockstedt". Koulutus oli edelleen tietenkin täysin preussilaista. Pääosalle se oli aluksi lähinnä miehistökoulutusta, mutta suomalaisen päällystön upseerikoulutus jatkui samalla. Suurin osa päivästä oli käytännöllisiä harjoituksia. Ilat ja sunnuntait käytti päällystömme kirjallisiin töihin. Teoreettinen koulutus käsitti jo Pfaundler-kurssillakin käsiteltäviä aineita, mutta entistä laajemmin puitteissa. Taktilikassa voitiin käsitellä jopa divisioonan komentajan tilanteen arvostelua ja päätöstä. Koulutus toiminta siirtyi vähitellen suomalaisen päällystön vastuulle. He saivat johtaa myös taisteluharjoituksia. Kiitosta yleensä annettiin niukasti, mutta konekiväärikomppaniasta sanoi eräs saksalainen eversti, että se on "parhaimman saksalaisen kompanian veroinen".

Toukokuussa 1916 pataljoona joutui rintamalle saamaan käytännön kokemusta. Maaliskuussa 1917 palasivat jääkärit Libauhun, jossa koulutus jatkui. Päämääränä oli nyt upseeri- ja aliupseerikoulutuksen antaminen. Pataljoonan uuden komentajan kapteeni Knathsin vastustelun takia tähän päästiin kuitenkin tehokkaasti vasta heinäkuussa, jolloin alkoi vilkas kurssitoiminta. Kaikki jääkärit saivat vähintään aliupseerikoulutuksen. Polangenissa koulutettiin syksyn kuluessa 110 jääkäriä sissitehtäviin. Pataljoonassa suomalaiset joukkueen johtajat saivat koulutusta myös yleisesikuntapalvelussa. Pyrkimyksenä oli antaa heille kelpoisuus aina rykmentin komentajan tehtäviin saakka. Koulutus tapahtui nyt yksinomaan silmälläpitäen tulevia tehtäviä Suomessa. Pataljoonassa edustetuna olleet useat aselajit mahdollistivat laajojen yhteistoimintaharjoitusten pidon, joilla varmasti oli myöhemmin tärkeä merkitys. Samoin kuin sillä, että 7. 1. 1918 saatiin alkamaan kahdet ns sotakoulukurssit, joissa ehdittiin antaa vielä kuu-kauden ajan tiivistä päällystökoulutusta.

Pataljoona rintamalla

Vuoden 1916 alkupuolella maj Bayer teki aloitteen pataljoonan siirtämiseksi rintamalle. Tämä herätti suurta riemua jääkäreissä. Toivottiin päästävän Baltiassa hyökkäävien saksalaisten mukana

Suomeen. Tosin oli eräitä, jotka vastustivatkin hanketta. Vasta toukokuun alussa saattoi maj Bayer ilmoittaa pataljoonan lähtevän rintamalle. Samalla hän ilmoitti, että pataljoona liitetään saksalaiseen jääkärijoukkoihin, ja se saa nimen Kunnikaallinen Preussilainen Jääkäripataljoona N:o 27. Jääkäreiden ilo oli rajaton asian tultua tietoon. Olihan raskas koulutusvaihe päättymässä ja kotiinpaluun hetki ehkä hyvinkin lähellä.

Ennen rintamalle siirtymistä määrättiin pataljoonan komentajalle ja komppanioiden päälliköille suomalaiset sijaiset. Joukkueen johtajat ja ryhmän johtajat olivat suomalaisia. Pataljoonan komentajaksi tuli kapt Knaths ja sijaiseksi suomalainen pääjoukkueenjohtaja Jernström. Maj Bayer toimi koko erillisosaston johtajana.

Pataljoonan etujoukko lähti 23. 5. 1916 Mitauhun majoitusvalmisteluja varten ja 31. 5. siirtyi pataljoona kolmella junalla jäljessä. Lockstedtin asemalla oli paljon saattajia. Oli kukkia, kyöneleitä ja liehuvia liinoja. Rintamalle lähdetessä oli suomalaisten vahvuus 27 upseeria, 93 aliupseeria ja 1134 miestä. Saksalaisia oli n 200.

Pataljoona saapui kesäkuun alussa Riian rintamalle, joka siihen aikaan oli varsin rauhallinen. Se sai vastuulleen rintamalohko B:hen kuuluvan 4 km leveän kaistan Missejoen varrelta n 20 km Riista etelään. Alue oli pääasiassa märkää suota. Tiet olivat pohjattomat ja korsujen lattialla oli jatkuvasti vettä. Kosteudesta johtuen malaria pääsi iskemään miehiin pakottaen heistä satoja sairavuoteelle. Myös tuberkuloosi sai jalansijaa. Tulikasteensa pataljoona sai juhannuksena venäläisten keskittäessä tykistötulen pataljoonan asemiin. Se aiheutti kaatuneina kahden miehen tappiot. Keskityksen tausta oli sangen ikävä, sillä sen aiheuttivat todennäköisesti kaksi yliloikkaria, jotka kaikkien tyrmistykseksi olivat päättäneet pittää toverinsa. Keskityksen aikana osoitetusta urheudesta sai ryhmänjohtaja Wasenius ensimmäisenä suomalaisena jääkäriä rautaristin.

Missellä oltaessa joutui tykkijao 18. 7. tukemaan Ekkau-Kekkaun torjuntataisteluita. Se sai kiitosta hyvin suorituksesta tehtävästä. Pioneerikomppania alistettiin muutamaa päivää myöhemmin erälle saksalaiselle prikaatille iskuosastohyökkäystä varten 24./25. 7. Schmardenissa. Suomalaiset kunnostautuivat jälleen saaden rohkeudesta ja taidostaan ylistäviä lausuntoja. Prikaatin komentaja kävi henkilökohtaisesti kiittämässä komppaniaa, lausuen: "Arvostelu komppanian tehtävän suorituksesta on kaikkialla yksi, nimittäin mitä parhain..." Schmardenin taistelussa kaatui yksi jääkäri ja kymmenen haavoittui. Nämä kaksi taistelua hankkivat koko pataljoonalle saksalaisten keskuudessa hyvän maineen. Näiden taistelujen perusteella jaettiin useita rautaristejä. Missellä kaatui yhteensä 5 jääkäriä.

Elokuun loppupuolella pataljoona siirrettiin Missen soilta Riianlahden rintamalle Itämeren äärelle, saksalaisten rintaman äärimmäiseksi osastoksi. Pataljoonan kaistan leveys oli 7½ km, josta 5 km oli meren ranta. Siirto oli pataljoonalle edullinen ja mieleinen, sillä maasto oli nyt vaihtelevaa ja terveellisempää kuin Missellä, ja puolustusasemassa oli sängen rauhallista. Kotimaa lienee tunnut olevan entistä läheisempänä, sillä samat aallot huuhtelivat sekä Riianlahden että Suomenlahden rantoja. Syksy kului pienten kahakoiden, partiotoiminnan ja ahkeran kenttälinnoittamisen merkeissä.

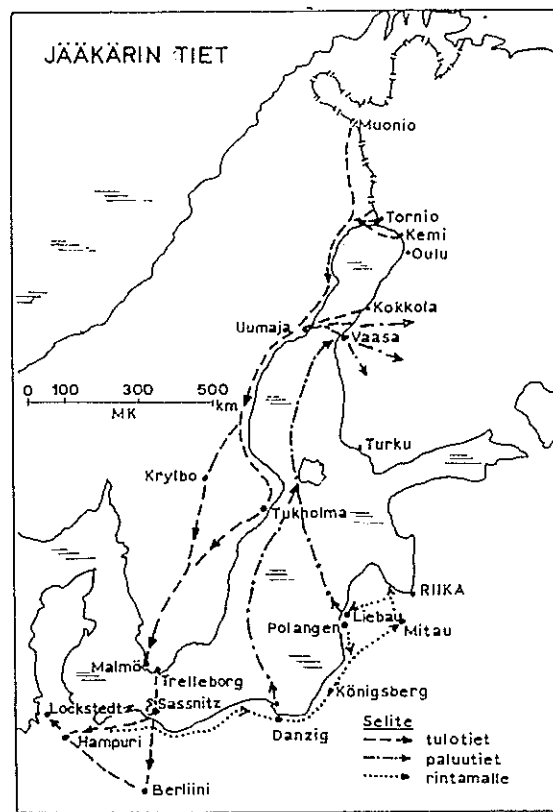
Rauhallinen asematavaihe antoi aikaa mietiskelyille. Keskeisempänä kysymyksenä oli pataljoonan käyttö, jota ei pidetty Suomen vapauttamisen kannalta oikeana. Huhut kiersivät miehestä mieheen. Osa uhkasi kieltäytyä palveluksesta jne. Kurin palauttaminen vaati pataljoonan komentajalta valitettavasti jyrkkiä toimenpiteitä. Niinpä perustettiin rangaistusosasto, johon määrättiin pahimmat niskottelijat ja komentajan oli uhattava koko pataljoonan lakkauttamisella. Tukholmasta kävi suomalaisia neuvottelijoita pataljoonassa ja niin saatiin rauhattomuudet loppumaan.

Riianlahden rintamalla kaatui 79 vrk kestäneen palvelusvaiheen aikana seitsemän jääkäriä. Rautaristin sai 28 miestä. Joulukuun puolivälissä pataljoona siirtyi armeijan reserviksi Libauhun. Ennen lähtöä prikaatin komentaja kävi lausumassa pataljoonalle tunnustuksensa sen urhoollisesta ja mallikelpoisesta esiintymisestä rintamapalveluksen aikana. Libaussa pataljoona majoitettiin entisiin venäläisiin kasarmeihin, joissa se vietti joulua komppanioittain, kotoisissa tunnelmissa.

Tammikuun alkupuolella maj Bayer sai siirron rykmentin komentajaksi. Jäähyväispuheessaan hän lausui mm: "Kansa, jolla on sellaiset ihanteet ja niin lujatahtoisia miehiä, ei koskaan sorru." Komentaja tarkasti pataljoonan viimeisen kerran. Soittokunta soitti Maamme laulun ja koruton tilaisuus oli päättynyt. Uudeksi komentajaksi nimitettiin kapt Knaths.

Lepovaihe jäi lyhyeksi, sillä 5. 1., eli komentajan vaihtopäivän iltana, pataljoona siirrettiin nopeasti Kalmzemin alueelle venäläisten Aajoen hyökkäyksen takia. Viikon kuluttua suomalaiset kuitenkin siirrettiin rintaman taakse Mitauhun. Siellä pataljoona sai käskyn valmistua laajahkoon vastahyökkäykseen, jossa sille tuli verraten vaikea tehtävä — koukata hiihtäen vihollisen selustaan sen yhteyksien katkaisemiseksi. Tämä aiheutti pataljoonassa jälleen politikointia ja jopa kieltäytymisiäkin, koska katsottiin kyseessä olevan joukon väärinkäyttö. Pataljoona, 69 kieltäytyneitä lukuun ottamatta, siirtyi kuitenkin 24. tammikuuta rintaman läheisyyteen Mangaliin. Suunnitellusta tehtävästä jouduttiin luopumaan. Odotusaika 25—35° pakkasessa aiheutti myös noin 40 miehelle palel-

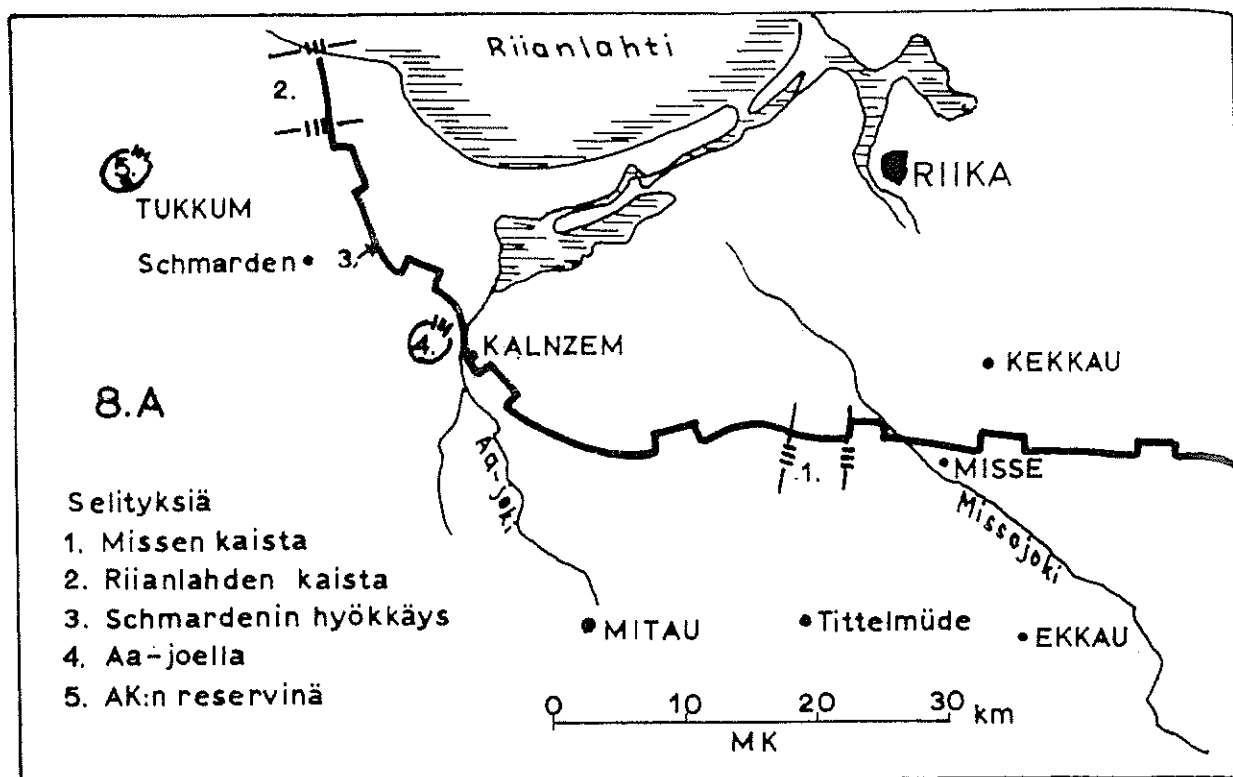
tumisvammoja tai sairastumisia, joista useat päättyivät kuolemaan. Tätä vaihetta on pidetty koko palveluskauden raskaimpana. A-joen venäläis-hyökkäyksen torjuntaan osallistui menestyksellisesti myös pataljoonamme Kevyt Haupitsipatteri 942.

Jääkärien tiet.

Helmikuun 8. päivänä pataljoona siirrettiin Tukkumiin, jossa alkoi jälleen koulutus- ja kenttätyövaihe. Maaliskuun lopulla tuli siirto takaisin Libauhun. Venäjän vallankumous oli tehnyt tarpeettomaksi pataljoonan käytön rintama-alueella. Vallankumous nostatti suunnattomasti jääkäreiden toivoa ja henkeä. Isänmaan vapautuksen hetki alkoi olla näköpiirissä.

Suomeen paluuta oli odotettava kuitenkin vielä lähes vuosi. Tämä oli lukemattomien huhujen, toiveiden ja pettymysten aikaa. Osa jääkäreistä ehdittiin laskea jo työломillekin Saksaan, koska Venäjän kanssa tehty aselepo näytti tekevän tyhjäksi Suomea koskevat suunnitelmat. Pataljoonan komentajaksi nimitettiin 29. 9. kapt Ausfeld, jonka johdolla saatiin koulutusta tehostettua. Syksyn 1917 aikana kuljetettiin jo satakunta jääkäriä salaa Suomeen lähinnä kouluttaja- ja tiedustelu-tehtäviin. Jo ennen pataljoonan lakkauttamista eli 7. 2. lähti pataljoonasta maj Ohquistin johtama 100-miehininen etujoukko Danzigiin, jossa se lastasi kahteen suomalaiseen laivaan aseita ja a-tarvik-

Jääkäripataljoona 27 Riian rintamalla.

keita. Etujoukko kuljetettiin näillä aluksilla Ruotsin aluevesiä hyväksi käyttäen Vaasaan, jonne alukset saapuivat 18.2. Vaasalaiset osoittivat heitä kohtaan valtavaa innostusta ja kiittollisuutta.

Pataljoonan lakkauttamisjuhlallisuuksien yhteydessä vihittiin jääkärilippu ja suoritettiin runsaasti ylennyksiä. Pataljoona osallistui Libaun kirkossa jumalanpalvelukseen, jossa jääkärien edustajat vannoivat sotilasvalan. Seuraavana päivänä jääkärit kuormattiin kahteen suomalaisalukseen Libaun satamassa ja kauan odotettu kotimatka alkoi maj Jernströmin johdolla määräsatamana Vaasa. Matka oli jäästeiden takia vaikea ja vasta 25.2. saapui 950 jääkärin vahvuinen pääjoukko Vaasaan. Mm hallitus tuhansien vaasalaisten ohella oli Vaskiluodon satamassa vastassa jääkäreitä. Tämä hetki lienee Suomen historian juhlavimpia. Jääkärit tunsivat tulevansa kotiin ja suurissa vaikeuksissa kamppaileva valtakunta tunsu saaneensa tuen, jonka arvo ei ollut mitattavissa.

Seuraavana päivänä ylipäällikkö tarkasti pataljoonan Vaasan torilla lausuen mm: "Isänmaa tervehtii teissä parhaita poikiaan. Suomen muodostumassa oleva nuori armeija näkee teissä opettajansa ja tulevat johtajansa. Teitä odottaa suuri ja kunniaakas tehtävä armeijan luominen, joka pysyy tekemään Suomen vapaaksi, suureksi ja mahdottomaksi."

Lomiin ei ollut nyt aikaa vaan jääkärit komennettiin viipymättä perustamaan Suomen armeijaa ja suorittamaan lopullista tehtävänsä, maan

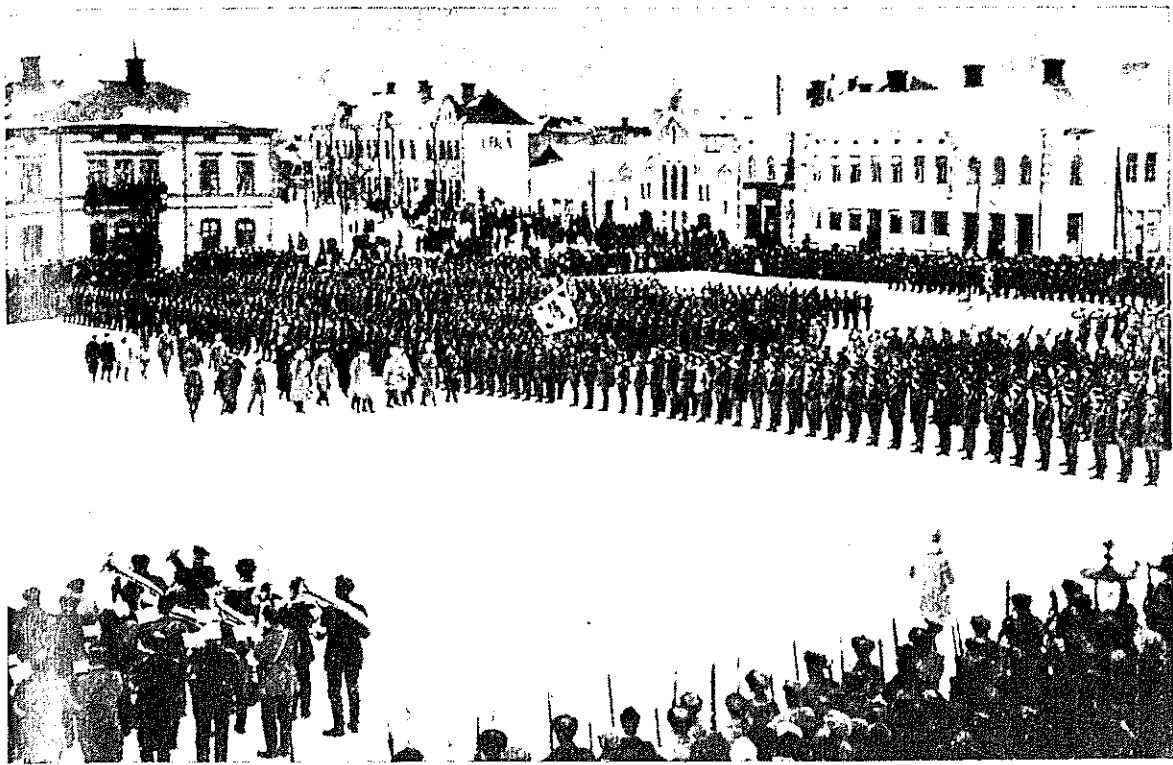
vapauttamista venäläisistä joukoista. Valitettavasti se oli samalla veljessota.

Jääkärien suhteet saksalaisiin

Pataljoonalla oli onni saada kouluttajikseen varsin pätevät ja asialliset upseerit, jotka olivat ottaneet Suomen asian omakseen. Vaikkakin heidän preussilainen ankaruutensa ei aina miellyttänyt jääkäreitä, ei se sentään aiheuttanut mitään pahempia hankauksia.

Alistuminen preussilaisten aliupseerien komentoon tuotti huomattavasti enemmän vaikeuksia. Heidän simputustapansa ja karkea kielenkäyttönsä ei sopinut suomalaiselle luonteelle. Räikeänä epäkohtana oli lisäksi se, että suomalaiset ylennyksen saaneet olivat saksalaisiin aliupseereihin nähden sotamiehen asemassa. Saksalaisten aliupseerien joukossa oli poikkeuksia. Mm väepeli Piper oli kerran maininnut suomalaisia tarkoittaen: "Olisipa meillä divisioona tuollaista raaka-ainetta, olisimme jo voittaneet sodan". Eräs jääkäri kirjoittaa saksalaisista aliupseereista jälkepäin: "He koettivat parhaansa mukaan täyttää velvollisuutensa ja tätä taustaa vasten heidän vikansa oikeastaan häviävät olemattomiin. Näin ollen heidätkin oli hyväksytty."

Varsinaisten saksalaisten joukkojen kanssa jouduivat jääkärit aika vähän tekemisiin. Libaussa tosin oli melko suuri saksalainen varuskunta. Siellä suomalaisia katsottiin aluksi vähän yliolkaisesti.

Jääkärien ryhdikkäät rivistöt Vaasassa 25. 2. 1918.

mutta pian saksalaiset reserviläiset soittivat sikäläisissä ravintoloissa Porilaisten marssia päästäkseen jääkäreiden suosioon.

Siviiliväestön kanssa pataljoonalla oli erittäin hyvät suhteet. Lukuisat jääkärit saivat nauttia saksalaisten kotien vieraanvaraisuudesta. Sotaharjoitusten aikana maalaiskylissä lahjoitettiin heille elintarvikkeita, hedelmiä jne.

Jääkäripataljoonan merkitys

Ensimmäiset jääkärit suorittivat kolmen vuoden palveluksen vieraassa armeijassa. Pääosankin palvelusaika Saksassa oli yhdestä kahteen vuoteen. Tähän aikaan sisältyi runsaasti raskasta palvelusta, nälkää, ikävää, toivoa ja epätoivoa. Ei ollut kotilomia. Kuri oli kova. Postia saapui harvoin ja useilla oli huoli epävarmoissa oloissa elävistä omaisista. Usein lienee myös tullut mieleen, että kaikki uhraukset ovat sittenkin turhia.

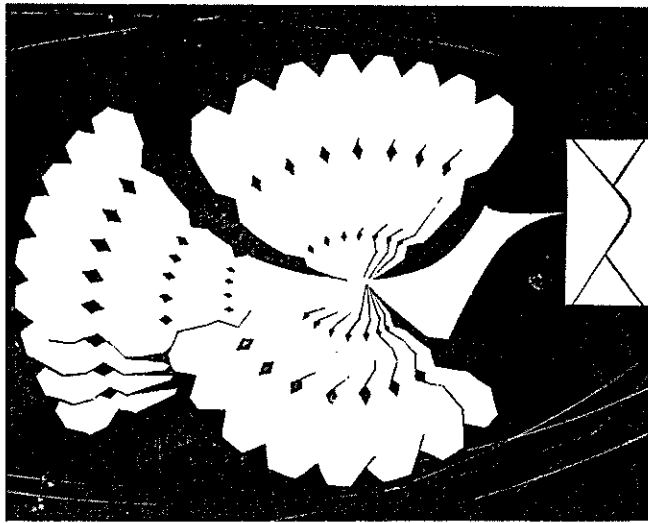
Pataljoona sai kuitenkin tehokkaan ja silloisissa oloissa joukko-osastona parhaan mahdollisen koulutuksen. Se oli varmasti laadullisesti saksalaisia joukkoja parempi. Niinpä se sai saksalaisten taholta usein osakseen tunnustusta. Tulevaa tehtävää ajatellen ei koulutus eivätkä muutkaan järjestelyt olleet suinkaan parhaat mahdolliset. Periaatteessa olisi kai ollut mieluiten lähdeittävä eri aselajien upseeri- ja aliupseerikoulu- sekä erikoiskurssinjalta. Tämä olisi ollut saksalaisten ymmärrettävä. Mutta sitä on turha arvostella 50 vuoden jälkeen, varsinkin kun jääkärit saamansa kou-

lutuksen perusteella joka tapauksessa loistavasti täyttivät tehtävänsä.

Kuninkaallisella Preussilaisella Jääkäripataljoona 27:llä ei ollut tilaisuutta suorittaa samanlaisia sotilaallisia urotekoja taistelulentillä kuin eräillä muilla suomalaisilla joukko-osastoilla, eikä se ollut sen tarkoituskaan. Sen merkitys kansallemme on ollut kuitenkin verrattomasti suurempi kuin minkään muun joukko-osaston. Voitanee perustellusti väittää, ettei Suomi olisi itsenäinen ilman jääkäreitä.

Itsenäistymisen ollessa vaakalaudalla sai valkoinen armeija jääkäreistä silloisiin oloihin katsoen erinomaisen koulutuksen saanutta päällystöä yhteensä 1262 miestä, joista pääosa pystyi sekä johtamaan, kouluttamaan että perustamaan uusia joukkoja. Henkilökohtaisella urheudellaan he loivat joukkoihinsa voitontahtoa. Vapaussodassa 129 jääkäriin sankarikuolema on eräänä todistuksena heidän uhrivalmiudestaan. Puhtaasti sotilaallisen edun lisäksi on syytä korostaa sitä, että jääkäripataljoonan pelkkä olemassaolo oli tehnyt Saksan aseitten Suomea kohtaan suopeaksi, joka mm aseitten hankinnan kannalta oli silloin välttämättömyys. Vapaussodan päätyttyä muodostivat jääkärit edelleen armeijamme päällystön rungon. Pääasiallisesti heidän johdollaan luotiin ja koulutettiin ne joukot, jotka niin menestyksellisesti taistelivat talvi- ja jatkosodassa, yleensä edelleen jääkärien johtamina.

Jääkärien osuus on ollut Suomen historiassa niin ratkaisevaa laatua, ettei se voi koskaan unohtua.

JOULUPOSTI ULKOMAILLE AJOISSA

Vanhan hyvän tavan mukaan vie posti Teidän joulutervehdyksenne — korttinne, kirjeenne ja pakettinne — vierailukin maille oleville omaisille ja ystäville. Ja vanhan tavan mukaan ovat maailman postilaitokset laatineet oman jouluaikataulunsa, jotta ne pystyisivät toimittamaan lähetykset perille hyvissä ajoin ennen joulua. Postittakaa Tekin mieluummin viimeistään näin:

Osoitamaa	Paketit		Kirjelähetykset	
	maitse ja meritse	lento- teitse	maitse ja meritse	lento- teitse
Ruotsi	8. 12	16. 12	14. 12	17. 12
Norja (etelä-)	7. 12	14. 12	14. 12	16. 12
„ (pohjois-)	3. 12	10. 12	13. 12	15. 12
Tanska	7. 12	14. 12	14. 12	15. 12
Saksa	5. 12	14. 12	9. 12	15. 12
Englanti	28. 11	12. 12	7. 12	14. 12
Muut Euroopan maat	24. 11	12. 12	3. 12	14. 12
USA ja Kanada	14. 11	9. 12	17. 11	13. 12
Muut maat	15. 10	5. 12	29. 10	9. 12

Joulu- ja uudenvuodenkorsteihin, joissa vastaanottajan sekä lähettäjän nimen ja osoitteen lisäksi on korkeintaan 5-sanainen tervehdys, riittää Pohjoismaissa 15 p, muihin maihin 20 p postimerkki. Kiiltokortti on lähetettävä suljetussa kuoressa kirjeenä, jolloin postimaksu Pohjoismaissa on 35 p, muihin maihin 40 p. Pakettien postimaksut määräytyvät osoittemaiden mukaan.

PS Kuljetuksen kestäessä joudutaan pitemmälle menevät pakettinne kenties lastaamaan kulkuneuvosta toiseen, joten ne on pakattava erikoisen huolellisesti. Käyttäkää päällimmäisenä yksiväristä paperia, jossa osoite näkyy selvimmin.

1966 M M O S L O

JÄRVISEN suksien ja sauvojen

MAAILMAN- MENESTYS

10:stä kultamitalista

5 voitettiin Järvisillä

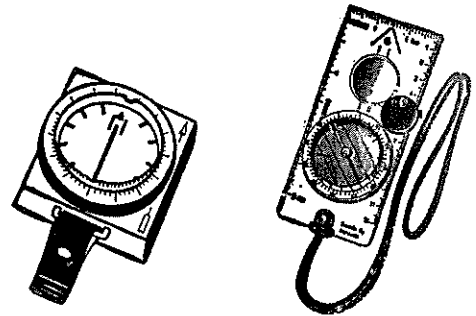
Vuosina 1952—1966

20 OLYMPIAKULTAA
36 MAAILMANMESTA-
RUUTTA

Esko Järvinen Oy

Sotilaallista tarkkuutta ja varmuutta

SUUNTO

marssikompassi M 311
kilpasuunto SP 19 E
käsisuuntakehä KB 14
korkeuskulmamittari PM 5

ovat kansainvälisestikin tunnettua tarkkuustyötä,
johon voi luottaa kaikissa olosuhteissa.

Liikuntakasvatuksen idea tänään

Päävalmentaja E Hautamäki

Käytännössä jää varsin usein meille itsekullekin perusteiltaan selvittämättä — huolimatta siitä valtavasta hälystä, joka paineaallon tavoin iskee vastaamme urheilun nimikkeen alla lehdistön sivuilta, valokuvista, tuhansista ja taas tuhansista palstamillimetreistä, television ja radion ohjelmista, maaseutulehden urheilutoimittajan artikkeleista, työpaikkojen kahvikeskusteluista, kaikkialta — mikä on fyysisen kasvatuksen perusolemus, sen "idea".

Vääristynyt kuva urheilun ja fyysisen kasvatuksen perusolemuksesta on yhä suuremmissa määrin johtanut harhaan koko kansallisen ajattelutapamme. Erityisesti huippu-urheilu on pimittänyt varjoonsa fyysisen kasvatuksen olemukseen kuuluvan yleissoveltevuu den s.o. käyttökelpoisuuden iästä, sukupuolesta, taidosta ja kunnosta jopa harjoituspaikasta riippumatta. Näin ollaan ajautumassa siihen, että urheilu ja fyysisen kunnan hoitaminen ja kehittäminen ovat jäämässä tulos-

ja huippu-urheiluun antautuvien monopoliksi, meidän tavallisten kansalaisten tyytyessä korkeintaan karjumaan äänemme käheiksi -- ka somoissa. Vika, tai syy ei ole tällöin suinkaan huippu-urheilussa itsessään, vaan siinä, että sille on uurrattu liian suuri ja näkyvä osa fyysisen kasvatuksen sarasta. Syystä voidaan toisaalta myös väittää, että tärkein ja laajin osa liikuntakasvatuksen sarasta jää näin ollen joko kokonaan kyntämättä tai ainakin hyvin pintapuolisesti käsitellyksi. Näin on vähitellen tapahtunut se käsitteiden vääristymä, jolloin urheilun ja fyysisen kasvatuksen tehtävän katsotaan rajoittuvan edellä mainitsemani huippu-urheiluun.

Maamme lukuisten urheiluseurojen toimintamuotojen muuntuminen, jopa eräiden sellaisten täydellinen katoaminen kuvasta, on nähdäkseni selvin ja laajamittaisin mainitsemani vääristyneen ajattelutavan hedelmä. Lyhyesti: Samaan aikaan, kun seurat epätoivoisesti etsivät nuoria radoille ja kentille hyvien harrastuksien pariin, ne "tanssittavat" kokoon budjettinsa, josta 80—90 % menee suoraan laitteisiin sijoitetun pääoman kuolettamiseen ja ulkopuolisille kiertäville orkestereille ja esiintyjille ja loput — kerran kesässä, tai talvessa pidettävien kilpailujen huippumiesten palkkioihin. Lisäksi hukkuu seuran toimihenkilöiden aktiviteetti tämän "rahakarusellin" käynnissäpitämiseen ja — nuoriso odottaa!

Sotilaskoulutus — liikuntakasvatus

Sotilaskoulutuksen eräs peruselementti on liikuntakoulutus. Se ei ole eikä saa olla irrallinen koulutuskohde, vaan koko sotilaskoulutuksen läpi kulkeva punainen lanka, joka voidaan havaita erimuotoisena koulutuksen joka vaiheessa. Sotilaskoulutuksemme elävä kohde on varusmies. Sama nuori mies, joka odotti kenties hyvin paljon seuraltaan tai koulultaan päästäkseen selville fyysisen kasvatuksen perusolemuksesta.

Mitä me tarjoamme hänelle varsin lyhyenä koulutusaikana tässä suhteessa? Tämä kysymys johtaa väistämättömästi jatkokysymykseen koskien nykyisen sotilaskoulutuksemme ja kouluttajiemme suhdetta ja asennetta tähän kysymykseen.

Sotilaskouluttajan on, mikäli aikoo päästä pysyviin tuloksiin urheilun- ja kuntokoulutuksen idean selvittämisessä varusmiehille, saatava itse oikea näkemys asiasta. Pystyttävä itse henkilökohtaisesti omaksumaan — toteuttamaan — ja kouluttamaan nämä asiat.

Sotakouluissamme on upseerin ja aliupseerin opittava tajuamaan sotilaalliseen käyttökelpoisuuteen vaikuttavat perustekijät ja niiden luominen ja kehittäminen:

- suuri henkinen kestävyys, sitkeys ja korkea taistelumoraali,
- sotilaalliset tiedot ja taidot sekä
- pettämätön fyysinen kunto.

Pystymme myöhemmin käyttämään kouluttajina tehokkaasti hyväksemme aikaisemmin oppimamme sotilaallisia tietoja ja taitoja vain, jos meidän henkinen ja fyysinen suorituskykymme on paras mahdollinen. Sodan syttyessä edellämainitulla seikalla saattaa olla jopa ratkaiseva vaikutus.

Kiinteästi sotilaskoulutuksemme ohjelmaan liittyvä liikuntakasvatuksen tuntimäärä on verraten pieni. Tämä ei kuitenkaan muodosta ydinkohtaa pyrkiessämme selviin ja tavoitettavissa oleviin koulutuspäämääriin, sillä jos liikuntakoulutus löytyy todella eräänlaisena "punaisena lankana" kaikesta sotilaskoulutuksesta, tehokkaana ja järkevästi toteutettuna sekä asian merkityksen oivaltavan henkilön kouluttamana, ei varsinainen kiinteiden liikuntatuntien määrä anna aihetta hätäilyyn. Koulutuksessa yleensä, olipa kysymys mistä koulutuksesta tahansa, tuntimäärät yksin eivät ole ratkaisevia, vaan opetuksen teho, järjestelyt ja ohjelmointi. Voimme katsoa vanhan sanonnan "laatu ratkaisee — ei määrä" pitävän melko hyvin paikkansa tässäkin.

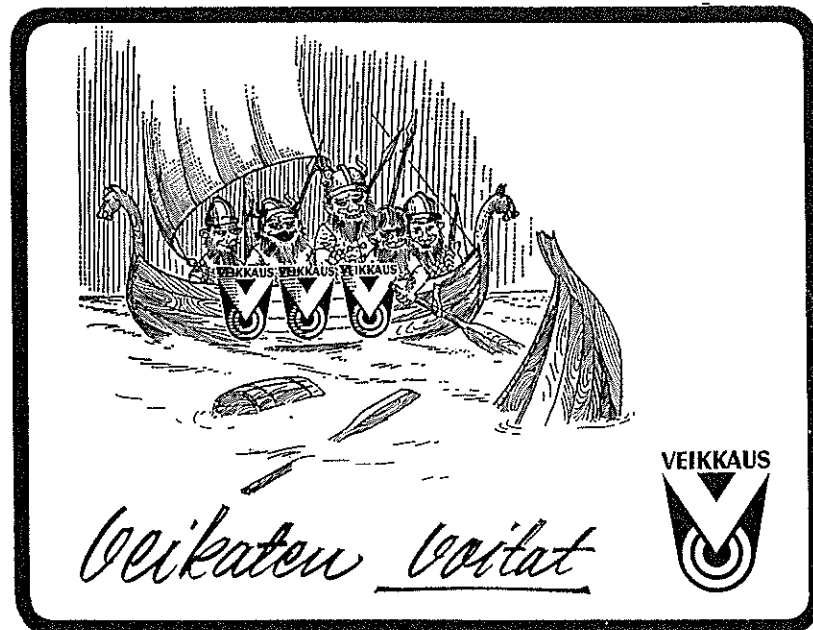
Lähtökohdaksi on näin ollen otettava se, että kaikkeen sotilaskoulutukseen on saatava mukaan riittävä liikunnallinen piirre. Mitä vähemmän liikuntaa antava, staattisempi — sotilaskoulutukseen liittyvä harjoite on, sitä tärkeämpää on edellämainitsemani liikunnallisen puolen "soluttaminen" siihen. Liikuntakoulutuksella on nähdäk-

seni kaksi suurta vaikutusaluetta, *fyysinen vaikutus* ja *psykyinen vaikutus*. Molemmat ovat selvässä ja kiinteässä vuorovaikutuksessa keskenään. Mitä staattisempi on sotilaskoulutuksen harjoite (ja myöntää täytyy, että näitä "seisovia" harjoituksia kaikissa eri muodoissa kyllä löytyy tarpeeksi) sitä tärkeämpi vaikutus on pienelläkin liikunnallisella virikkeellä keskellä varsinaista sotilasharjoitustakin, eikä vain alussa tai mahdollisesti lopussa. Tällöin on juuri huomattava, ettei vaikutus tällöin ilmene niinkään fyysisellä puolella, eikä se ole tarkoitukseen, vaan ennenkaikkea psyykisellä alueella (mieliala, lihasten verryttäminen, piristyminen, vaihtelu jne).

Suomalainen sotilas on perusluonteeltaan sanoin sisko "urheiluhenkinen", poikamainen ja valmis kaikenlaisiin mittelöihin jos hänelle annetaan siihen mahdollisuus. Tärkeätä on kuitenkin muistaa aina asian yhteydessä tapahtuva selvitys — *miksi* ja *minkävuoksi* näin menetellään. Käsitys, että koulutus- tai oppimistulos tällaisten liikunnallisten katkojen vuoksi kärsisi, on täysin vailla pohjaa. Päinvastoin, kouluttaja saa tällaisen harjoitusten läpiviennin tuloksena käsiinsä ennenpitkää joukon, jossa on

- hyvä henki,
- nopeat suoritukset,
- nopea uusien asioiden omaksumiskyky sekä
- tinkimätön yritys halu.

Kaikki edellämainitut ovat kieltämättä ominai-

suuksia, joita jokainen haluaisi nähdä koulutettavissaan.

Varusmiesten keskuudessa viimeaikoina suoritetut laajat kuntotutkimukset osoittavat, että varsinaisen sotilaskoulutuksen ja ilmeisesti vielä selläkin puolella ei ole huomioitu, vaikutusta liikunnallista puolta ei ole huomioitu, vaikutusta fyysistä kuntoa kohottavana on yliarvioitu. Eri koulutusjaksot nykyisen koulutusohjelman puitteissa osoittavat selvästi sen, että liikunnallisesti dynaamisin koulutuskausi (= peruskoulutuskausi) nostaa fyysistä kuntoa, mutta sitä seuraavat staattisemmat jaksot vievät sen alas. Sodan kovat kokemukset ovat myös osoittaneet, että liikkeellä oleva joukko pysyy parempana sekä kunnoltaan että hengeltään kuin makaava, korvissaan "happaneva" joukko puhdetöineen ja korttijengeineen.

Sotilaskoulutuksemme dynaamisuuden säilyttäminen riittävin liikunnallisista tehostein kuin myös varsinaisten fyysistä kuntoa nostavien ja kehittävien raskaampien harjoitusten ja kilpailujen läpiviemiä varmistavat nähdäkseni sen, että eräs sotilaskuntoon vaikuttava peruselementti on oikealla tavalla mukana sotilaskoulutuksemme.

Sotilaskouluttaja — liikuntakasvatus

Urheilun ja liikunnan, jopa kilpailemisenkin halu kumpuavat aivan eri lähteistä kuin esim työ ja siihen liittyvä fyysinen rasitus. Pakko ja käsky on usein tarpeeton sille, joka on oivaltanut kerran tämän liikunnan perusidean.

Voimme vain aavistaa, mikä merkitys tällä seikalla voi olla ja on kouluttajan kannalta joukkoja käsiteltäessä.

Sotilaskouluttajille, upseereille ja aliupseereille, on fyysisen kasvatuksen koko merkitys saatava selkiintymään niin kunto- kuin kilpaurheilunkin kohdalla kullekin henkilökohtaisesti jo heidän peruskoulussaan.

Kadettikoulussa ja Aliupseerikoulussa tässä suhteessa tapahtunutta mahdollista laiminlyöntiä, tai paremminkin koulutuksessa ilmenevää riittävän tehostetun ja oikeassa hengessä johdetun liikuntakoulutuksen puutetta, ei voida parsia enää kentällä, yksiköissä. Silloin on liian myöhäistä.

Sotakouluissamme oppilaana olevan tulevan kouluttajan on opittava tuntemaan ja tajuamaan liikuntakoulutus yhtenä sotilaallisen käyttökelpoisuuden peruselementtinä. Tämän vuoksi on koulun annettava hänelle

- riittävät tiedot ja taidot liikuntakoulutuksen läpiviemisestä eri oloissa,
- viritettävä ennenkaikkeaa omakohtainen kuntoliikunta ja jatkuva kunnan ylläpitämisen halu sekä
- saatava tulevalle kouluttajalle selviöksi se, että eräs hänen tärkeä tehtävänsä myöhemmin kentällä on "iskostaa" sama kuntoliikunnan idea parhaalla mahdollisella tavalla koulutettaviin, jolloin nämä entistä paremmin hoitaisivat tämän asian kohdallaan myös siviilissä ja näin vaikuttaisivat reservimme (= armeijamme) yleiskuntoon.

Tämä viimeksimainittu tehtävä tarjoaa kenties kaikkein kiitollisimman alueen nuorelle, itsensä vielä epävarmaksi tuntevalle kouluttajalle. Koulutettavien vaistotessa kouluttajan kiinnostuksen ja innostuksen opetettavaan asiaan he ovat valmiit suuressa määrin unohtamaan mahdolliset opetuksessa ilmenevät tiedolliset ja taidolliset puutteet. Toisaalta ei rutiiniluonteenaan saanut kouluttaminen korvaa selvästi havaittavaa innostuksen puutetta, jonka koulutettavat pian tajuavat ja tällöin on oppimistulos yleensä heikompi kuin edellisessä tapauksessa.

Kouluttajalla on liikuntakoulutuksen yhteydessä erinomainen tilaisuus, oikealla ja sanoisin juuri suomalaiselle sotilalle luonnostaan soveltuvalla tavalla, luoda auktoriteettinsa kouluttajana. Jos nuori kouluttaja pystyy "hankkimaan kannuksensa" kuntokoulutuksen tehtävissä, ei muunkaan sotilaskoulutuksen läpivieminen tuota vaikeuksia.

Täysin vääristä asenteista ja menettelytavoista liikuntakoulutuksen toteuttamisessa meillä on viljalti esimerkkejä, jotka toivottavasti ovat jäämässä menneisyyteen. Oman horjuvan auktoriteettinsa pönkittämiseksi liikuntakoulutuksen "rangaistusvankkureiden vetäjäksi" valjastavaa upseeria tai aliupseeria emme enää tarvitse.

Sotilaskouluttajilta — upseereilta ja aliupseereilta — vaaditaan nykyisin laajaa ja korkeampia perustietoja edellyttävää pohjakoulutusta. Tästä on hyvänä esimerkkinä juuri alkanut Aliupseerikoulun uuden koulutussuunnitelman mukainen I koulutusjakso, jonka tärkein tarkoitus lienee oppilasoikeuden pohjakoulutuksen laadun ja määrän tasoittamisessa tulevia opintojaksoja silmälläpitäen.

Tässä sotakoulujemme joutumisessa eräänlaiseen "korkeakoulumaisuuden" pyörteeseen on olemassa tietyt hyvät puolensa, mutta siihen kätkeytyy nähdäkseni myös vaaroja, jotka on ajoissa oivallettava. Karkeasti väittäisin, että jos kenttäkelpoisuuden ja kouluttamistaitojen ja tietojen laadusta ja kouluttamisesta tingitään liikaa ja tulevat upseerit ja aliupseerit näkevät tärkeäksi tehtäväkseen vain tavoitella approbatureita ja muita yliopistollisia arvosanoja saadakseen määrättyä akateemista arvostusta on jouduttu hyvin vaaralliselle linjalle. Rinnan tämän yleissivistävän ja kehittävän pyrkimyksen kanssa on kehitettävä ja parannettava sotilaskoulutuksellisia näkökohtia. Tässä on puolustusvoimiemme liikuntakoulutuksella oma tärkeä osuutensa.

Oikea urheilun ja liikuntakoulutuksen idean omaksuminen on tällöin lähtökohta itseään kehitettävälle ja aina parempiin ja kestävämpiin koulutustavoitteisiin pyrkivälle nuorelle kouluttajalle.

LAPUAN PATRUUNAT EDUSTAVAT VOITAMATONTA OLYMPIATARKKUUTTA, SIITÄ PUHUU AINUTLAATUIINEN ANSIOLUETTELO: KOLME OLYMPIAKULTAA (MM. TOKION KAKSI PISTOOLIKULTAA) SEKÄ YLI KAKSIKYMMENTÄ MAAILMAMESTARUUTTA! VIIMEKSI WIESBADENISSA VOITETTU VAPAAPISTOOLIN KULTAMITALI.

LAPUAN PATRUUNATEHDAS

LAPUA

PALKKATILI
POSTISÄÄSTÖ-
PANKISSA -
KÄTEVÄ JA
TURVALLINEN
POSTISÄÄSTÖPANKKI

SUOMEN LEIJONA

PIENOISKIVÄÄRI

Valmet Oy:n Suomen Leijona pienoiskiväärit kuuluvat Valmetin kansainvälistä mainetta nauttivaan asesarjaan. Lukemattomat kilpailuvoitot ja Championille myönnetty Grand Prix XIII Triennalessa Milanossa '64 todistavat että ne ovat perusteellisen suunnittelutyön ja vuosien käyttökokemuksen muovaamia. Leijona-aseiden puhtaspiirteisiin linjoihin kätkeytyy aseellisuuden tämänhetkisen kehityksen tulos — täydellisyys, johon voitte luottaa varauksetta kaikissa tilanteissa.

Suomen Leijona tarkkuuspienoiskivääri

Väljyys 22. Patruunapesän poraus kokopitkä. Etutähtäimessä tunneli ja jyvänjalka rengas- ja tolppajyvää varten. Takatähtäimessä mikrometriasteikko sekä sivu- että korkeussuunnassa. Sylinterilukko. Kertalaukaus-ase. Liipaisimen laukaisupaino 150—200 g tai säädettävissä aina 2 kg asti. Aseen paino 6,5 kg.

Tourulan Tehdas
Tourula, puh. 19 100
Pääkonttori:
Punanoitkonkatu 2,
Helsinki 13, puh. 11 441

Ampumaurheilu upseerien vapaa-ajan harrastuksena

Everstiluutnantti T Sutela

pyhäamu aikaisin ampumaradalle palatakseen joskus illansuussa takaisin? Vastauksia on varmasti monia. Käden ja silmän tarkkuuden kokeileminen on aina viehättänyt miestä, se on vaimotaista. Linnanmäen ampumapaikoilla on tavallisesti jonoja. Upseerien kohdalla antaa usein alkusysäyksen halu kehittyä hyväksi ampumakouluuttajaksi. Muutamien harjoittelukertojen jälkeen herää halu saavuttaa yhä parempia tuloksia ja niin on harrastus syntynyt.

Eräs ampumaurheilun suurista viehätöksistä on siinä, että se tarjoaa lähes loputtoman mahdollisuuden parantaa suorituksia. Maksimi on näkyvissä, mutta siihen ei yllä. Ampuminen vaatii harrastajaltaan hyvää kuntoa, rautaisia hermoja, tahdon lujuuutta ja kykyä keskittyä. Pika-ammunnat vaativat lisäksi nopeata reaktiokykyä.

Ajatelkaapa esimerkiksi vapaakiväärin 3 x 40 laukauksen kilpailua. Se kestää useita tunteja. Kilpailussa on huolellisesti keskityttävä jokaiseen laukaukseen, eli noin 200 kertaa, ainahan ei laukaus "lähde" ensi yrityksellä. Jokaiseen laukaukseen kytkeytyy myös kilpailun hermopaine, mikä ampujalla ei purkaudu suoritukseen, kuten esim juoksijalla. Olympia-ammunnassa on ampujan reagoitava nopeasti, päätettävä laukaus sekunnin murto-osissa ja hallittava hermonsä 60 kertaa kilpailun aikana. Jokainen epäonnistunut suoritus alentaa tulosta. Monissa muissa urheilulajeissahan yksikin hyvä ja onnistunut suoritus riittää voittoon.

Innostuakseen ampumiseen ei upseerin tarvitse olla tai pyrkiä suurampujaksi ja maailmanmestaruuskilpailuihin. Harjoittelu ampumaradalla on rauhallista ulkoilua ja muodostaa sellaisenaan hyvän vastapaineen arkipäivän kiireiselle, hermoja repivälle palvelusyöksyelle. Ja mikä parasta, ampuminen ei ole sidottu kovinkaan tarkasti ikään. Kun näkö heikkenee, auttavat silmälasit pysymään mukana. Tänä vuonna pidettiin Tukholmassa pohjoismaiden pääkaupunkien välinen ampumaottelu. Eräs parhaista oli 59-vuotias suomalainen upseeri. Pääkilpailun tosin voitti 17-vuotias suomalainen koulupoika!

Jos pelkkä harjoittelu ei riitä harrastuksen säilymiseen, niinkuin usein on laita, niin pieni kilpailutoiminta antaa tavallisesti riittävän virikkeen innostuksen ylläpitoon. Tähän onkin nimenomaan upseereilla erinomaiset mahdollisuudet omien yhdistystensä puitteissa.

Harrastus kokoaa harrastajia yhteen, syntyy toveruutta, joukko kasvaa, syntyy yhdistys. Näin on syntynyt upseerienkin ampumayhdistys.

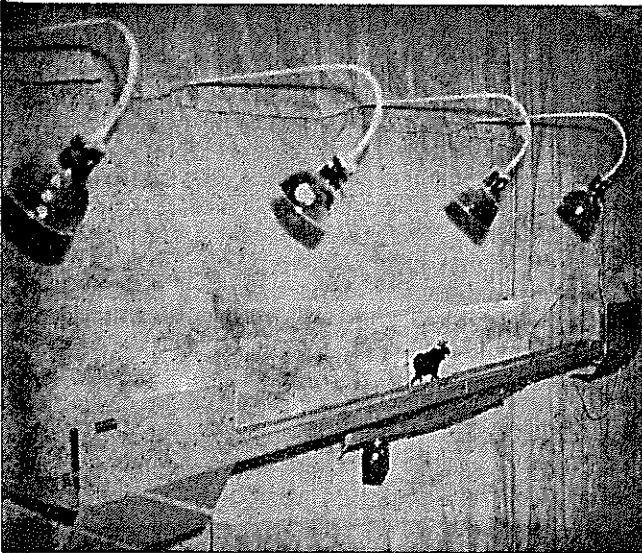
Vuoden 1920 alkupuolella oli eräiden upseereiden keskuudessa herännyt ajatus koko maata käsittävän ampumayhdistyksen perustamisesta. Asialle saatiin ylimmän johdon tuki. Sotaväen päällikön päiväkäsky n:o 25/1920 kuului seuraavasti: "Kohottaakseen innostusta ampumataidon kehittämiseen maamme upseeriston keskuudessa on Helsingin garnisoonien keskuudessa tehty eh-

Kun vapaa-ajan harrastus liittyy kiinteästi vartsinaiseen työhön ja elämäntehtävään, ollaan ehkä lähellä ihanteellista harrastetta. Sotilaalle tällainen on ammunta.

Mikä saa miehen innostumaan ampumiseen? Miksi vanha upseeri lähtee kevästä syksyyn joka

Pienoishirvirata -uutuus, joka lyhyessä ajassa on saavuttanut suuren suosion

- 10 m ilmakivääri- ja 15 m pienoiskivääriammuntaa varten

- sähkökäyttöinen (valovirta)
- säädettävä ajonopeus
- "hirvi" oikeassa suhteessa pienennetty normaalista hirvikuvioista

Valmistamme myös kauris- ja hirviammuntalaitteistoja sekä erilaisia taulunkuljettimia. Suunnittelemme ajanmukaisia ampumahallisuusustuksia.

Oy AINO LINDEMAN Ab Vaasa — Puh. 14 444
Telex 27-236 lindemanvasa

KOVAA TYÖTÄ EDULLISESTI

Aluerakentamisen kokonaisurakointi edellyttää monipuolista ammattitaitoa, pätevää työnohtoa ja tehokasta koneistusta. Pellonraivaus-yhtymällä on käytävissäään nykyaikaiset koneet, kokenut työnohtajisto ja asiantunteva insinöörikunta.

katuja — teitä — siltoja — satamia
vesihuoltotöitä — paalutuksia — louhintaa — kaikkia maarakennustöitä

Käyttäkää hyväksenne suururakoitsijan 25-vuotista kokemusta. Pyytäkää tarjouksiamme. Kenttäorganisaatiomme kattaa koko maan.

Piiripääalliköt: Lautakylä, puh. 63 60 - Koria, puh. 82 018 - Jyväskylä, puh. 15 614 - Tampere, puh. 28 334 - Oulu, puh. 16 175 - Vaasa, puh. 17 211 - Suonenjoki, puh. 10 179 - Joensuu, puh. 24 766 - Iisalmi, puh. 16 37 - Nurmijärvi, puh. 207 414.

POHJARAKENNE OY

KENTTÄ JA VESI OY

PELLONRAIVAUS OY

Yrjönkatu 2 - Helsinki 12 - Puh. 13 600

dotus kaikki upseerit käsittävän ampumahdistyksen perustamisesta. Päämäärän saavuttamiseksi järjestetään vuosittain kilpailuja sekä yksityisille ampujille että eri joukko-osastojen ampumajoukkueille. Yhdistyksen sääntöehdotus esitetään tarkastettavaksi Helsingin upseerikasinossa pidettävässä kokouksessa. Oikeutan divisioonina komentamaan yllämainittuun kokoukseen 2 edustajaa ja jääkäriprikaadin edustajan. Samalla kehoitan antamaan vastaaville edustajille tarpeelliset ohjeet." Tästä se alkoi. Kesäkuussa oli perustava kokous ja lokakuussa säännöt vahvistettu. Siitä lähtien on yhdistys ollut keskeisessä asemassa upseerien ampumaharrastuksen ylläpitäjänä ja vaalijana.

Yhdistyksen ensimmäiset mestaruuskilpailut pidettiin v 1921 ja kilpailulajeina olivat sotilas- ja vapaakivääriammunnat 150 ja 300 m:n matkoilta sekä pistooliampunta 25 m:n matkalta 10 laukauksella. Kilpailuun osallistui 36 upseeria.

Toiminta laajeni vähitellen. Tuli uusia ampumalajeja ja uusia ampujia. Parin vuoden kuluttua oli 51:een esikuntaan tai joukko-osastoon määrätty erityinen yhdysupseeri tätä varten. V 1923 tulivat metsästysammunnat, hirvi- ja lentoonammunta ohjelmistoon. Toiminta laajeni v 1925 huomattavasti. Silloin perustettiin nimittäin 16 varuskuntaan alaosastot.

Sotien jälkeen on UAY kokenut vaikeitakin aikoja. Nyt uskotaan taas toiminnan elyvän. Yhdistyksellä on nyt 26 alaosastoa sekä lisäksi 10 yhteysupseeria pienemmissä varuskunnissa.

Kilpailutoiminta jakautuu nykyään kahteen osaan, keväisin ja syksyisin pidettäviin alaosastokilpailuihin sekä kesällä pidettäviin yhdistyksen mestaruuskilpailuihin.

Mestaruuskilpailuissa on nykyään 16 lajia ja alaosastokilpailuissa 17. Alaosastokilpailut on järjestetty nimenomaan alkavien ampujien innostamiseksi ja taidon tarkistamiseksi. Upseerikuntamme osallistuukin niihin kohtalaisen runsaasti, 500—600 kilpailijan tehdessä kymppelijä — tai hylsyjä. Kilpailusuorituksia kertyy näissä kisoissa viitisen tuhatta vuodessa. Yhdistyksen mestaruuskilpailutkin ovat luonteeltaan varsin leppoisia ampujatoverien vuotuisia kohtaamistilaisuuksia. Viime vuonna kilvoitteli mestaruudesta n 150 upseeria.

Monen upseerin ampumaharrastus ja -taito on kehittynyt kansainvälisen huipun tasalle niin, että useat ovat jopa ylittäneet maailmanmestarin korkeaan saavutukseen. Eikä silloin ole kysytty ikää eikä sotilasarvoa. Kadetti S O Lindgren ampui Lwowissa v 1931 vapaakiväärin makuuasennossa maailmanmestaruuden uusien saman tempun vielä luutnanttinakin. Kyllä tämänkin päivän kadeteissa on kovia ampujia. Kadetti Kling on kansainvälisesti tunnettu nimi hirviampujana ja moninkertainen Suomen mestari.

On luonnollista, että upseerien johtamistottumusta ja järjestelykykyä on käytetty koko maan

ampumaurheilun hyväksi. Upseerit johtavat tälläkin hetkellä useita ampumaseuroja. Myös Suomen Ampujainliiton puheenjohtajana on upseeri samoinkuin liiton monissa muissakin luottamus-tehtävissä.

Kun puhutaan vapaa-ajan harrastuksista, kysytään tavallisesti mitä se maksaa. Ammuntaa moititaan usein kalliiksi. Väite pitää osaksi, mutta vain osaksi paikkansa.

Ase ja patruunat ovat välttämättömiä. Upseeri voi useimmiten aluksi lainata aseensa todetakseen harrastuksensa pitävyyden. Kun intoa riittää, voi ostaa oman pyssyn. Pistoolin maksavat nykyisin 400—500 markkaa, mutta ampumaseurojen kautta saa alennuksia.

Pistooliammuntaa voi mukavasti jatkaa ilmaipistoolilla talvisin. Hyvän tällaisen aseensa saa noin 150 markalla.

Sotilaskiväärin saa aluksi omasta joukko-osastosta. Pienois- ja vapaakiväärin saattavat maksaa ”pienen omaisuuden”, mutta aina on saatavissa hyvinkin kohtuullisiin hintoihin vähän käytettyjä aseita jonkun lopettaessa ampumisen eläkkeelle siirtyessään tai muusta syystä. Ilmakivääriammunnan harrastus on nykyään kovasti nousmassa. Tätähän voi myös harrastaa hyvin sisällä. Kannattaa hankkia vain hyvä ilmakivääri.

Patruunat hankitaan useimmiten seurojen välityksellä, jolloin niistä saadaan kohtalaisia alennuksia. Lisäksi miltei kaikilla paikkakunnilla, missä ammuntaa harrastetaan, on ampujia, joilla on latauslaitteet. Käsillä ladattuja patruunoita saa kohtuullisin hinnoin ja laadullisesti ne ovat ver-rattavissa tehdaspatruunoihin.

Eräs seikka, mistä ammuntaa harrastettaessa ei saa tinkiä, on kuulon suojeleminen. Käsiaseiden korkeääniset laukaukset ovat kuulotelimille vaarallisia. Heti aluksi on hankittava kunnolliset kuulonsuojaimet. Parhaita ovat ”korvaläpät”. Ne maksavat 30—50 markkaa, mutta ovat hintansa arvoisia.

Upseereilla on ampumaharrastuksessa moniin muihin nähden vielä se etu, että ampumarata on aina käytettävissä, usein aivan lähellä. Ratamaksuja ei myöskään tarvitse suorittaa — nehan räsittävät monesti siviiliampujan kukkaroa. On todettava, että upseereilla on aivan erityisen hyvät mahdollisuudet harrastaa ampumaurheilua vapaa-ajan virkistysmuotona.

Haluan tähän lopuksi vielä ottaa lainauksen sotaväen päällikön, kenraali Wilkaman, päiväkirjasta n:o 35/1921. Tämä käsky annettiin UAY:n ensimmäisten mestaruuskilpailujen jälkeen. Käskyssä mainittiin mm. voittajien nimet ja pistemäärät. Käsky päättyi seuraaviin ajatuksiin, jotka pätevät hyvin vielä tänäkin päivänä.

”Samalla kun saan esiintuoda onnitteluni palkinnonsaajille saavutetuista kauniista tuloksista, saan lausua vakaumukseni, että kaikki kilpailuissa läsnä olleet ampujat elävällä innostuksella vaikuttaisivat innostuksen kohottamiseksi tähän jaloon urheiluun joukko-osastossaan. Jokaisen nuoren upseerin kunnia-asia on olla hyvä ampuja, sillä vasta silloin hän voi olla kelpollisena esimiehenä lähimmille alaisilleen, vasta silloin hän on sotilaittemme oikea opettaja tässä armeijamme niin tärkeässä opetuslajissa. Ampumainto ja harjoitus tekee jokaisesta upseerista hyvän ampujan.”

Ratsastus upseerien vapaa-ajan harrastuksena

Majuri P Mustonen

Upseerien vanhimpiin urheilumuotoihin kuuluva ratsastus on siirtynyt kahden viimeisen vuosikymmenen aikana miltei yksinomaan vapaa-ajan harrastukseksi. Ei ole enää ratsuväkeä ja suurin osa aikanaan hevosvetoisista patteristoistamme on muuttunut moottorivetoisiksi. Ratsastusopetusta annetaan enää Kadettikoulun lisäksi vain joillakin kursseilla Hevoshuoltokoulussa ja jäljellä olevissa hevosvetoisissa patteristoissa.

Upseereillamme on kuitenkin perinteitä vaalittavana tässä jalossa urheilussa. Muistetaanhan ne monet kansainväliset kilpailut, joihin suomalaiset upseerit ovat ottaneet menestyksellisesti osaa. Sellaiset upseerit kuin kenri A Ehrnrooth, evl M Roiha, ratsum A Haanpää vain muutamia mainitakseni, ovat edustaneet värejämmä useilla kansainvälisillä kilpakentillä. Voitaneen sanoa, että he ovat saaneet harrastaa tätä urheilua silloin, kun se puolustuslaitoksen piirissä on ollut laajimmillaan.

Nuoremman polven tunnetuimpia ratsastajia ovat olleet maj R W Stewen, maj O Hartama ja maj R Seppälä, jotka vielä nykyisinkin ovat tiiviisti mukana kilpailutoiminnassa.

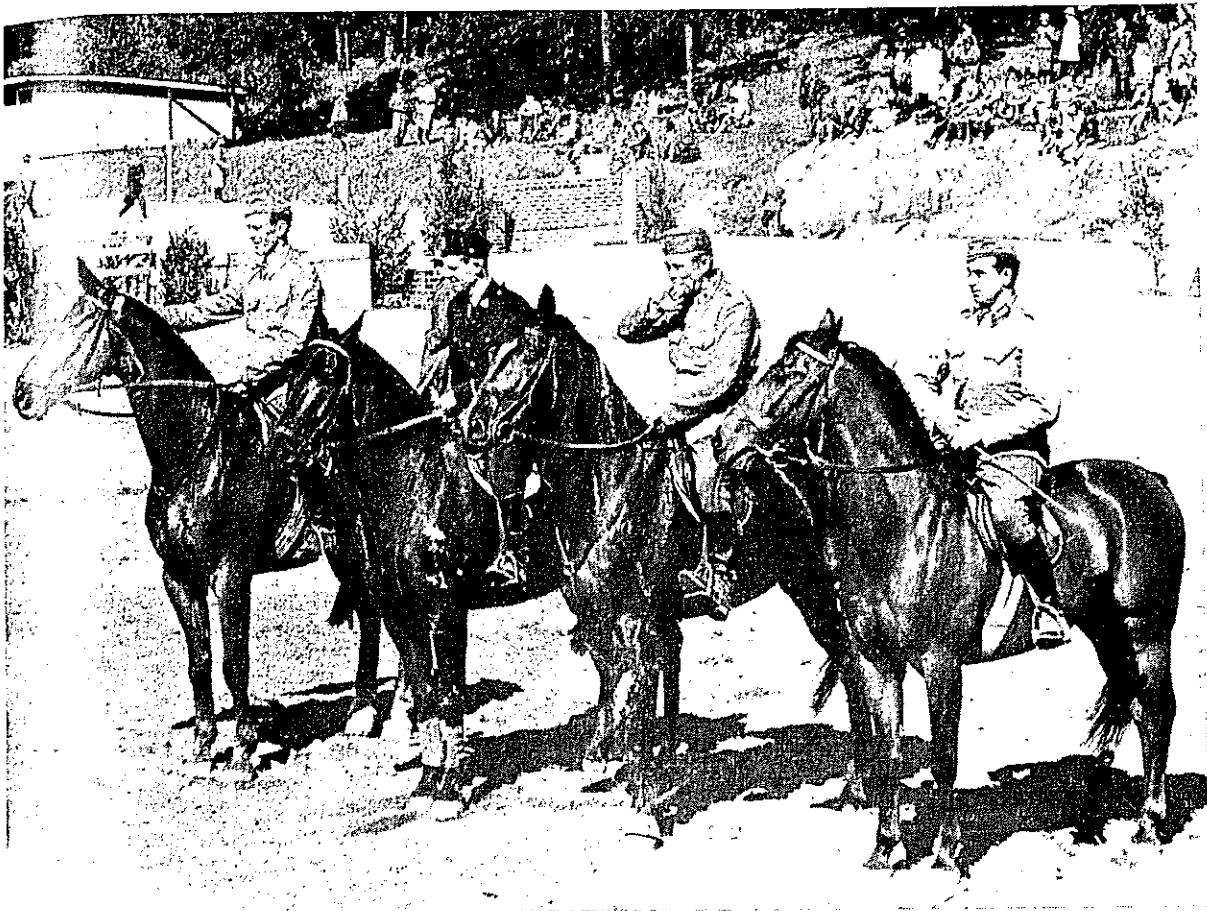
Nykyisin saavat upseerit peruskoulutuksensa ratsastuksessa kadettiaikanaan Kadettikoulussa Santahaminassa. Heille annetaan ratsastuskoulutusta kahden ja puolen vuoden aikana 30 tuntia. Tavoitteena on tällöin hevostuntemuksen ja käsittelytaidon lisäksi tyydyttävän ratsastustaidon oppiminen. Pidetään tärkeänä, että jokainen tuleva upseeri oppii tuntemaan hevosen ja käsittelemään sitä.

Ratsastus onkin vallannut kadettien piirissä huomattavan osan vapaa-ajan urheiluharrastuksena. Tämän todistavat mm ne monet ratsastustaidon perusteella myönnettävät pronssimerkit, joita vanhemman kurssin kadeteille vuosittain jaetaan. Pronssimerkivaatimukset ovat jo sitä tasoa, ettei niitä saavuteta pakollisten kolmenkymmenen tunnin puitteissa.

Kadettikoulun jälkeen ovat upseerien ratsastuksen harrastusmahdollisuudet riippuvaisia varus-

Kenri A Ehrnrooth Haminan kilpailuissa v 1949.

Järjestäytyminen palkintojen jakoon.

kunnan hevostilanteesta. Puolustuslaitoksen ratsuhevosten määrä on nykyisin alle sata hevosta. Pääosa niistä keskittyy Santahaminaan ja Niinisaloon. Edellisessä paikassa niitä tarvitaan kadettien koulutuksessa ja jälkimmäisessä Hevoshuoltokoulun sekä Satakunnan Tykistörykmentin tarpeisiin. Muissa varuskunnissa on jakaantumisen pääpiirtein aktiivisten harrastajien ja joukko-osastojen tarpeen mukainen. Kun otetaan huomioon, että aktiivisia harrastajia on yksinomaan upseerien piirissä non 30 ja hevosista huomattava osa on nuoria remonttikoulutuksessa olevia, niin todetaan nykyisen hevospäärän rajoittavan harrastajien lukumäärää. Muutamilla paikkakunnilla, kuten Kajaaniassa, ovat ratsastusta harrastavat upseerit päässeet hyvään yhteistyöhön siviiliratsastusseurojen kanssa. Nämä, useimmiten vastaperustetut ratsastusseurat omistavat nuoria hevosia ja potevat niin ratsujen kuin ratsastajienkin kouluttajapulaa. Pitämällä ratsastustunteja ja auttamalla muutenkin seurojen toimintaa ovat useat upseerit saaneet tilaisuuden vastapalvelukseksi ratsastaa seurojen omistamilla hevosilla. Mikäli upseerilla on varaa hankkia oma ratsuhevonen, on olemassa mahdollisuus sen pitämiseen paikallisen varuskunnan tallissa. Tämä on kuitenkin mahdollista vain Puolustusministeriön erikseen myöntämällä lu-

valla ja korvausta vastaan. Tietävästi vain 2 upseeria omistaa ratsuhevosen, jotka on sijoitettu korvausta vastaan paikkakunnalla olevaan varuskunnan talliin. Ylläpitokustannuksista veloitetaan rehun hinta lisättynä yhdellä markalla vuorokautta kohti, jolloin kustannukset ovat noin 120 mk kuukaudessa.

Viime vuosina on ratsuhevosia tuotettu mm Puolasta. Hinnat vaihtelevat hevosen koulutustasosta riippuen 3.000 mk:sta ylöspäin.

Lopuksi lienee paikallaan esittää puolustuslaitoksen ylläinlääkäriin elläk-ev K. Syvärin toteamus ratsastusharrastuksen tarpeellisuudesta: "Pidän tärkeänä ratsuhevosten pitoa puolustuslaitoksessa jo siitäkin syystä, että kantahenkilökunta oppisi tuntemaan ja käsittelemään hevosia. Tämä tapahtuu paljon miellyttävämmän ja läheisemmän hevosen selässä kuin ajopeleillä istuen. Tunnetusti ratsastus kehittää rohkeutta, ja urheilulajina se on kansainvälisesti tunnustettu ja suosittu. On selvää, että meidän hevospäärällämme on vaikeata tyydyttää upseerien ratsastusharrastusta. Kuitenkin hyvällä yhteisymmärryksellä voidaan, niissä varuskunnissa, missä hevosia on käytettävissä, järjestää ratsastustilaisuuksia varsin monelle tästä harrastuksesta kiinnostuneelle."

'KIEHTOVA... KORVAAMATON'
kreivi Attlee

ALEXANDER WERTH

VENÄJÄ SODASSA

1941—1945. I—II

Tekijällä on ollut käytössään runsaasti uusinta venäläistä dokumenttiaineistoa, mutta hän vertaa sitä kriittisesti länsimaisiin, erityisesti saksalaisiin lähteisiin. Hän kuvaa venäläistä ulkopoliittikkaa — tärkeää diplomaattista alkusoittoa elokuussa 1939, länsivaltojen kanssa solmittua allianssia, tulenarkaa Puolan kysymystä, Suomen talvisotaa, jne — sekä Venäjän sotateollisuuden ponnistuksia ja Stalinin yrityksiä innostaa riittämättömästi varustettua armeijaa ja hämmennyttä kansaa. "Venäjän sodassa 1941—1945" on mahtava panoraama toisen maailmansodan päivistä.

"Alexander Werthin loistava kirja on niin kiintoisa ja sisältää niin paljon uutta aineistoa, että huomasin lukevani sitä yhä uudelleen." — William L. Shirer
"Se on Shirerin 'Kolmannen valtakunnan nousu ja tuho'-teoksen veroinen." — The New York Times
"Kirjan kiintoisimmat sivut juontavat Werthin muistikirjasta, johon hän päivittäin merkitsi kuulemansa, näkemänsä ja tunteensa." — Pravda

HANS PETER KROSBY

NIKKELI- DIPLOMATIAA PETSAMOSSA 1940-1941

KIRJAYHTYMÄ

HANS PETER KROSBY

NIKKELI- DIPLOMATIAA PETSAMOSSA

Talvisodan jälkeinen suurvaltapolitiikka ja Suomen asema siinä Petsamon nikkeldiplomatian taustaa vasten selvitettyä. Siinä lyhyesti sanoen Hans Krosbyn tutkimuksen ydin. Teosta kirjoittaessaan tekijällä on ollut käytössään eräitä tietoja ja lähteitä, joita Suomessa ei aikaisemmin ole julkaistu. Siksi "Nikkeldiplomatiaa Petsamossa" jatkaa sitä kiinnostavien historiateosten sarjaa, jonka Anthony F. Uptonin viimeisyksynä ilmestynyt "Välirauha" aloitti.

KIRJA YHTYMÄ

Fahlanderin marssi Kivisalmelta Henriksnäsiin 15.—17. 6. 1808

Majuri J Leimu

- B. Henriksnäsiissä (Koivumäellä) patteri 6 naulan tykkejä, suojaosastonaan 30 miestä Länsi-Pohjan rykmentistä.
- C. Vehmasmäessä Länsipohjan rykmentistä 100 ja Pohjanmaan rykmentistä 10 miestä.
- D. Varkaudessa majuri Schildt'in johdossa Länsipohjan rykmentistä 90 ja Pohjanmaan rykmentistä 80 miestä sekä Savon jääkäreistä 55 miestä ja kaksi 3 naulan tykkiä.
- E. Joroisissa majuri Grotenfeltin johdossa Länsipohjan rykmentistä 125, Pohjanmaan rykmentistä 100 ja Kajaanin pataljoonasta 30 miestä sekä Savon jääkäreitä 55 miestä ja 10 rakuunaa sekä 6 naulan tykki.
- F. Kutumäessä kapteeni Söderhielmin johdossa Länsipohjan rykmentistä 120 miestä, Pohjanmaan rykmentistä 80 miestä ja 40 rakuunaa.
- G. Rautalammin Kivisalmissa eversti G. Fahlanderin johdossa Pohjanmaan rykmentistä 125 ja Kajaanin pataljoonasta 90 miestä sekä Savon jääkäreistä 15 miestä ja kaksi 3 naulan tykkiä.
- X. Joroisissa DE (Barclay de Tolly), Niis. rykmentti, 3. Jääkärirykmentti, Kaartin ulaanirykmentin 2. eskadroona, kasakoita 1½ sotniaa, pioneerejä ½ komppaniaa sekä 8 tykkiä. Räävelin rykmentti, Kaartin ulaanirykmentin 1. eskadroona sekä 3 tykkiä.
- Y. Pieksämäellä kenraalimajuri Lobanoffin johdossa, Henkikrenatööri rykmentti, Asovan rykmentti, Kaartin jääkäripataljoona, Kaartin ulaaneita 1½ eskadroonaa, kasakoita ½ sotniaa, pioneerejä ½ komppaniaa sekä 14 tykkiä.

Kutumäen taistelu 14. 6.

Koska Kutumäen taistelu nimenomaan aiheutti Fahlanderin muodostelman marssin läpi Karttulan vesien ja korpimaiden, lienee paikallaan luoda lyhyt katsaus tähän taisteluun.

Kutumäessä oli kapteeni Söderhielmin muodostelma, johon kuului 120 miestä Länsipohjan Rykmentistä, 80 miestä Pohjanmaan Rykmentistä, 40 rakuunaa ja kaksi 3 naulan tykkiä, jotka oli 13. 6. siirretty Fahlanderilta Kivisalimesta.

Söderhielmin taisteluosasto oli Surnuimäessä.

Huomattuaan, että jotakin oli tapahtumassa Pieksämäen tien suunnassa riensi Sandels Kuopiosta Suonenjoelle 13. 6. ja antoi käskyn erälle joukoille marssia kiireimmiten sinne. Paikalle saavuttuaan hän otti taisteluosaston johdon käsiinsä.

Pieksämäelle oli 12. 6. saapunut kenraalimajuri Lobanoffin komennossa vahva taisteluosasto. (Liite 1. Osasto Y).

Venäläisen eversti Selen'in etujoukot saapuvat Surnuimäkeen 13. 6. ja heittivät taisteluosastovartiomme Viippeeron ja sieltä 14. 6. varhain aamulla Kutumäkeen. Osasto Söderhielm meni taisteluasemiinsa täällä olevan joen pohjoispuolelle.

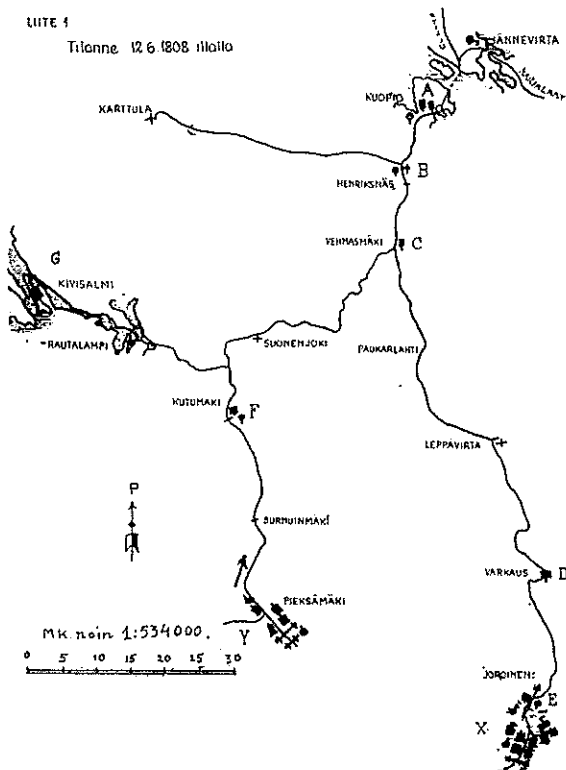
Yleinen sotatilanne

Kaksi taistelua, Siikajoen 18. 4. 1808 ja Revonlahden 27. 4. 1808, käänsivät suomalaisten sotaonnen. Perääntyminen päättyi ja armeija aloitti marssin etelään. Savosta vetäytynyt 3. Prikaati (Cronstedt) jäi pääosin Pääarmeijaan ja siitä muodostettiin 4. Prikaati. Savon suunnalle perustettiin aivan uusi 5. Prikaati komentajanaan entinen Savon Jääkärirykmentin komentaja eversti Johan August Sandels. Tähän prikaatiin kuului mm. Kajaanin Pataljoona, komentajanaan Pulkkiassa 2. 5. 1808 erityisesti kunnostautunut ev. luutn. Gustaf Fahlander, joka taistelun johdosta ylennettiin everstiksi 18. 5. 1808.

Huolimatta kelirikosta Sandelsin joukot etenivät reippaasti ja 12. 6. ne seisoivat Joroisissa vastassaan Barclay de Tollin komentamat uusitut ja vahvennetut venäläiset joukot. (Liite 1. Tilanne 12. 6. 1808.)

Joukot:

- A. Kuopiossa E/5.Pr (Sandels), Vaasan Rykmentti, Savon jääkäreitä 55 ja Jännevirralla 40 rakuunaa.

Venäläiset hyökkäsivät klo 9.

Tykistö tuli, erityisesti venäläisten taholta, oli-
raivokasta, mutta suomalaisten onnistui noin kuuden tunnin ajan torjua useita rynnäköitä. Ratkaisun sai aikaan eversti Potemkin'in koukkaus, joka iski puolustajan vasempaan sivustaan. Tällöin torjunta laukesi ja Söderhielm oli pakotettu askel askeleelta vetäytymään Laukaan tiellä olevaa Jauhomaen tienhaaraa kohti. Venäläiset saavuttivat tämän tienhaaran vasta 14.6. puoliyöhön mennessä. Söderhielm vetäytyi taistellen Suonenjoelle, jonka taakse ryhmittyi uudelleen puolustukseen.

Fahlander oli saanut Kivisalmele 14.6. klo 18 Sandelsilta käskyn jättää Kivisalmele vain välttämättömin varmistus ja marssia Kutumäen osaston vahvennukseksi. Hän kokosi väkensä ja lähti marssille Suonenjokea kohti. Tilanne Kutumäen suunnassa ratkesi kuitenkin hieman odotettua nopeammin eikä Fahlanderin osasto ehtinyt tämän taistelun kulkuun vaikuttamaan.

Ollessaan marssilla Rautalammin — Suonenjoen välillä sai hän tietää Jauhomaen tienhaaran olevan joutumassa voimakkaisten vihollisjoukkojen käsiin. Fahlander tiesi nyt yhteytensä prikaatiin pian katkeavan ja katsoi tien avaamisen omilla pienillä voimillaan mahdottomaksi. Taisteluko-
ketukseen vihollisen kanssa tällä tiellä ei hän näytä joutuneen; ei hän ainakaan itse kerro raportissaan sellaisesta.

Oli palattava Kivisalmele ja harkittava muita teitä päästämiseen jälleen prikaatin yhteyteen. Rautalammin hän jätti komennuskunnan repimään Toholahden sillan ja hävittämään muita ylikulku-

välineitä. Vielä 15.6. illalla tämä komennuskunta oli Rautalammin kirkolla.

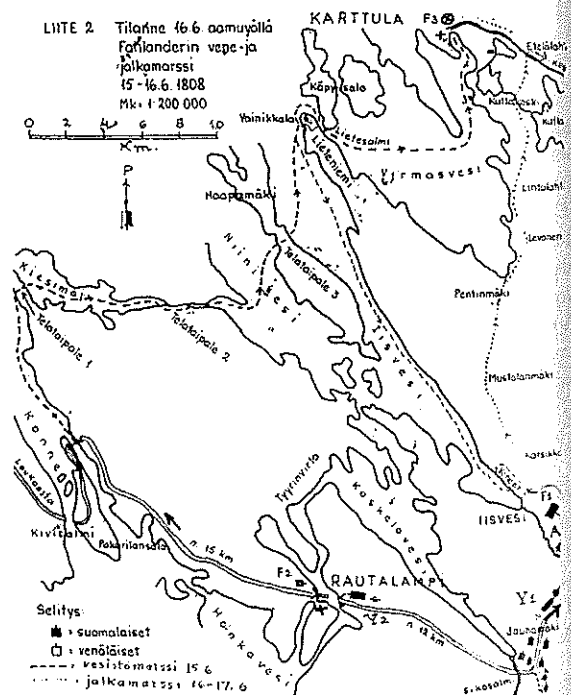
Aamulla 15.6. venäläiset lähettivät Asovan Rykmentin puolipataljoonan, vahvennettuna yhdellä tykillä, Rautalammin. Kun se saapui perille kohtasi se revityn sillan ja komennuskunnan tulta, ja sen marssi pysähtyi itärannalle.

(Liite 2. Tilanne 16.6. aamuyöllä.)

Kivisalmi jätetään

Fahlander lähti Kivisalmele 15.6. aamun sarastaessa veneillä ja niistä tehdyillä sotulautoilla, joihin huolto ajoneuvoineen ja hevosineen kuormattiin. Vesistömarssi suuntautui aluksi Konnevedelle ja sieltä Kiesimänkannaksen, Kerkonkosken ja Haapamäen telataipaleitten ylitse Lieteeniemien Vainikkalaan, jonka isäntänä oli silloin Pehr Vainikainen. Täältä hän lähetti kuormastonsa veneissään Lietesalmen kautta suoraan Karttulan kappelikirkolle. Täältä hän myös lähetti tiedustelupartion vesitse Iisvedenpään ja Suonenjoelle. Itse, päävoimineen, hän seurasi miltei välittömästi partiota. Fahlander pyrki prikaatin yhteyteen Suonenjoella, mutta antakaamme hänen itsensä kertoa. Vapaasti suomennettuna kuuluu kertomus näin:

"Minä kuormasin miehistön ja kuormaston Kivisalmessa veneisiin, jotka olin sinne etukäteen koonnut kaiken varalta. Kolmessa paikassa jouduimme vetämään veneet maitse ja sitten saavuimme 15.6. klo 6 jpp Lieteeniemien Vainikkalaan. Sieltä lähetin kuormaston suoraa päätä Karttulan kappelille. Kersantti Norringin lähetin muutaman miehen kanssa kevyellä veneellä tie-

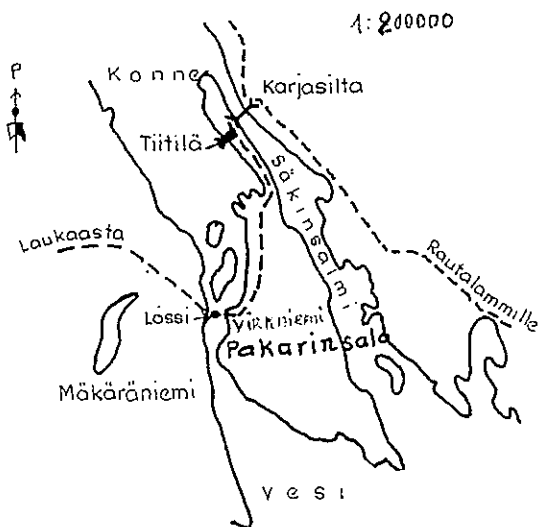
dustelemaan vieläkö Söderhielm olisi Suonenjoella. Itse riensin joukkoineni hänen jälkeensä. Suonenjoelta kuului silloin vielä useita tykinlaukauksia. Norring palasi luokseni klo 12 yöllä ja ilmoitti olleensa erään kenttävartion luona, ja että sen päällikkö oli kehoittanut minua kiiruhtamaan sinne. Nousin maihin klo 1 epp (Huom! 16.6.) noin puolen penikulman päässä kenttävartiosta. Minun oli pakko, ettei vihollinen minua keksisi, tehdä penikulman kiertomarssi läpi tiheän metsän pyrkiesäni Suonenjoen kestikievarille. Marssin aikana tapaamamme poika kertoi, että noin 2 tuntia sitten olivat ruotsalaiset joutuneet poistumaan sieltä. Minkä asian vahvistivat tiedustelijan kertomus ja heti sen jälkeen kaikkialta ympäriltämme kuuluva vihollisen puhe ja huutelut. Päätin silloin palata veneillemme, mutta tullessamme rantaan olivat vartijat jo lähteneet sieltä ja vieneet veneet muasaan. Syystä, jonka sittemmin sain tietää, että talonpojat olivat vartiomiehille kertoneet minun joukkoineni jääneen vihollisen käsiin ja että heidän täytyisi kiiruhtaa pois. Minulla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin erämaiden halki hakeutua Kuopion pitäjän Karttulan kappelille ja sieltä prikaatin luokse Henriksnäsiin (Huom! Koivumäen hovin seutu.). Kivisalmeilta lähtien tuli marssimatkan pituudeksi 8 penikulmaa. Monenlaisista vaikeuksista huolimatta matka onnistui hyvin ja muodostelmani saapui 17.6. illalla viimemainitulle paikkakunnalle. Muita menetyksiä ei ollut kuin, että 5 miestä oli kateissa. He olivat luultavasti väsymyksestä jääneet jälkeen metsässä ja uskotavasti vielä saapuvat joukkoonsa." (Liite 2. Fahlanderin marssitiet 15—16.6.)

Joukot:

- A. Suonenjoella (Sandels, Söderhielm) Länsipohjan rykmentistä $\frac{1}{2}$ pataljoonaa, Pohjanmaan rykmentistä 1 komppania, Vaasan Rykmentti sekä 40 rakuunaa ja kaksi 3 naulan tykkiä.
- F1. Iisvedenpäässä Fahlanderin johdossa Pohjanmaan rykmentistä 85 miestä, Kajaanin pataljoonasta 90 miestä ja Savon jääkäreistä 15 miestä.
- F2. Rautalammilla Fahlanderin sillanpurkauskomennuskunta Pohjanmaan Rykmentistä, noin 25 miestä.
- F3. Karttulan kappelilla Fahlanderin kuormasto, n. 15 miestä.
- Y1. Suonenjoella (Lobanoff) Henkikrenatööri rykmentti, Asovan rykmentistä $1\frac{1}{2}$ pataljoonaa, Kaartin Jääkäripataljoona, Kaartin Ulaanirykmentistä $1\frac{1}{3}$ eskadroonaa, kasakoita $\frac{1}{2}$ sotniaa, $\frac{1}{2}$ pion.komppaniaa sekä 13 tykkiä.
- Y2. Rautalammilla Asovan rykmentistä puoli pataljoonaa ja yksi tykki.

Eräitä seikkoja

Venemarssi. Fahlanderin oman kertomuksen mukaan he ylittivät kannaksen kolmessa pai-

kassa. Kivisalmeilta Lieteeniemeen kulkevalla vesitiellä ovat nämä paikat Kiesimänkannas, Kerkonkosken sivuutustelat ja Haapamäen kannas.

Veneranta. Iisvedenpäässä on todennäköisesti ollut nykyisen Venetsian rantamaa.

Marssitie. Jalkamarssi suoritettiin todennäköisimmin nykyisen karttanimistön mukaan määriteltynä suunnassa Venetsia — Karsikko — Mustolanmäki — Pentinmäki — Levänen — Lintulahti — Kuttakoski — Viitaniemi — Etelälahti. Viimemainittu paikka on jo Karttulan—Kuopion tiellä. Siitä edelleen Pihkainmäen—Haminalahden—Pitkälahden kautta Henriksnäsiin. Korpitaipaleella toimivat oppaina paikalliset asukkaat. Leväsestä Punnonmäen kautta olisi ollut toinen suunta, mutta edellistä vielä vaikeampi ja pitempi, joten lienee jätettävä huomiotta.

Sillat ja lautat. Rautalammien kirkolla oli v. 1784 rakennettu silta. Kivisalmeilla itäisessä salmessa karjasilta (Liite 3) Tiitilän talon kohdalla, josta tie kulki etelään Pakarilansalaa pitkin Kivisalmen Virkniemeen, missä oli soutilautta.

Upseereista, jotka kuuluivat Fahlanderin muodostelmaan, tunnemme ainakin seuraavat: kapteeni Spåre Kajaanin Pataljoonasta, alluutnantti Tawaststjerna Pohjanmaan Rykmentistä sekä vänrikki Crohnhjelm nähtävästi Savon Jääkäreistä.

Lähtettä:

- 1) "Sveriges krig åren 1808—1809". Osa III 324—357.
- 2) Burman: "Anteckningar — — —."
- 3) Saloheimo: Rautalammien pitäjän historia.
- 4) Joh. Rich. Danielsson: Suomen sota ja Suomen sotilaat. (1896)
- 5) Karttulan kirkonarkisto.
- 6) Suonenjoen kirkonarkisto.
- 7) Kuopion läänin Maanmittauskonttorin arkisto.
- 8) "Svenskt biografiskt lexikon". Osa VII. Edlestam.
- 9) Paikalliset tutkimukseni Rautalammilla ja Karttulassa.
- 10) G. A. Gripenberg: Suomen Sota 1808—1809. (1908)

Syksyn aikana ilmestyviä
MIEHISTEN MIESTEN KIRJOJA

Uula Aapa
Tuhoon tuomittu partio

Huima kertomus suomalais-saksalaisen kaukopartion seikkailuista Petsamon erämaissa jatkosodan aikana 1942.

Larry Collins —
Dominique Lapierre
Joko Pariisi palaa?

Suurmenestyksen saavuttanut dokumenttiromaani, vaikuttava ja jännittävä kuvaus Pariisin miehityksen viimeisistä päivistä.

Martti V. Terä
Kesäkuun kriisi 1944

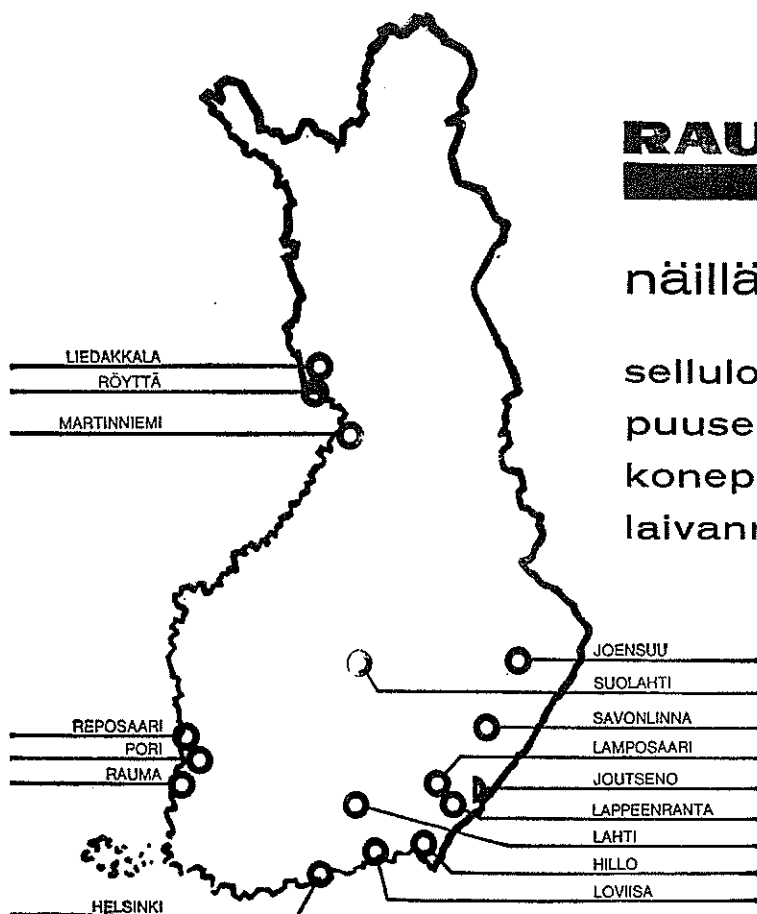
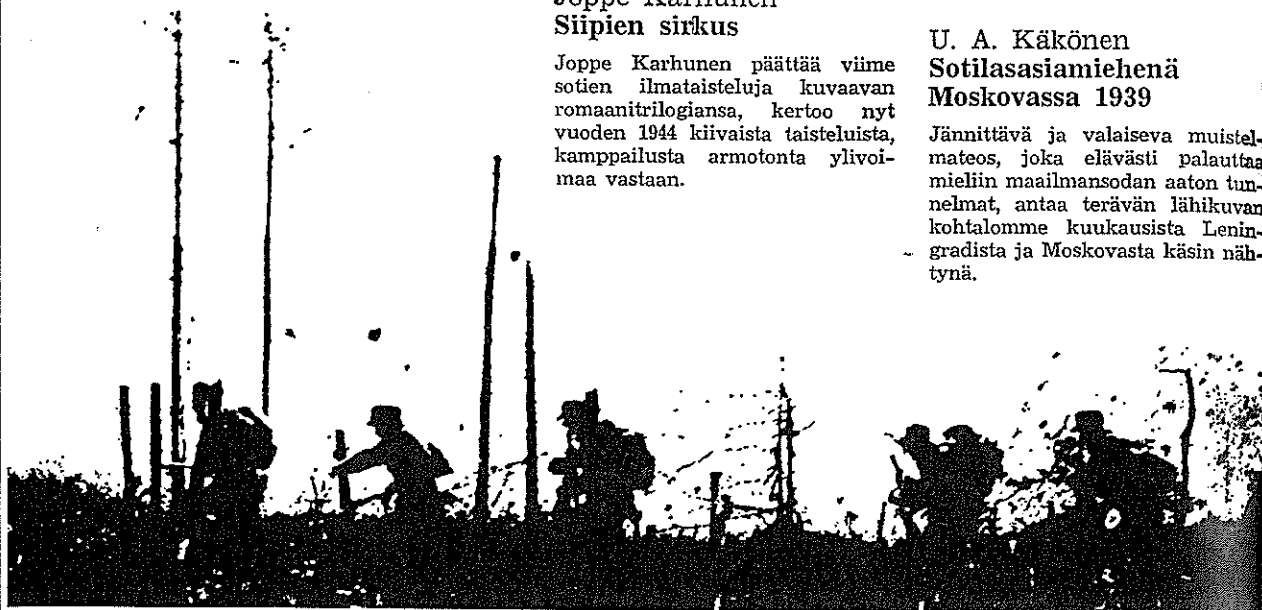
Paljastava tutkimus jatkosodan loppuvaiheista ja Kannaksen läpimurtoon kesällä 1944 vaikuttaneista tekijöistä, kirja joka kumoaa joukon aikaisempia käsityksiä ja esittää uuden ratkaisun: miten olisi pitänyt menetellä.

Joppe Karhunen
Siipien sirkus

Joppe Karhunen päättää viime sotien ilmataisteluja kuvaavan romaanitrilogiansa, kertoo nyt vuoden 1944 kiihkaista taisteluista, kamppailusta armotonta ylivoimaa vastaan.

U. A. Käkönen
Sotilasasiamiehenä
Moskovassa 1939

Jännittävä ja valaiseva muistelmateos, joka elävästi palauttaa mieliin maailmansodan aaton tunnelmat, antaa terävän lähikuvan kohtalomme kuukausista Leningradista ja Moskovasta käsin nähtynä.

RAUMA & REPOLA

näillä paikkakunnilla

selluloosa-, saha-, vaneri- ja
puusepänteollisuutta
konepajateollisuutta
laivanrakennusta

Ajatuksia johtajan osuudesta mielialan luomisessa poikkeusoloissa

Majuri P Lyly

Poikkeustila vaatii jokaiselta ihmiseltä enemmän tai vähemmän totutun elämänrytmin muuntamista. Siirtyminen normaalioloista poikkeusoloihin, kuten esim siviilistä karuun sotilaselämään, merkitsee monille sopeutumiskriisiä, jonka aiheuttama ärtymys suuntautuu ensisijaisesti lähimpiin esimiehiin. Myös lähipiirissä esiintyy tavallista enemmän hermostuneita, huolestuneita, vähäisestäkin kiihtyviä ihmisiä, joilla on taipumus nähdä johtajissaan harmiensa alkulähteet: virkaja järjestysvallan. Jo aikaisemmin patoutuneet vastoinikäymiset ja mieliharmit purkautuvat helposti elämänrytmin häiriytyessä. On niitäkin, jotka tilaisuutta hyväksikäyttäen pyrkivät tietien horjuttamaan vallassa olevien perustuksia, koettaen kääntää määrätietoisesti syntyneen joukkokaunan voimat heitä hyödyttäväksi. Näiden syiden takia on esimiesasemassa olevien ja siihen joutuvien velvollisuutena aika-ajoin tutkiskella itseään ja kysymyksiä, jotka vaikuttavat mielialaan.

Yhteishenki

Johtajisto on yleensä lujaa ja luotettavaa väkeä: valikoituja, koulutettuja ja ansioituneita. Heitä on syytä aina alempia johtoportaita myöten käyttää hyväkseen yhteishengen luomisessa. Luottamuksellinen yhteistyö, yhteiset tilaisuudet, kuten ruokailu, tupakkahetket ja pulmakysymysten käsittelyt luovat helposti me-hengen.

Taisteluhengen ja itseluottamuksen tartuttaminen alaisiinsa on eräs johtajan tärkeimmistä tehtävistä. Alajohtoportaiden jatkuva valmentaminen, luottamuksen osoittaminen, omanarvontunnon nostattaminen ja huumoripitoinen kanssakäyminen heidän kanssaan edesauttavat em päämääriä ja valuttaa saman tyylin myöhemmin saapuviinkin.

Kehno johtaja syyttelee alaisensa kuullen omia esimiehiään ilmaantuneista epäkohdista. "Minä hoidan tämän" tai "Minä vastaan tästä" on todellisen johtajan kieltä. On korjattava ne puutteet, jotka on korjattavissa. Myös oma esimiehesi on pidettävä selvillä tilanteen varjopuolista. Murheita-kin on ajateltava, muttei liikaa.

Mikään ei pilaa joukon henkeä niin nopeasti ja varmasti kuin joutilaisuus. On aikaa ajatella jonninjoutavia. Varsinkin kriisiaikoina on jokaisella huolen syytä, aiheellista ja aiheetonta. On annettava huomata, että kunkin työvoimaa tarvitaan ehdottomasti ja sitä on kipeästi kaivattu; jokainen

johonkin työhön, ei kuitenkaan selvästi turhaan työhön. Juuri kriittisessä sopeutumisvaiheessa on jokaiselle annettava muuta ajattelemista kuin perhehuolet, maailmanpolitiikka, elämän puuttuvat mukavuudet ja oma epävarma tulevaisuus. On kuitenkin muistettava, että mm perhehuolien poistaminen johtajan toimenpitein lujittaa yhteenkuuluvaisuutta. Mainittakoon, että mm erilaiset joukkue-esiintymiset ovat omiaan nostattamaan yhteishenkeä ja selvittämään myönteisessä hengessä, kuka kukin on.

Johtajan ei tule antautua poliittisiin väittelyihin alaisensa kanssa: seurauksena voi olla kaiken jo rakennetun luhistuminen. Alaisten politiikoinen keskenään ei ole enää läheskään yhtä vaarallista, ja on muistettava, että käskyt ja kiellot, joita ei pystytä valvomaan, ovat pahasta. Sotilaan osalta on helppo tehdä yleisesti selväksi, ettei puoluekiihkoilu ja kannunvalanta ole heidän alaansa: "Olemme kaikki yhteisellä asialla".

On pysyttävä selvillä eri toimialojen ja -paikkojen "ilmanalasta". Tällöin on syytä keskustella avomielisesti ja luottamuksellisesti eritasoisten alaisten kanssa eikä urkkia ja nuuskia, joka on omiaan lahottamaan yhteishenkeä. Jo epäkohtien korjaamiseksi on hyvä tietää, mitä mieltä miehet ovat, onko kyseessä vain tavanomainen purnaus, johdon toimenpiteitä vaativa ristiriitatilanne vai tietoinen kapinamielialan lietsonta. Vakavat kurittomuusilmiöt eivät pääse yllättämään, ellei johtajisto ole lyönyt laimin mielialojen tarkkailua ja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä.

Saattaa käydä ilmi, että jotkut alaisistasi, joiden saunaton yhteistyö olisi välttämätöntä, tulevat huonosti toimeen keskenään. Elleivät sovittelut johda tulokseen, on harkittava tehtävien uudelleenjärjestelyjä; määrää mies erikoistehtävään, jossa hänellä on mahdollisuus kunnostautua joutumatta ristiriitoihin esimiehensä tai tovereidensa kanssa.

Kuri ja käskeminen

Kuri-käsite samaistetaan useimmiten sotilaallisen kurin kanssa. Kuri ilmenee kuitenkin tavalla tai toisella kaikenlaisissa järjestäytyneissä yhteisöissä, joilla on yhteisiä etuja, tavoitteita tai päämääriä. Jos johtaja käsittää tehtävänsä oikein, käsittää suomalainen alainenkin yleensä kurin oikeutuksen ja välttämättömyyden. Kuriin ja rajoituksiin itsenäinen suomalainen mies alistuu jopa mielellään, kun tehtävän luonne ja olojen sanelema pakko sitä vaatii. Joukossa, jossa vallitsee hyvä henki, on myös hyvä kuri. Asiallinen, johtajan ehdottomaan oikeudenmukaisuuteen ja esikuvallisuuteen nojaava kuri luo taas toisaalta hyvän hengen.

Tuttavuus, siviili- tai sotilasasema, varallisuus ja puoluekanta ei saa vaikuttaa asiaan, kun on kysymys sosiaalisista eduista, kurinpidollisten määräysten soveltamisesta tai myönnettävistä erioikeuksista. Jos on halua käyttää rahaa ja suhteita, on se käytettävä koko joukon hyväksi,

Itärintaman venäläis-
keskitykset ja suoma-
laisten torjuntavoitot

MATTI A. AARNIO

TALVI SODAN IHME

G

GUMMERUS

16/20 mk

Suomen talvisotaa pidettiin ihmeenä; heikosti aseistautunut pieni maa pystyi kauan torjumaan suurvallon ylivoiman. Kauimmin tuo ihme kesti pitkällä itärintamalla, joka sodan loppuun saakka säilyi murtumattomana ja jolta alivoimaiset puolustajat lähtivät voittajina. Eversti Matti A. Aarnio, Motti-Mattina tunnettu, esittää teoksessaan itärintaman ihmeen kahdella tasolla. Kirjoittaja käsittelee Neuvostoliiton suunnitelmia Laatokan ja Jäämren välillä ja tuo samalla esille, kuinka perusteellinen mullistus Euroopan puoleisen Neuvostoliiton joukko-osastoille niiden keskitykset olivat. Teoksen loppupuolella kuvaus yksilöityy Laatokan mottirintaman taisteluihin, joissa kirjoittaja komensi kuuluisaa JP 4:ää eli Hiipijää.

poskeen pontevaa
KOSKENLASKIJAA

KOSKENLASKIJA valmistetaan ensiluokkaisesta emmental-juustosta ja siksi sillä on myös emmentalini hieno maku.

Kätevä pakkaus säilyttää juuston tuoreena.

Varatkaa Tekin uokapöytäinne ja eväksi KOSKENLASKIJAA — Suomen suosituinta sulatejuustoa!

JUUSTOLLA JAKSAT —
JA JAKSAT HYVIN!

VALIO

muttei suosikkipiirin elämänmukavuuksien kohoamiseen. "Ehdottoman oikeudenmukainen" on paras arvolause, jota voit toivoa alaisiltasi.

Ennalta laadittu tehtävä- ja toimiluettelo ei estä uudistamasta työnjakoa siten, että joukon toimintakyky tulee parhaaksi mahdolliseksi. Jos joku alaisista osoittautuu tehtäväänsä kykenemättömäksi, voi hänet sijoittaa vähemmän vastuunalaiseen tehtävään tai pyytää ylempää johtoporasta järjestämään vaihto. Tämä edellyttää, että miesten kyvyistä, sekä teknillisistä että psykologisista, valvovalla johtajalla on täysi selvyys. Tällä tavoin voi saada ns vetäjiä, joita alaisetkin helpommin seuraavat. Erityisesti luontaiset "suhde-toimintamiehet" ovat kullan arvoisia.

Käskyt, joita johtaja joutuu toistuvasti korjamaan ilman olojen muuttumista, osoittavat alaisille johtajalta puuttuvan harkintakykyä. Tällainen käskijä kylvää epävarmuutta ja hänen antamiensa käskyjen teho laskee, varsinkin jos käskyjen toteuttamisen valvonta on puutteellinen. Harkitsematlomat käskyt ja erityisesti käskyjen huono valvonta laskevat joukon kurinalaisuutta. Liiallinen käskyjen valvonta johtaa helposti epäluottamukseen.

Kriisitilanteissa johtaja joutuu usein tekemisiin täysin vieraiden henkilöiden kanssa. Tällöin oman tahdon perille ajaminen on pyrittävä viemään tulokseen lievin keinoin: mieluummin sopupuheella kuin uhkauksin, mieluummin ankarin sanoin kuin miesvoimaan turvautuen. Esimerkiksi aseiden nostaminen omia kansalaisia vastaan on viimeinen hätäkeino, jolla on melkein aina laajakantoiset negatiiviset vaikutukset. On vain yksi vielä kehnompia vaihtoehto: kaiken luhistaminen.

Johtaja itse

Jokaisen ihmisen perusluonne on rungoltaan muuttumaton. Paljon voi hän karsia, silottaa ja kehittää itseään suuntaan tai toiseen. Eräitä päällimmäisiä ajatuksia seuraavassa.

Käsiteltäessä alaisia, ja erityisesti useita yhtä aikaa, on rauhallisuus ja varma esiintyminen uskottavuuden paras tae. Mitä kiihtyneimpien ja kärsimättömämpiä ihmisten kanssa joutuu asioimaan, sitä maltillisemmin ja asiallisemmin on syytä esiintyä. Hermoilu on varsin tarttuvaa, mutta järkkymättömän rauhallinen, huumorintajunsa kireissäkin tilanteissa säilyttävä johtaja saa helposti hermoilijat häpeämään käytöstään. On pyrittävä pääsemään selville toisen kiihtymyksen syistä — älä itse kiihdy! Koviakin sanoja on osattava käyttää, mutta mitä harvemmin niihin turvautuu sitä varmemmin ne tehoavat.

Johtaja ei saa käyttää väärin käskynvalta-asemaansa mukavuutensa lisäämiseksi tai yksityisten mielitekojensa tyydyttämiseksi. Ratkaisevimmat herravihan yllykkeet eivät tule ulko- ja sisäpuolisten kiihottajien, vaan herrojen itsensä taholta. Olkaamme herroja ja "hidalgojakin", mutta älä

käämme herrastelko! Juokaamme ja syökäämme samaa ruokaa kuin alaiset. Pidättäytykäämme vapauksista, jotka ovat alaisiltakin kielletyt, elleivät kyseiset vapaudet ole tärkeitä itse toiminnan kannalta. Esimerkiksi jatkuvasti taistelussa olevan joukon johtaja voi ja on velvollinenkin suomaan itselleen lepoa enemmän kuin miehilleen voi suoda, sillä hänen henkisestä ja fyysisestä kunnostaan riippuu ratkaisevasti ko joukon ja useissa tapauksissa muidenkin menestyminen. Toisaalta hänen on varauduttava tarvittaessa jännittämään voimavaroja, vaatimaan itseltään enemmän kuin alaisiltaan ja suomaan alaisilleen tilaisuuden tullen enemmän lepoa kuin itselleen.

Johtajan tulee jakaa tehtäviä eikä sitoa itseään rutiinipuuhiiin. Hänen on liikuttava paljon, pidettävä silmällä kaikkea, hoidettava yhteyksiä eri suuntiin — on säilytettävä toimintavapaus. Alijohtajat ovat tärkeimmät nivelet hänen koneistossaan. Heihin on saatava vauhtia, heidän kanssaan on neuvoteltava ratkaisusta ja heihin on luotettava, mutta toisaalta on myös muistettava, että vastuu on yksin johtajan.

Jokaisella on oma herransa. Luottamuksellisten suhteiden luomiseksi on välttämätöntä hänetkin pitää tietoisena siitä mitä tapahtuu alajohtopor-taissa. Hän ei välitä pienistä yksityiskohdista, vaan seikoista, joilla saattaa olla kauaskantoinen merkitys. Kysy arvelematta neuvoa, se ei paljasta tyhmyyttäsi! Kuitenkin kiireellisissä tapauksissa, jolloin neuvottelumahdollisuutta ei ole, on nopea ratkaisu ja vastuunotto monasti parempi kuin odottelu.

Epätietoisuus ruokkii huhuja, huhut luovat pohjan paniikille ym vastaavalle. Miehet eivät pidä siitä, että heiltä salataan tosiseikkoja. On parempi, että he kuulevat ne omalta johtajaltaan kuin naapurista, toisilta työpaikoilta, autonkuljettajilta jne. Luottamukselliset asiat ovat oma lukunsa. Tästä seikasta on kuitenkin lisättävä, että on tärkeää pitää pari lähintä miestä aina yhtä hyvin perillä tärkeimmistä seikoista toiminnan varmenttamiseksi.

Ystävällisten suhteiden jatkuva ylläpito kaikkiin lähiympäristössä, vaikeisiinkin, kannattaa aina. Koskaan matkan varrella ei tiedä kenet edestään löytää. Reiluus, kohteliaisuus tai avul-lisuus eivät maksa mitään, mutta kasvavat jatkuvasti korkoa.

Lopuksi

Edellä esitetty on tarkoitettu pääasiassa viitteiksi. Jos edellä esitetystä on löytynyt yksikin ajattelemisen arvoinen "osviitta", on tämäkin kirjoitelma täyttänyt tarkoituksensa. Kokemus kasvattaa, mutta mihin suuntaan — riippuu kustakin itsestään. Kertaus voi kokeneellekin tuoda paikoin oman tunnonkysymyksiä. Ei myöskään kaikista asioista olla täysin yksimielisiä, eikä niin olisi-kaan hyvä. Loppujen lopuksi — ihmisiä ovat kaikki alaiset ja esimiehesi.

90 VUOTTA

GWS

TUOTANTOA

Oy **G.W.SOHLBERG** Ab

Valitkaa aito ENSOLAATTA!

Sen kovan pinnan alla on
KOVAINSULIITTI öljykarkaistuna

ENSOLAATTA on kosteutta kestävä ja helposti puhtaana pidettävä seinälevy. ● Valitkaa ENSOLAATTA kauneuden vuoksi: 11 värisävyä, viivoitettuna, ruudutettuna, sileänä tai rei'itettynä. ● Valitkaa se kestävyuden perusteella: Vain Ensolaatta on tehty KOVAINSULIITISTA ja se on öljykarkaistu täysin kosteudenkestäväksi. Sen pinnana on kova, kimmoisa polttoemali ja sen sileä tausta on suojattu muovimaalilla. ● Valitkaa ENSOLAATTA myös kätevyyden vuoksi: Se kiinnitetään suurina levy-pintoina erityisellä muovilistalla. Pyytäkää rauta- tai rakennustarvikeliikkeestä aitoa ENSOLAATTA!

Enso-tuotteiden rakennusneuvonta:
Enso-Gutzeit Osakeyhtiö, rakennus-
neuvonta, Helsinki 16, Kanavaranta
1, puh. 61 551

ENSO-GUTZEIT OSAKEYHTIÖ

INSULIITTITEHTAAT, KARHULA

Acinorm

ACINORM

on uusi tehokas lääke liikkahappoisuuteen

ACINORM lievittää närästystä miltei välittömästi

ACINORM-tabletit ovat hyvänmakuisia;

1-2 tablettia imeskellään tai
pureskellaan aterioiden välillä

Taskupakkaus 30 kpl (mk 2,75)

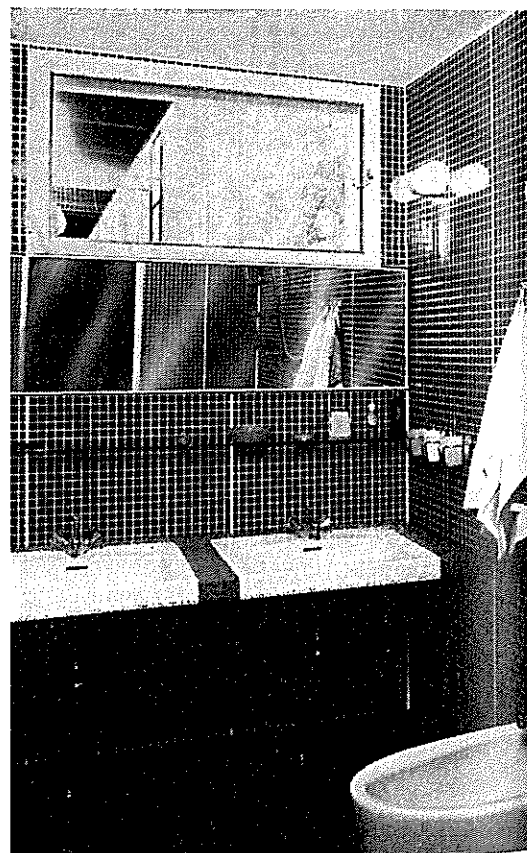
Kestopakkaus 100 „ („ 4,90)

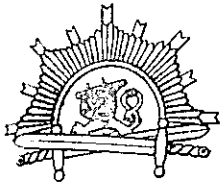
APTEEKEISTA ILMAN RESEPTIÄ

OSAKKEYHTIÖ

ALFRED BENZONI
AKTIEFABRIK

Kadettipalsta

Pohjoismaiden Kadettikokous Oslossa

Kadettikersantti
E Riuttala

Se pohjoismaisen yhteistyön ala, jolla ehkä on vähiten ratkaistavanaan keskinäisiä kiistakysymyksiä, on epäilemättä pohjoismainen kadettiyhteistyö. Tämän toiminnan suurin ja näkyvin ilmenemismuoto, jokavuotinen Pohjoismainen Kadettikokous pidettiin tänä vuonna kesäkuussa Oslossa. Perinteellisen tavan mukaan oli isäntämaa kutsunut Suomen, Ruotsin ja Tanskan kadettikoulujen edustajat tähän kolmipäiväiseen kokoukseen. Suomen Kadettikoulun viidellekymmenelle kurssi 51:n kadetille matka toi virkistävää vaihtelua arkiseen palvelukseen palkkiona omista saavutuksista ja kunniana edustaa kouluaan eri urheilulajeissa. Kunkin maan edustajana oli lisäksi kymmenen näiden koulujen upseeria rouvineen. Tarkasteltaessa Kadettikokouksen ohjelmaa selviää, että kysymyksessä ei ole suinkaan mikään virallinen kokous, vaan päivät, joiden aikana on tarkoitettu tutustua naapurimaan upseerikoulutukseen ja mitellä voimia eri urheilulajeissa.

Suomalaisten edustusjoukkue matkasi Kadettikoulun johtajan eversti M Haaksalon johdolla. Matkaa tehtiin autolautalla Turusta Norrtäljeen ja busseilla läpi aurinkoisen ja kauniin Keski-Ruotsin. Paluumatka suoritettiin samaa reittiä. Siinä sivussa viivähdettiin Tukholman Kungliga Krigsskolanissa, meidän Kadettikouluamme vastaavassa sotakoulussa. Karlstadissa, jossa oli lyhyt "marssilepo", oli tilaisuus seurata muutaman päivän palveluksessa olleiden ruotsalaisien alokkaiden touhuja sulkeiskentällä. Osloon saavuttiin 9.6. illalla ja nopean majoittumisen jälkeen oli vielä tilaisuus tehdä ensi tuttavuutta hämärtyvän kauptungin kanssa.

Seuraavana päivänä, 10.6. Norjan Maavoimien komentaja avasi Kadettikokouksen lyhyin ja juhmallisin seremonioin Osloon Frognerin stadionilla. Todetuksi tuli muun muassa, että norjalaisten juhlavissa tilaisuuksissa soittama fanfaari on täsmälleen sama kuin meillä käytössä oleva "herätys"-signaali (kts. Varuskuntaohjesäännön liite). Urheilukilpailut, joilla oli keskeisin sija Kadettikokouksen ohjelmassa alkoivat välittömästi tämän jälkeen. Kilpailujen tuloksista jäljempänä. Riittäköön tässä lyhyt toteamus suomalaisten vaatimattomasta tavasta voittaa kokonaiskilpailu vain muutamalla pisteellä ennen Ruotsia, Norjaa ja Tanskaa. Urheilulajeina olivat yleisurheilu, jalkapallo, ammunta ja uinti.

Avajaispäivän ohjelmaan kuului urheilukilpailujen lisäksi kiertoaajelu Oslossa ja sen ympäristössä. Vähintään 50 kaunista maisemapostikorttia aloitti silloin matkansa Holmenkollenilta kohti Suomea. Jalkojen juuressa levittäytyvä kesäinen Oslo ja sitä ympäröivät etelä-Norjan vuoristot olivat mieliinpainuva näky. Norjan pääkaupunki oli edustavimmillaan koko vierailun ajan ja mielenkiintoisia nähtävyyksiä löytyi joka puolelta etsimättä. Miellyttävää norjalaista vieraanvarai-

SYKSYN "SOTAISIA"
UUTUUKSIA — TAMMI

HANS HELLMUT KIRST
Sotilaiden kapina

Tosiasioihin pohjautuva kuvaus eräästä toisen maailmansodan kohtalonpäivistä — murhayritys Hitleriä vastaan heinäkuun 20. päivänä 1944.
400 s. 14,—/18,—.

JAMES JONES
Pistooli

"Täältä ikuisuuteen"-kirjan tekijän psykologisesti osumatarkka sotilasromaani, jonka suomentamista on jo moneen kertaan ehditty toivoa ja tiedustella.
150 s. 6,—/9,—.

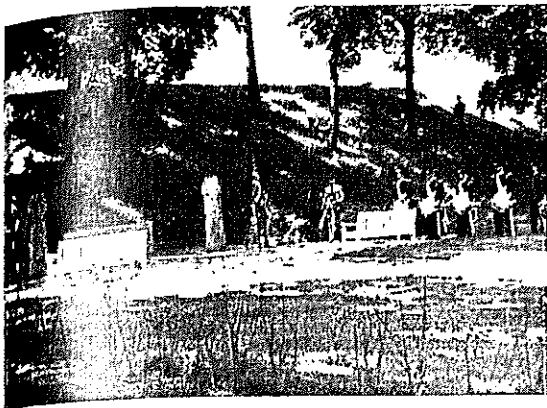
Syksyn kuluessa ilmestyy mm. Cornelius Ryanin teos 'Viimeinen taistelu' — ennen julkaisemattomaan aineistoon perustuva kuvaus Berliinin valloituksesta 1945.

RIUSKA
HAPANNÄKKI uutuuus

VAASAN
leipää

Kunnianosoitus Akerhusin linnoituksessa.

suutta esiteltiin vanhan Krigsskolenin suojissa Oslon keskustassa pidetyissä kutsuissa.

Jalkapallon loppuottelua, jossa Suomi ei sattuneesta syystä (häviö Ruotsille) ollut mukana, seurattiin seuraavana päivänä. Siinä Ruotsi voitti isännät niukasti 3—1. Lauantai-iltapäivä oli varattu ostosten suorittamista ja vapaata Osloon tutustumista varten. Muutamassa tunnissa yritettiin kaupunki kulkea ristiin rastiin ja nähdä kaikki näkemisen arvoinen. Linderudissa pidettiin juhlapäivälliset ja eversti Carlborg esitti kutsun saapua ensi vuonna Tukholmaan, jossa Kungliga Krigsskolanin vuoro on järjestää vastaava kokous. Linderudista siirryttiin Osloon, jossa oli loistavat juhlatanssiaiset vanhassa ja arvokkaassa Oslo Militære Samfund'issa.

Päättäjäispäivän 12.6. ohjelmaan kuului tutustuminen Akershusin linnaan, Norjan muinaiseen kuninkaanlinnaan. Linnan vaiheet selviteltiin kadeteille melko laajasti ja läpileikkaus Norjan kuningashuoneen historiasta saatiin tekemällä kiertokäynti runsaasti mielenkiintoista esineistöä sisältävissä linnan huoneissa ja suurissa saleissa. Akerhusin linnankirkossa pidettiin yhteinen jumalanpalvelus ja linnanpihalla laskettiin seppele Kaatuneiden Isänmaanystävien muistomerkillle. Kadettikokous päättyi virallisesti lyhyihin päättäjäisseremonioihin ja lipunlaskuun Akerhusissa.

Pohjoismaisen Kadettikokouksen opetustarkoitus, eri maiden kadettien tutustuttaminen ja lähentäminen toisiinsa sekä näkemyksen avartaminen läheisen naapurimaan upseerikoulutuksesta ja armeijasta, tuli varmasti tälläkin kertaa saavutettua. Järjestelyissä ja ohjelmassa ei löytynyt moitteita sijaa, toimihan Oslo jo toista kertaa kokouksen isäntäkaupunkina. Tutustumisvaikeuksia ei ollut, sillä useat suomalaiset olivat tanskalaisten ja norjalaisten kanssa tuttuja jo viimevuotisen Helsingin kokouksen ajoilta. Ruotsalaiset sitä vastoin olivat nuorempaa kurssia kuin viime vuonna Helsingissä vierailleet, mutta joukosta löytyi sentään muutama viime keväänä Kadettikoulun talvitanssiaisissa vierailut kadetti.

Oman huomionsa ansaitsee ajatus kadettikokousten laajentamisesta useampia maita ja kadetteja

käsittäviksi, onhan kokousten merkitys jo PR-toiminnan kannaltakin melkoinen. Suomalaisen kadettien suhdetoimintaa parhaimmillaan edusti mm 51. kadettikurssin torviseitsikko, joka lukuisilla esiintymisillään matkan aikana voitti monia uusia ystäviä.

Oslo Kadettikokouksen urheilukilpailujen tulokset:

Pituushyppy: 1) Pitkänen S 650, 2) Johnsson R 593, 3) Åkerhielm R 593.

Korkeushyppy: 1) Hellebust N 177, 2) Porras S 175, 3) Rose T 170.

Käsikranaatinheitto: 1) Sjören R 191,22, 2) Rytky S 172,80, 3) Flaten N 158,80.

100 m juoksu: 1) Jespersen T 10,9 2) Olsen N 11,3 3) Dalsgaard T 11,2.

1500 m juoksu: 1) Lutdal N 4,04,4 2) Florgård R 4,12,6 3) Hagström R 4,16,6.

4 km maastojuoksu: 1) Heegaard N 11,48,4 2) Kallio S 11,57,0 3) Bjerkhagen R 12,23,6.

1000 m vestinjuoksu: 1) Norja 2,02,4 2) Tanska 2,06,0 3) Ruotsi 2,08,0 4) Suomi 2,09,9.

Kuulavyöntö: 1) Äikiä S 13,25 2) Runsas S 12,06 3) Möller T 11,37.

100 m vapaauinti: 1) Ask R 1,06,7 2) Oppegård N 1,11,9 3) Bruse T 1,14,6.

100 m selkäuinti: 1) Kiesi S 1,29,2 2) Lindgren R 1,36,1 3) Johansson T 1,36,9.

200 m rintauinti: 1) Lindquist R 3,09,7 2) Mononen S 3,12,2 3) Danielsen N 3,21,2.

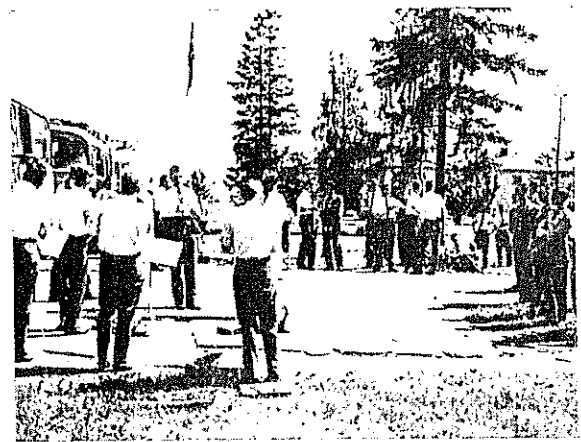
4 x 50 m viestiuinti: 1) Norja 2,12,9 2) Ruotsi 2,14,0 3) Suomi 2,17,2 4) Tanska 2,24,4.

Pist kouluammunta, kadetit: 1) Roholdt N 179, 2) Scheibye T 174, 3) Väätänen S 173.

Pist kouluammunta, upseerit: 1) kapt Fjeldstad N 177 2) Itn Knappestedt R 173, 3) kapt Nilsson R 171.

Pist kenttäammunta, kadetit: 1) Sistonen S 20/181, 2) Jensen T 20/169, 3) Fredriksen T 18/162.

Pist kenttäammunta, upseerit: 1) kapt Karpunen S 20/171, 2) ev Carlborg R 20/169, 3) kapt Kare S 19/167.

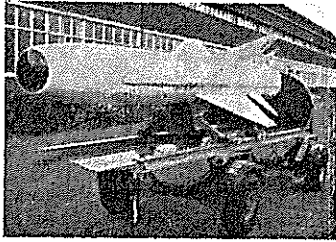

Suomalaisten "torviseitsikko" puhaltelee lähtömarsssia Linderudissa.

Uutispaloja

MARTEL

Ranskalais-englantilaisena yhteistyönä kehitetty MARTEL (Missile Anti-Radar and Television) lentokoneohjus on tarkoitettu ilmasta pintaan ohjukseksi useisiin Ranskan ja Englannin ilmavoimien lentokonetyppeihin. Tämä ohjus ei ole arka elektroniselle

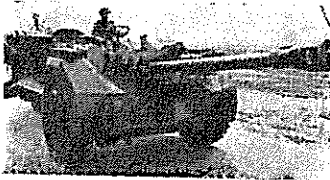
härinnälle. Sitä valmistetaan kahtena eri versiona. Toinen on ns. antiradar-versio (tutka hakeutuva), jota voidaan käyttää huonoissakin sääolosuhteissa. Toinen versio on TV-ohjattu.

Interavia 8/1966

UUSI PANSsarINTORJUNTAKANUUNA

(vrt Kylkirauta 1/1965)

Länsi-Saksassa on valmistunut uuden 90 mm:n panssarintorjuntakanuunan prototyyppi. Tykki on varustettu 1,5 l:n apumootorilla, joka on tarkoitettu asemanvaihtoihin jne ja antaa tykille n 20 km:n tunti-

nopeuden. Uudentyyppisen lavettiratkaisun ansiosta tapahtuu ampumakuntoon saattaminen nopeasti. Tykin paino on n 5 000 kg ja tuliasemakorkeus 1 400 mm. Tällä aseella pystytään ampumaan amerikkalaisten M 47 ja M 48 panssarivaunujen sekä saksalaisen pst-vaunun a-tarvikkeita.

Soldat und Technik 9/1966

PALAVA HYLSEY

Amerikassa suunnitellaan patruunoiden messinkihylsyjen korvaamista palavilla hylsyillä. Tällä tavoin saavutettaisiin huomattavaa painonsäästöä a-tarvikkeissa sekä ampumatulosten paranemista.

Soldat und Technik 9/1966

SVEITSIN MIRAGET

Hintakysymyksenä paljon kohua herättänyt Sveitsin Mirage-hankinta on nyt toteutumassa ja henkilöstön koulutus käynnissä. 36:n torjuntahävittäjäversiota olevan Mirage 3 S:n toimitus alkaa kesällä 1966 ja päättyy vuoden 1968 alkuun mennessä. 17 tiedustelukonetta, Mirage 3 RS, luovutetaan vuosina 1968—1969.

Mirage 3 S soveltuu monipuolisen asevarustuksensa puolesta myös rynnäkkötehtäviin. Valittavana ovat seuraavat mahdollisuudet:

- kaksi 30 mm:n DEFA kanuunaa, tulinopeus 1200—1400 ls/min, käyttö ilmataistelussa alle 1000 m:n etäisyyksillä sekä maamaaleihin,
- kaksi SIWA ilmataisteluohjusta (GAR-8 Sidewinder infrapunahakeutuva) käyttö ilmataistelussa sääolosuhteiden sallimissa rajoissa,
- kaksi FALCO ilmataisteluohjusta (Hughes HS-55 S Falcon tutkahakeutuva) käyttö ilmataistelussa silloin kun infrapunaohjusten käyttö ei ole mahdollista,
- yksi NORAS (tutkaohjattu Nord Aviation AS 30) ilmasta pintaan ohjus. Kantama ainakin 10 kilometriin.

Interavia 8/1966

RUOTSIN ILMAPUOLUSTUS

Kesäkuun alussa pidettiin Ruotsissa ilmavoimien sotaharjoitus, johon osallistui n 4 500 miestä, 300 lentokonetta ja kaksi ilmatorjuntaohjuspatteristoa. Tässä harjoituksessa kokeiltiin uusinta "STRIL 60" ilmavolustusjärjestelmän osaa, "HUGIN" suurkantamatukjärjestelmää. Seuraavana "STRIL 60":n kehitysvaiheena ovat liikkuvat tutkat.

Österreichische Militärische Zeitschrift 4/1966

MERIVOIMIEN IT-OHJUS

Amerikkalainen General Dynamics yhtiö on toteuttanut "STANDARD" it-ohjuksen kolmen vuoden kokeiluohjelmasta puolet. Jo tässä vaiheessa voidaan sanoa, että tämä alusten it-ohjukseksi tarkoitettu uusi asejärjestelmä voittaa edeltäjänsä, "TERRIER" ja "TARTAR" ohjukset. STANDARD'in vaikutussäde on yli kaksinkertainen ja sen osumistarkkuus kovassa merenkäynnissä ammuttaessa on selvästi parempi.

Soldat und Technik 9/1966

PUOLAN MERIVOIMAT

Puolan merivoimia kehitetään edelleen. Lähiaikoina luovutetaan Puolalle kaksi neuvostoliittolaista alkuperää olevaa 2300 tonnin "Skory"-luokan hävittäjää. Niillä korvataan sotaa edeltäneeltä ajalta oleva "Blyskawica" hävittäjä. Tähän mennessä Puola on saanut kahdeksan sukellusvenettä. Uudistusohjelmaan kuuluvat myös torpedoveneet. Tähän ryhmään kuuluvat 20 neuvostoliittolaisvalmisteista P 6-venettä. Näiden lisäksi tullee joitakin Komar-luokan ohjusvenettä.

Wehrkunde 8/1966

PIENOISTIEDUSTELULENNOKKI

USA:ssa on otettu kokeilukäyttöön pataljoonaportalle tarkoitettu tiedustelulennokki. Sitä on tähän mennessä valmistettu 25 kpl merijalkaväelle ja 5 kpl maavoimille. N 180 cm pitkä lennokka muistuttaa potkurikoneen pienoismallia ja sen toimintamatka on 16 km. "Bikini"-lennokki starttaa maastoauton perävaunuun sijoitetulta katapultilta ja laskeutuu laskuvaunuun sijoitetulla radio-ohjattu. Suurin nopeus on 160 km/t ja suurin toimintakorkeus 3 000 m. Lennokki on varustettu 70 mm:n ilmakuvakameralla, joka painaa n 2,2 kg. Kamerassa voidaan käyttää myös laajakulmaobjektiveja. Valituksen säätö on automaattinen. 80 kuvan otto alkaa maasta annetulla impulssilla. Kehitys tapahtuu 5—10 minuutissa maastoautoon sijoitetun automaattisen pikakehityksen avulla.

Soldat und Technik 9/1966

ISO-BRITANNIAN ASEVOIMAT

Iso-Britannian asevoimien kokonaisvahvuus on 455 000 sotilas- ja 370 000 siviilihenkilöä. 225 000 miehen (ja naisen) maavoimiin kuuluu mm 65 jv-pataljoonaa, 8 laskuvarjopataljoonaa, 22 panssarirykmenttiä ja 31 tykistörykmenttiä. Merivoimiin kuuluu 100 000 miestä ja 142 sota-alusta. Näistä on lentotukialuksia 4, risteilijöitä 2, hävittäjiä 11, saattoaluksia 54 ja sukellusveneitä 35. Sota-alusten lisäksi on suuri määrä apualuksia sekä 200 reservialusta. 130 000 miehen ilma-voimat jakautuvat neljään pääosaan, pommitus-, hävittäjä-, kuljetus- ja rannikkolennostoihin.

Österreichische Militärische Zeitschrift 4/1966

RUOTSALAISIA OHJUSALUKSIA

Ruotsin merivoimissa on otettu ohjukset käyttöön. Hävittäjiin Halland ja Småland (2650 tn, 4×120 k, 6×40 itk) on sijoitettu M-20 merimaaliohjukset. Neljään Gotland-luokan hävittäjään (2150 tn, 4×120 k, 5×40 itk) tulee jokaiseen neljä englantilaisvalmisteisen "Seacat" it-ohjuksen läheintä. Reservilaivastoon kuuluva risteilijä "Göta Lejon" saanee myöhemmin raskaampia it-ohjuksia.

Wehrkunde 7/1966

IT-PANSSARIVAUNU M 113

USA on ratkaissut pitkien kokeilujen jälkeen maavoimien divisioonien it-asekysymyksen. Divisioonan it-pataljoonan kalustoksi on valittu M 113 kuljetusvaunun it-versio, jonka aseena on kuusiputkinen 20 mm:n "Vulcan" M 61 it-kanuuna. Ase on sijoitettu sähköisesti kääntyvään torniin. Tornissa on 1200 laukauksen rumpu ja vaunussa on lisäksi 800 ls. Tällä lentokonekanuunasta kehitetyllä ratkaisulla täytetään yhtymien ilmatorjunnassa ollut aukko, joka syntyi joitakin vuosia sitten putkiaseiden syrjäyttämisen vuoksi.

Soldat und Technik 8/1966

NEUVOSTOLIITTOLAISIA IT-OHJUKSIA

Viimeisimpien tietojen mukaan on NL:lla useita it-ohjusmalleja. Tällaisia olisivat joukkojen it-ohjus, jonka kantama on n 30 km, pituus 5,25 m ja lähtöpaino 0,7 tn. Keskiraskaita 9,80 m pitkiä ohjuksia on 1,4 tn ja 3 tn painavia kantamat 35 ja 40 km. Raskaan n 15 m pitkän ohjuksen ilmoitetaan ulottuvan aina 250 km:n etäisyydelle. Näiden lisäksi on myös psv-alustalle sijoitettuja it-ohjuksia.

Wehrkunde 9/1966

OPETTAJIEN MAANPUOLUSTUSSEMINAARI

Itävallassa kutsutaan jokaisesta koulusta yksi opettaja osallistumaan Esikunta-akatemiassa pidettäviin maanpuolustusseminaareihin. Tämän koulutuksen päämääränä on tehostaa välttämätöntä nuorison maanpuolustusvalistusta.

Wehrkunde 9/1966

PANSSARIVAUNUJA MODERNISOIDAAN

USA:n maavoimien vanhimpaan panssarikalustoon, M 48:aan, sijoitetaan M 60:n tj-laite ja dieselmoottori. Uuden version nimenä on M-48 A 3.

Noiin 600 M 60-vaunua saa uuden tornin, jossa on Shillelagh-ohjukset (M-60 ATE I). Vanhat tornit siirretään M-48:aan.

Truppen dienst 2/1966

LANSI-SAKSAN ILMAVOIMAT

Länsi-Saksan ilmavoimien toimintavalmiit yksiköt on sijoitettu seitsemän divisioonan alaisuuteen.

1. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Fürstenfeldbruck) käsittää hävittäjäpommitaja-, hävittäjä- ja kuljetuslaivueita sekä ohjus- ja viestirykmenttejä.

2. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Karlsruhe) käsittää viesti-, huolto- ja koulutusrykmenttejä sekä pioneeripataljoonan.

3. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Münster) hävittäjäpommitaja- ja kuljetuslaivueita sekä ohjus- ja viestirykmenttejä.

4. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Aurich) hävittäjä-, hävittäjäpommitaja- ja kuljetuslaivueita sekä ohjus- ja viestirykmenttejä.

5. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Birkenfeld) hävittäjäpommitaja- ja tiedustelulaivueita sekä ohjus- ja viestirykmenttejä.

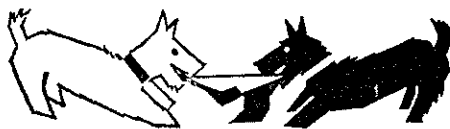
6. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Münster) viesti-, huolto- ja koulutusrykmenttejä sekä pioneeripataljoona.

7. Ilmavoimien Divisioona (esikunta Schleswig) hävittäjäpommitaja- ja tiedustelulaivueita sekä ohjus- ja koulutusrykmenttejä.

Divisioonat on alistettu NATO:n Keski-Euroopan ilmavoimiin kuuluville taktillisille ilma-armeijoille (Luftflotte).

Wehrkunde 7/1966

SIDOSTE

sukka kestää

— jokaiseen paikkaan
oikea laakeri

Keksit, rinkelit,
vohvelit ja korput

Jyväs-Hyvä

Jyväskylä

WHITE HORSE

of course!

OY HEINR. FRENTZ AB
Helsinki

TURO

pukimista
puheen
ollen:

**TURO
TYYLIN
TEKEE**

Ranskalainen "Revue de Défense Nationale" on julkaissut arvion USA:n ja NI:n atomiasepotentiaalista. Sen mukaan USA:lla on ennallaan säilynyt 25 000 MT edustava määrä atomiaseita. Muutosta on tapahtunut lähinnä aseiden laadussa. 250 atomipommittajaa on korvattu Minuteman- ja Polaris-ohjuksilla. Minutemannien määrä on ylittänyt 800. Alkuperäinen Polaris-versio, jonka kantama on 2200 km, korvataan asteittain uusilla Polaris-ohjuksilla, jotka ulottuvat 2800 ja 4600 kilometrin etäisyyksille.

Neuvostoliitossa kohosi käyttövalmis atomipotentiaali maaliskuun 1965 ja huhtikuun 1966 välisenä aikana 7000 MT:sta 12 000 MT:iin. Tämä lisäys keskittyy pääasiassa keskimatkan ohjuksiin, joilla on 1000—3000 km:n kantama.

Wehrkunde 7/1966

RUOTSI LINNOITAA

Ruotsilla on mahdollisen atomisodan varalta kolmenlaisia maanalaisia tukikohtia. Ne on tarkoitettu joko sodankäyntiä, siviilihallintoa tai tärkeiden sotatarvikkeiden varastointia varten. Ruotsilla on myös alusluolia, joihin risteilijätkin voivat ajaa. Suuri osa a-tarvikkeista on sijoitettu kallion sisään. Ruotsilla on nykyisin lähes tuhat täysin varustettua maanalaista tukikohtaa, joiden laitteista osa on jopa 100 m:n syvyydessä. Näiden avulla toivotaan selviydyttävän atomiasehyökkäyksen shokkivaikutuksesta.

Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift 8/1966

SIVILIPUOLUSTUS ATOMISODASSA

Neuvostoliiton siviilipuolustuksen päällikkö, Neuvostoliitonmarsalkka Tsuikkov on antamassaan haastattelussa todennut käsityksensä, että mahdollinen kolmas maailmansota muodostuu väistämättömästi lämpöydinsodaksi. Tällöin katoavat käsitteet rintama ja selusta. Sen vuoksi ei myöskään puhuta enää voitosta vaan hengissä selviytymisestä. Kuitenkin hän korosti, että neuvostoarmeija tulee lyömään jokaisen hyökkääjän.

Siviilipuolustuksella on nykyisin erityinen merkitys. Sodasta voidaan selviytyä vain, jos valtakunnan kaikki puolustustoimenpiteet koordinoidaan. Siviilipuolustuksen tehtävänä ei ole yksityisten kaupunkien tai alueiden puolustus vaan valtakunnan, sen väestön ja talouselämän suojaaminen. Kaikkiin laitoksiin, teollisuuskeskuksiin, kaupunkeihin ja kyliin on muodostettu siviilipuolustusorganisaatiot. Niiden päätehtävänä on valmistautuminen väestön suojaamiseen joukkotuhoaseilta.

Österreichische Militärische Zeitschrift 4/1966

ILMATORJUNNAN VUOSIKIRJA 1966

Aselajivuosisikirjojen joukkoon on tänä syksynä ilmestynyt uusi tulokas, Ilmatorjunnan vuosikirja 1966 (232 sivua). Kirjan julkaisijana on Ilmatorjunta-upseeriyhdistys ja kustantajana Ilmatorjuntasäätiö. Tätä "esikoisteosta" voidaan pitää onnistuneena kokonaisuutena. Aihepiiri on pyritty valitsemaan ensisijaisesti oman aselajin koulutusta sekä kehittämisen ja tutkimustoimintaa palvelevaksi läpileikkaukseksi. Siinä käsitellään päävastustajan, "ilmavihollisen", viimeisintä kehitystä, ilmatorjuntataktiikkaa ja tekniikkaa. Positiivisinta on se, että käsitellyt aiheet tarjoavat mielenkiintoista luettavaa ja käyttökelpoista lähdeaineistoa myös muiden aselajien henkilöstölle. Tällaisia aiheita ovat mm hyökkäyslentokaluston kehitysvaihetta, torjuntahävittäjien kehitysvaihetta, ilmatorjuntaohjusten kehitystä, alusten ilmatorjuntaa ja elektromagneettista sodankäyntiä sekä menetelmätutkimuksen soveltamista koskevat kirjoitukset. Jo edellä lueteltujen esimerkkien valossa "vaaka" kallistuu selvästi positiiviselle puolelle. Samaa voidaan sanoa teoksen painosustasta. Toiseen vaakakuppiin tulee vain parilta sivulta heijastuva negatiivinen aselajikeskeisyys. Lisäksi aselajin ulkopuoliselle lukijalle jää kysymysmerkiksi kaksi aihetta. Onko tämän laatusessa teoksessa tarkoituksenmukaista käsitellä jonkin kalustoyksikön teknillistä toimintaperiaatetta?

Pienen maan ilmapuolustus tarvitsee jokaisen korren "yhteiseen kekoon". Kokonaisuutena ottaen on Ilmatorjunnan vuosikirja tervetullut näkökentän avartaja.

VALMISTAMME

RUNSAASTI KORKEATKIN

VAATIMUKSET TÄYTTÄVIÄ

PAINOTUOTTEITA

LÄNSI-SAVON KIRJAPAINO

MIKKELI

MAAHERRANK. 20, PUH. 12 025

Kadettikurssien Kuulumisia

40. Kadettikurssin 10-vuotisjuhla

Kadettista kapteeniksi oli ehättänyt se upseerijoukko, joka kymmenen vuotta valmistumisensa jälkeen kokoontui 19. 5. muistelemaan menneitä, tapaamaan tovereita ja kertoilemaan kokemuksista. Kokemukset kuvastuivat piirteistä, arvokkuus vyötäröstä ja hyvä toveruus sekä kaaderihenki joukon lukumäärästä. Lounaspöydässä se kierros, johon itse kukin sekoitti mausteensa kertomalla muutamain sanoin virkauransa ja perhesuhteensa, sisältyi ylenemisiä, muutoja, liittoja, perheenlisäyksiä sekä työtä ja opintoja.

Vakavan sankariaulassa vietetyn hetken aikana tavoittivat kunnianosoituksen kohteina olevien sotilaiden lisäksi ajatukset kadettiveljemme Jukka Kuurin, joka kymmenen vuotta aikaisemmin seiso i sillä paikalla aloittamassa kadettiupseerin uraansa yhtä valoisin mielin ja toivein. — Constantem decorat honor —.

Tutustumista entiseen opinahjoo odoteltiin mielenkiinnolla, sillä nykyinen kadetti ja hänen koulutuksensa on jokaisen kaaderin kiinnostuksen kohteena. Meillä oli onni saada opastus, joka edusti asiantuntemusta, sillä oman kurssinsa kanssa samaan aikaan vuosijuhlaa viettävä kadettikoulun johtaja eversti Haaksalo selosti koulutusta, sen tavoitteita ja järjestelyä. Keskustelua ja kritiikkiä oli käyty jo etukäteen, ja aineistoa saatiin nyt lisää. "Kyllähän tämä monipuolista ja perusteellista nytkin on, mutta kyllä sentään silloin...". — Tunnustuksemme nykypolven kadettille ja toivotamme menestystä.

Toisen kerran päivän kuluessa aterialle käydessämme olivat mukaan sonnustautuneet puolisoitkin astuneet kaadereitten vierelle. Kunniavieraamme kenraalimajuri Sotisaari kiteytti kaikkien mielisä liikkuneet ajatukset hienoiksi sanoiksi puheessaan "kapteenskoille". Tarkoin olivat kadettien kuvat säilyneet hänen muistinsa lokeroissa, joihin jokaisen kapteenin ja kapteenskan kanssa suoritettun keskustelutuokion tuotteena kertyi aimo annos lisää aineistoa.

Hyvät Herrat, viiden vuoden kuluttua tapaamme!

Kadetti n:o 3537

24. Kadettikurssi 25-vuotias

24. Kadettikurssi vietti kurssinsa päättymisen 25-vuotisjuhlan 21. toukokuuta. Juhlatilaisuudet aloitettiin Santahaminassa Kadettikoululla, jonka sankaritaulun äärellä kurssin kadettiväpäli, eversti T. Olavi Lehti puhui kaatuneiden kadettitoverien muistolle palauttaen mieliin, miten raskaasti sota oli verottanut juuri sen alkaessa päättynyttä kadettikurssia.

Vakavahenkisen aikutilaisuuden jälkeen vuosijuhlan osanottajat siirtyivät kadettikerhoon, jossa nautittiin kahvit yhdessä 10-vuotisjuhlaansa kokoontuneen 40. kadettikurssin kanssa. Kadettikerhon tutuissa suojissa alkoivat muistot elää ja lisää virikettä niihin tuli siirryttäessä katsomaan, miltä vanhat tuvat ja luokkahuoneet näyttivät. Neljännesvuosisata sitten ne olivat hohtaneet uutuuttaan, kun muistorikkaassa Munkkiniemessä opintonsa aloittanut kurssi oli muuttanut joulukuussa 1940 vastavalmistuneisiin tiloihin Santahaminaan. Aika oli kohdellut lempeästi koulurakennusta — ehkä hellemmän kuin sen oppilaita — mutta vuosien vaikutus ilmeni kuitenkin, kun siirryttiin koulun uudelle puolelle. Ihastellessaan uuden majoitusrakennuksen ikkunoista merelle avautuvia näkymiä tai tutustuessaan auditoriorakennuksen ajanmukaisiin opetustiloihin ajatteli monikin, miltä tuntuisi saada nyt aloittaa opintonsa Kadettikoulun tiloissa. Osittain siihen kysymykseen osasi vastata koulun johtajaksi ylentynyt kurssitoveri eversti Magnus Haaksalo selostuksessaan koulun nykyisestä opetusohjelmasta, mutta kadetti-aikaanhan liittyy niin paljon muutakin kuin luennot ja harjoitukset.

Päiväohjelmassa oli vielä evl Ahti Haapaniemen kokoamana ja selostamana numerotietoutta kurssin vaiheista. Tilastoista ilmeni mm., että kurssin 136:sta elossa olevasta kadetista oli vakinaisessa palveluksessa enää 40 %. Uskollisimpana alkuperäiselle kutsumukselleen oli säilynyt joukkue Jv II C, jonka herroista vielä 66 % palveli puolustuslaitoksen eri viroissa majurista everstiin. Tasapuolisimpia olivat olleet it-miehet, joista täsmälleen 50 % oli eronnut palveluksesta. Lentäjät olivat siirtyneet ja 87 %:sti eli kahta everstiä lukuunottamatta "vanhuden lepoon". Karriäärissä ei sen sijaan ollut suuria eroja, koska tasan puolet vakinaisessa palveluksessa olevista oli everstiluutnantteja eikä kenraalia vielä ollut kurssilta löytynyt. Yleistä maaltapakoa todisti vuoroistaan se, että 36 %:lla kadettitovereista oli koti Helsingissä.

Kadettiajan muistoissa kului keväinen Santahaminan iltapäivä ja sitten tulikin aika hakea vaimo ja siirtyä Munkkiniemeen Kalastajatorpalle, jossa kerran vietettiin kurssin päättäjäisjuhla. Monikohan rouvista oli mukana myös silloin?

Kadetti n:o 1797

		8. KURSSI		
Kenrl	Koskimaa, Ali Valter Aleksander	myönnetty ero		19. 7. 1966
		9. KURSSI		
Kenrm	Peura, Eskil Villiam	myönnetty ero		7. 6. 1966
		4. Me-KURSSI		
Kontra-amir	Lennes, Oiva Uljas	myönnetty ero		7. 8. 1966
		10. KURSSI		
Kenrl	Hirva, Reino Erkki	myönnetty ero		20. 10. 1966
Ev	Nuolimaa, Eero Iimari Ossian	ylennetty kenraalimajuriksi		7. 6. 1966
Kenrm	Saukkonen, Tauno Sakari	myönnetty ero		15. 8. 1966
		1. Rt-KURSSI		
Ev	Hassinen, Veikko	myönnetty ero		30. 9. 1966
		11. KURSSI		
Kenrl	Kopra, Tauno Toivo	myönnetty ero		11. 5. 1966
		12. KURSSI		
Ev	Vetre, Jorma Tapani	myönnetty ero		8. 9. 1966
		14. KURSSI		
Ev	Vahla, Esko Martti Armas	ylennetty kenraalimajuriksi		15. 8. 1966
		15. KURSSI		
Evl	Roiha, Mauno Taneli	myönnetty ero		6. 9. 1966
		9. Me-KURSSI		
Komkapt	Carring, Holger Sigfrid	ylennetty komentajaksi reservissä		4. 6. 1966
Komdri	Salminen, Matti Hans	myönnetty ero		5. 10. 1966
		16. KURSSI		
Ev	Hynninen, Jouko Untamo	ylennetty kenraalimajuriksi		4. 7. 1966
		17. KURSSI		
Kenrm	Halttu, Paavo Oskari	ylennetty kenraaliluutnantiksi		19. 7. 1966

18. KURSSI

Kenrl	Järventausta, Jorma Johannes	myönnetty ero	4. 7. 1966
Evl	Komsi, Veikko Viljami	ylennetty everstiksi reservissä	4. 6. 1966
Kenrm	Leinonen, Kaarlo Olavi	ylennetty kenraaliluutnantiksi	4. 6. 1966

10. Me-KURSSI

Komkapt	Airaksinen, Pentti Soini Uolevi	ylennetty komentajaksi reservissä	4. 6. 1966
Komdri	Pirhonen, Jouko Kalevi Esaias	ylennetty kontra-amiraaliksi	7. 8. 1966

20. KURSSI

Kapt	Heinonen, Erkki	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Kenrm	Ilmola, Paavo	ylennetty kenraaliluutnantiksi	19. 7. 1966
Evl	Komonen, Osmo Valio	myönnetty ero	3. 9. 1966
Kenrm	Turkki, Reino Johan	ylennetty kenraaliluutnantiksi	12. 9. 1966

21. KURSSI

Kapt	Ritavuori, Ilpo Arvid	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
------	-----------------------	--------------------------------	------------

11.Me-KURSSI

Kom	Knaapi, Paavo Olavi	ylennetty kommodoriksi	5. 10. 1966
-----	---------------------	------------------------	-------------

22. KURSSI

Evl	Hakkarainen, Eino Olavi	myönnetty ero	5. 10. 1966
Insknrm	Hallila, Allan Tuomas	ylennetty kenraalimajuriksi	19. 7. 1966
Kapt	Lehmusvuori, Helge Viktor	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Mattila, Eero Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1966
Evl	Metsärinne, Aleksanteri	myönnetty ero	4. 7. 1966
Ev	Sutela, Lauri Johannes	ylennetty kenraalimajuriksi	4. 6. 1966

23. KURSSI

Kapt	Korte, Teppo Fredrik	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Evl	Koskenpalo, Otto Uolevi	ylennetty everstiksi	5. 10. 1966
Evl	Kuusela, Aarno Kalevi	myönnetty ero	8. 8. 1966
Kapt	Malmari, Paul Amor	ylennetty majuriksi	4. 6. 1966
Maj	Nousiainen, Klaus Ilmari	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Ev	Pöyhönen, Kauko Ilmari	ylennetty kenraalimajuriksi	4. 6. 1966
Kapt	Silventoinen, Unto Olavi	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Evl	Strömberg, Georg-Eric	myönnetty ero	11. 5. 1966

12. Me-KURSSI

Evl	Kurki, Aarre Johannes	ylennetty everstiksi	5. 10. 1966
Kapt	Touri, Kurt Hjalmar	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966

24. KURSSI

Evl	Frick, Martti Leonard	ylennetty everstiksi	7. 11. 1966
Maj	Lehtinen, Jaakko Helmer	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1966
Evl	Linnola, Paavo Johannes	myönnetty ero	5. 9. 1966
Kapt	Pentti, Kaarle Henrik	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Kapt	Rinne, Leo Ensio	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Ev	Riuttala, Niilo Antero	myönnetty ero	7. 11. 1966
Maj	Välmaa, Olavi Kristian	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1966

14 Me-KURSSI

Inskom	Nysten, Mikko Alfred	ylennetty insinöörikommodoriksi	4. 6. 1966
--------	----------------------	---------------------------------	------------

25. KURSSI

Kapt	Huhtala, Aimo Onni	ylennetty majuriksi	4. 6. 1966
Evl	Junttila, Paavo Johannes	ylennetty everstiksi	1. 7. 1966
Ylil	Kahra, Veijo Kaarle	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Koivulehto, Oswald Kalevi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Koponen, Seppo Ilmari	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966
Kapt	Kumlin, Tor Erik Magnus	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Paasio, Erkki Kalervo	myönnetty ero	6. 7. 1966
Evl	Sarmanne, Kai Bore	ylennetty everstiksi	5. 10. 1966
Kapt	Sääksjärvi, Lauri	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Evl	Tervasmäki, Vilho Olavi	ylennetty everstiksi	5. 10. 1966
Maj	Vaalama, Erkki Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	17. 6. 1966

26. KURSSI

Maj	Ahola, Eero Olavi	myönnetty ero	6. 6. 1966
Kapt	Ahonen, Erkki Allan	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Kapt	Blomqvist, Karl Holger	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Francke, Paul Erik	myönnetty ero	9. 7. 1966
Evl	Heinrichs, Lars Gunnar	ylennetty everstiksi	20. 10. 1966
Evl	Hämäläinen, Paavo Juhani	ylennetty everstiksi	4. 6. 1966
Maj	Koivisto, Eero Kalervo	myönnetty ero	6. 12. 1966
Maj	Kortelainen, Jorma Aatami	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Kääriäinen, Olli Antti	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966
Maj	Nurmela, Eino Kalervo	myönnetty ero	5. 7. 1966
Evl	Orsila, Pentti Oskari Olavi	myönnetty ero	4. 7. 1966
Maj	Pekanneimo, Väinö Ensio	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Pentti, Arvo Veikko	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Rajas, Heikki Eljas Sakari	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966
Maj	Rautamäki, Mikko Veikko	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Salminen, Pauli Emil	myönnetty ero	17. 6. 1966
Kapt	Salo, Heikki Herman	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Takkinen, Martti Antero	myönnetty ero	5. 9. 1966
Ylil	Talasma, Mauri Aarne	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Uusipaikka, Leevi Kauko Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966

27. KURSSI

Maj	Aarnio, Allan Antero	ylennetty everstiluutnantiksi	1. 3. 1966
Maj	Aulamo, Kauko Veikko Ilmari	myönnetty ero	4. 7. 1966
Maj	Bergstad, Lars Orvar	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Mäkelä, Mauri	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Lopmeri, Arvi Olavi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Evl	Eräsaari, Eero Johannes	ylennetty everstiksi	5. 10. 1966
Ylil	Nyman, Karl Erling	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Kapt	Olander, Lars Göran	ylennetty majuriksi	5. 10. 1966
Ylil	Piili, Jaakko August	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Ylil	Rautsi, Jorma Sakari	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Maj	Ruutu, Kaarle Juhani	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Sovijärvi, Eljas Veli	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Sysivirta, Reima Mies	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966
Maj	Vainio, Eino Jalmari	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Veranen, Aimo Veli	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 7. 1966

16. Me-KURSSI

Maj	Havo, Esko Aatos	ylennetty everstiluutnantiksi	19. 7. 1966
-----	------------------	-------------------------------	-------------

17 Me-KURSSI

Ylil	Kontio, Matti	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966
Ylil	Rapeli, Pentti Antero	ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1966

18. Me-KURSSI

Maj	Lappinen, Veikko Juho Kullervo	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylil	Puro, Pentti Olavi	ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä	4. 6. 1966

28. KURSSI

Kapt	Caselius, Markus Eero Olavi	ylennetty majuriksi	5. 10. 1966
Evl	Iire, Thorbjörn Michael	myönnetty ero	2. 8. 1966
Maj	Pitkäkoski, Eino Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 10. 1966
Maj	Tahvanainen, Paavo	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1966

20. Me-KURSSI

Maj	Hyvärinen, Risto Ilmari Antero	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1966
-----	--------------------------------	--	------------

41. KURSSI

Ylii Vuorela, Keijo Jcrl Ilmari ylennetty kapteeniksi 5. 10. 1966

42. KURSSI

Kapt Kassinen, Timo myönnetty ero 13. 6. 1966

43. KURSSI

Ylii	Engström, Olli Johan Arthur	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Engström, Olof Valdemar	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Helasterä, Kaarlo Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Hiismäki, Antti Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Juutilainen, Antti Alvenpoika	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Käkelä, Erkki Johannes	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Lukkari, Matti Kustaa	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Niemenkari, Aimo Antero	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Olanterä, Martti Ilmari	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Pitkänen, Toivo Johannes	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Saarikoski, Purmo Veli Johannes	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Savonheimo, Matti Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Sillman, Eero Edvin	ylennetty kapteeniksi	29. 4. 1966
Ylii	Suomala, Jarmo Viljo Henrikki	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Särkiö, Hannu Johannes	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Talamo, Leo Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Terävä, Mauri Matti Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Vehviläinen, Erkki Juhani	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Wuori, Martti Einari	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966

44. KURSSI

Ylii	Ahonen, Alf Kristian	ylennetty kapteeniksi	5. 10. 1966
Ylii	Bruun, Martti Oliver	ylennetty kapteeniksi	29. 4. 1966
Ylii	Jakonen, Reijo Mikael	ylennetty kapteeniksi	4. 6. 1966
Ylii	Karjalainen, Lauri-Kalevi	ylennetty kapteeniksi	20. 6. 1966
Ylii	Kunnari, Heimo Kalervo	ylennetty kapteeniksi	20. 6. 1966
Ylii	Nykänen, Pertti Edvard	ylennetty kapteeniksi	20. 6. 1966
Ylii	Rasehorn, Raimo Heikki	ylennetty kapteeniksi	20. 6. 1966
Ylii	Ropo, Paavo Ensio	ylennetty kapteeniksi	5. 10. 1966
Ylii	Simola, Jarmo Olavi	ylennetty kapteeniksi	5. 10. 1966
Ylii	Tolla, Pertti Jussi	ylennetty kapteeniksi	20. 6. 1966

29. Me-KURSSI

Ylii	Dahlbo, Kari Rafael	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylii	Heikkilä, Pekka Olavi	ylennetty kapteeniluutnantiksi	4. 6. 1966
Ylii	Karttunen, Veikko Vilho	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylii	Kinnunen, Olavi Eljas	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylii	Rantanen, Kalle Iiro Juhani	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylii	Reinivuo, Jalo Seppo Kaarlo	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966
Ylii	Tirronen, Uolevi Antero	ylennetty kapteeniksi	5. 10. 1966
Ylii	Tuomi, Osmo Onni	ylennetty kapteeniluutnantiksi	5. 10. 1966

Rakennustoimisto A. PUOLIMATKA OY

Turku - Helsinki - Pori - Jyväskylä - Forssa

Konttori: Lapinlahdenkatu 31 C
Myymäälä: Mikonkatu 8 Alkatalo
Puh. 646528 (vaihe) postitok. 18145

Sisällysluettelo

	Sivu
Kenraaliluutnantti T V Viljanen: Piirteitä Suomen Marsalkasta	3
In memoriam	7
Majuri M Lappalainen: Clausewitzistä Kissingeriin eli sotatieteellisestä opetuksesta ja opinnoista Englannissa	9
Kenraaliylennyksiä	12
Majuri N Lappalainen: Suomalaiset soturit vierailta taistelukentillä	14
Päävalmentaja E Hautamäki: Liikuntakasvatuksen idea tänään	21
Everstiluutnantti T Sutela: Ampumaurheilu upseerien vapaa-ajan harrastuksena	25
Majuri P Mustonen: Ratsastus upseerien vapaa-ajan harrastuksena	28
Majuri J Leimu: Fahlanderin marssi Kivisalmelta Harriksnäsiin	31
Majuri P Lyly: Ajatuksia johtajan osuudesta mielikuvan luomisessa poikkeusoloissa	35
Kadettikersantti E Riuttala: Pohjoismaiden kadettikokous Oslissa	39
Uutispaloja	42
Kadettikurssien kuulumisia	46

OSUUSKASSA
AIKAMME
PANKKIPALVELUA

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 71

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-
os, puh 625801/2231

Toimituskunta:

evl:t E Korpikoski (phj) ja J Valtanen,
maj:t P Ojanperä (siht), N Lappalainen,
A Lauri, kapt A Mäkipää ja maist U Ryö-
nänkoski

Toimitussihteerit: kapt P Mattinen ja
majuri A Lauri, Pääesikunta, puh 625801

Ilmoitukset: ltn V Levonmäki, Sturenk 9
B 38, puh 714299

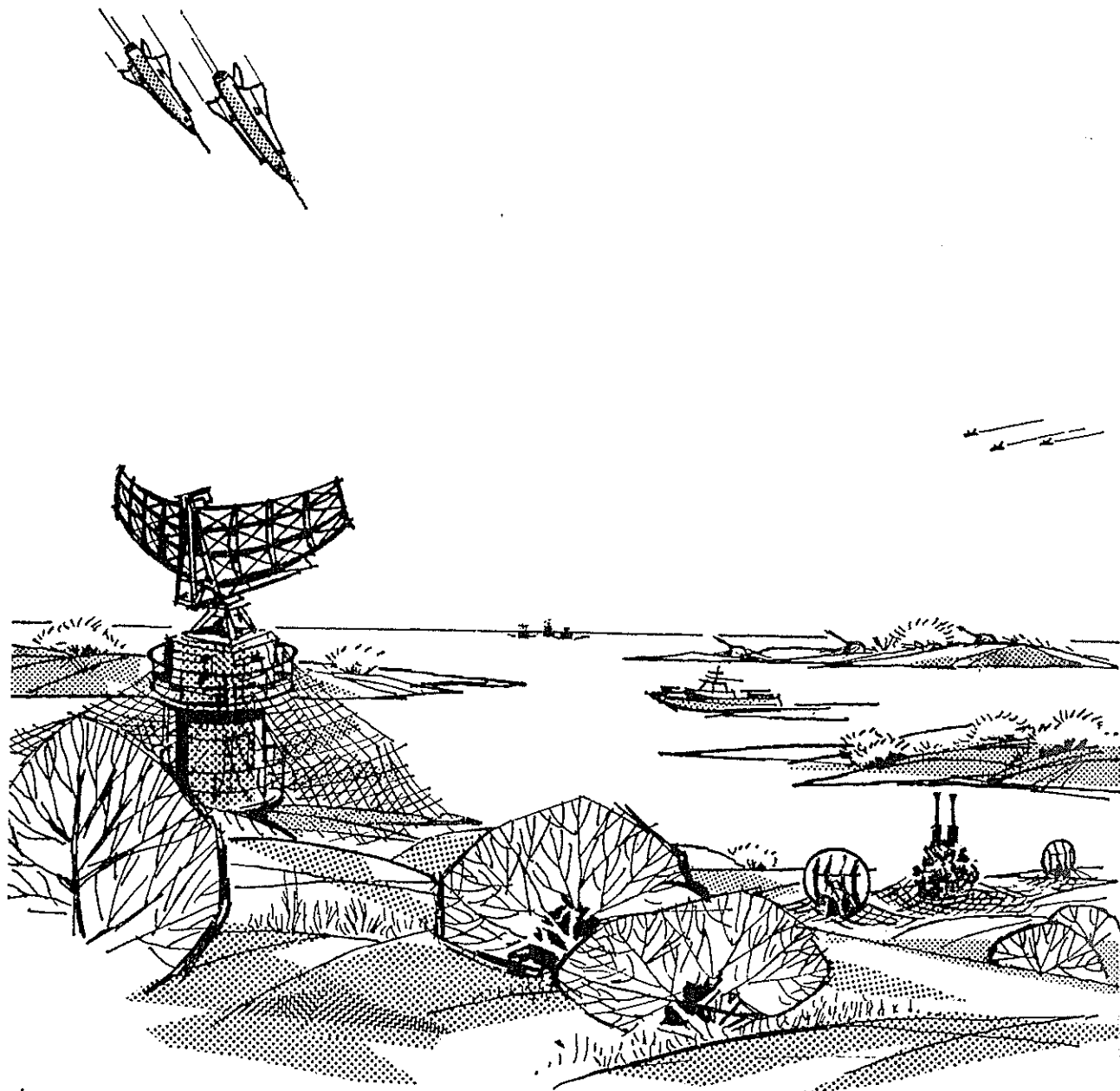
Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki
puh 12681/333

Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

Tilauhinnat: 1/1 v. 6:—, irtonumerot 1:50.

POSTISIIRTOTILI 30909

LME-eletroniikka puolustuslaitosten palveluksessa...

Elektronilaitteet näyttelevät yhä suurempaa osaa nyky-aikaisessa maanpuolustuksessa. Sotilaallisiin tarkoituksiin aiotuille laitteille asetettavat erittäin korkeat vaatimukset edellyttävät valmistajaltaan tinkimätöntä suhtautumista laatuun ja luotettavuuteen. Siksi on luonnollista, että LM Ericsson — kokemuksineen monimuotoisten elektronilaitteiden kehittäjänä — on myös saanut tehtäväkseen valmistaa tällaisia laitteita Ruotsin maanpuolustuksen käyttöön.

LM Ericsson — yhtiö, jolla Ruotsissa on 9 tytäryhtiötä ja 32 tehdasta, on tänään maan suurin sotilaallisiin tarkoituksiin käytettävien elektronilaitteiden valmistaja.

- tutkajärjestelmiä
- aseistusjärjestelmiä
- viestijärjestelmiä
- muita elektronisia erikoislaitteita

OY LM ERICSSON AB

HELSINKI 13
Fabianink. 6
Puh. 12 141

